

EVANGÉLIKUS Életo

Ahol a földi
és a mennyei
asztal összeér

Víg esztendő
– itt és most?

Küzdelem
a hanyatlás ellen

*Egy irányba kanyarodó
életutak*

**Felnőttként megkeresztelkedettek
személyes történetei**

A LUTHER KIADÓ AJÁNLATA

DIETRICH BONHOEFFER KÖZÖSSÉGBEN

A mártírsorsú német
teológus magával ragadó
látomása
a Krisztus-hívők
közösségéről

DIETRICH BONHOEFFER
JÖJJ VELEM!
ELMÉLKEDÉSEK
MINDEN NAPRA
365 napi lelki útravaló
egy szuggesztív
erejű életműből

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK A BOLT.LUTHERKIADO.HU OLDALON.

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8–17 óra között.
bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518
Levelezési címünk: Luther-Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

IRGALOMRA VÁRVA

Ha a 2020. évet össze kellene foglalni egyetlen szóban, vajon az olvasó melyik szót választaná? És egyházunkban vajon mi lenne 2020 szava? A hit vagy épp a hitetlenség, ahogyan bibliaolvasó *Útmutatónkban* láttuk az év igéjét? Vagy az úrvacsora, amelynek az éveként emlékezhetünk majd egyházunkban 2020-ra, illetve – meghosszabítva – 2021-re is?

Erre az évre újra világos és erős üzenetet, kulcsfontosságú témát tár elénk az év igéje: irgalom. Bár a jelentését sejtteni véljük, valódi mélységét aligha láthatjuk még. Talán idén a járvány lecsengőben lesz, de már most is tucatszám találkozunk az útszélen irgalmas samaritánusokra váró sebesültekkel, talán mi magunk is azok vagyunk. A világ nyugtalan, békétlen. Várunk a rendre, az újbóli találkozásokra, várjuk a disszonáns hangzás feloldását. Várunk az irgalomra. De a várakozás idén nem lesz elég, Jézus aktív cselekvésre buzdít. Nemcsak a népszámlálás előkészületeiben lesz szükség aktivitásra, hanem közösségeink újbóli élővé, láthatóvá tételében is.

Ebben az aktív cselekvésben az *Evangelikus Élet* idén megújulva, de lelkületét megtartva várja olvasóit. A kiadónk által 2019-ben végzett felmérésre adott olvasói válaszok, valamint fenntartói és szakbizottsági javaslatok alapján frissülő rovatok, arculati változások és változó papírvastagság mellett az oldalszám csökkenéséről is számot kell adni.

Azzal a reménnyel indítjuk újtárra lapunk 86. évfolyamát, hogy a magazin tartalma, a tervezett különszámok, illetve az evangélikus sajtófelületek együttesen segítik olvasóinkat abban, hogy az irgalom több legyen egyszerű példázatbeli kulcsszónál. Hiszen az irgalmat értenünk és gyakorolnunk kell, és talán utólag tényleg ezzel a szóval jellemezhetjük majd az évet.

Isten áldása kísérje olvasóinkat 2021-ben is!

■ ANTAL BÁLINT,
a Luther Kiadó igazgatója

„Keresztésem története”

Vízkereszt ünnepe alkalmából két olyan evangélikus testvért kérdeztünk meg, akik felnőttként kérték a kereszttség szentségét. Nincs két egyforma út, amely a döntésig vezet – de az öröm és a hála Isten megszólító szaváért, Krisztus megváltó szeretetétől azonos erővel hat.

22. oldal

Megváltó, megtartó, szabadító

Új rovatot indítunk újtárra *Népszerű teológia* címmel. A havonta jelentkező sorozatban az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatói, a *Lelkipásztor* evangélikus lelkészi szakfolyóirat rendszeres szerzői egy-egy maguk által választott teológiai témát járnak körbe.

26. oldal

Vízkereszt

Címlapfotónkra ezúttal a szombathelyi evangélikus templom keresztelőkútjának fafedelét választottuk, rajta azzal a jelenettel, amikor Keresztelő János megkereszteli Jézust a Jordánban. A kutat Hudetz József kőfaragó készítette, de a plasztika alkotója ismeretlen. A Jézus-alak nem eredeti, mert azt 1995-ben barbár kezek letörték és ellopták. Kép alapján készült a másolata.

TARTALOM

Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Pethő-Udvardi Andrea	5
Új nap – új kegyelem • Horváth-Hegyi Áron	6
Az év igéje • Gregersen-Labossa György	7
A hónap igéje • Balicza Iván	8
Visszapillantó • Szemelvények az Evangélikus Élet 2020. évi krónikájából	9
Interjú • Újabb füzet az úrvacsoráról – Hafenscher Károlyt kérdeztük	15
Égtájéoló • Fabiny Tamás püspök írása	16
Portré • Antal Dóra bonyhádi tanáraitól kapta az indíttatást	18
Küldetés • Missziói „leltár” – Gáncs Péter írása	19
Jegyzet • Vig esztendő – itt és most? – Molnár Lilla írása	20
Fókusz • „Keresztésem története” – Egy irányba kanyarodó életutak	22
Naptár 2021	24
Népszerű teológia • Megváltó, megtartó, szabadító – Varga Gyöngyi írása	26
Kultúrkörök • 20. századi magyar hősök példája	28
Ajánló • Két új Bonhoeffer-kötet magyarul	30
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	32
Krónika • Hírek, tudósítások	35
Bibliai gondolatok és imádságok az imahét napjaira	38
Krónika • Hírek, tudósítások	42
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	43
Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Koskai Erzsébet	45
Új nap – új kegyelem • Horváth-Hegyi Ádám	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Gecse Vanessza diák – Budapest (Rákoskeresztúr). Isten számomra olyan, mint a jó apa vagy anya, úgy érzem, mintha ő a harmadik szülőm lenne. Talán ez is kifejezi, hogy milyen sokat jelent a számomra, hogy hiszek Istenben. Bármilyen bajom vagy kérdésem van, Istennel tudok beszélgetni. Megnyugvást ad a számomra, hogy meghallgat, valamint biztonságot is ad, úgy érzem, hogy ő vigyáz rám.

Második osztályos koromtól járok a gyülekezetbe. Először hittanra jártam, ott nagyon kedvesek voltak velem. Utána konfirmációs órákon vettem részt, mert fontosnak éreztem, hogy én is konfirmálgak. Onnantól az ifúsági órákra járok. Jó a közösség, a Biblia tanításában is elmélyedünk. Úgy érzem, mintha a gyülekezet a második családom lenne, nagyon szeretek ide járni.

A Bibliát rendszeresen szoktam olvasni. Mindig ott kukucskál a polcon, én pedig azt gondolom, hogy jó, nézzük meg, mi van benne. Nőé bárkájának a történetét nagyon szeretem. Isten Nőét és családját megmentette, és minden fajnak is új lehetőséget adott. Ez a szeretetnek egy jele, megmutatja, hogy az Úr megőriz minket.

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

„...nem vakmerő, nem pimasz és nem istenkísértő”

„...arra kérem az Istent, hogy könyörüljön rajtunk, és óvjon meg bennünket. Ezután füstölök, hogy a levegő tisztulását elősegítsem. Orvosságot osztok, és én is beveszem. Tartózkodom a fertőzött személyektől és helyektől, ha nincs ott rám szükség, így vigyázva a saját egészségemre, nehogy én mérgezzek és fertőzzek meg másokat, és így hanyagságból okozzam mások halálát. Ha az Isten meg akar találni, akkor meg is talál, de így mindent megtettem, amit megtehettem, és így sem a magam, sem pedig mások haláláért nem vagyok felelős. Ha a felebarátomnak szüksége van rám, nem fogom elkerülni sem a helyet, sem a személyt, hanem önként odamegyek hozzá, és segítek neki, ahogy arról fentebb volt szó. Nézd, ez igazi, istenfélő hit, amely nem vakmerő, nem pimasz és nem istenkísértő.”

(Részlet Luther Elmenekülhetünk-e a halál elől? című írásából [1527].

– Luther Válogatott Művei 5.: Bibliafordítás, vigasztalás, imádság. Luther Kiadó, 2011, 546. o.)

ORATIO OECUMENICA

Urunk, nehéz szívvel tekintünk vissza a mögöttünk maradt évre. Örömeinket elhomályosítja, fájdalmainkat még borúsabbá teszi az egész világot átalakító járvány. Az „itt és most” börtönéből sokszor nem tudjuk meglátni áldó kezéd ajándékait. Kérünk, add, hogy felismerjük: életünk örömteli pillanatai és nehéz időszakai a te kezében vannak.

Urunk, köszönjük, hogy ma a távoli és a még távolabbi múltba tekintve igéd által felismerhetjük szerető jelenlétet, amely rendet és biztonságot is ad számunkra. Ne engedd felednünk, hogy hűséges és igaz életre hívtál minket. Kérünk, add, hogy örök szövetséged jele mindig emlékeztessen: napjaink a te kezében vannak.

Urunk, köszönjük, hogy szerető jelenléted bizonyosságot és reménységet is ad nekünk a minket körülvevő világ sok bizonytalansága és olykor reménytelennek tűnő eseményei között. Kérünk, add, hogy soha ne veszítsük el a fókuszot, amely a te országod felé mutat irányt nekünk.

Urunk, imádkozunk azokért, akik naponként az életüket, egészségüket teszik kockára ezért a világot: az egészségügyben, a szociális területen és a rendvédelemben dolgozókért, akiknek a lelkiismeretes munkájáért soha nem tudunk eléggé hálásak lenni. Kérünk, add, hogy emberi gesztusokkal is ki tudjuk ezt számukra fejezni.

Urunk, imádkozunk a szenvedőkért, a betegekért, az elmúlással szembenzőkért. Kérünk, add, hogy az együttérzés szavaival és a szeretet mozdulataival engedelmes eszközeid lehessünk az életükben.

Urunk, kérünk egyházadért, ahol a személyes találkozás mellett az evangélium hirdetésének és megélésének új lehetőségeiben is felfedezhetjük áldásaidat. Kérünk, add, hogy e viharos időkben is hűséges és hiteles hirdetői, képviselői legyünk az evangélium üzenetének.

Ámen.

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP – 1MÓZ 9,12–16

Az összetartozás jele

Látható jel. Sokadik barátságnyakláncot, barátságkarkötőt vásároljuk a gyerekeimmel. Szívesen ajándékozunk aktuális ovis, kisiskolás barátnőiknek ilyesmit, ami még inkább nyilvánvalóvá teszi – önmaguk és mások számára is – a barátságukat. Legtöbbször az sem zavarja őket, hogy ezeket az óvodás gyerekeknek nem praktikus ékszereket nem is hordják, hiszen nem ez a lényeg, hanem az, hogy valakitől ilyet kaptunk, valakinek ilyet ajándékoztunk.

Szövetségkötés. Ez a teológiai alapfogalom Nóé történetének végén jelenik meg először a Szentírásban, ráadásul a legteljesebb értelemben, az egész emberiségre, minden teremtményre vonatkoztatva. A látható jel pedig, amely megpecsételi ezt a szövetségkötést, a későbbi szövetségkötések jelei között leginkább szemet,

”

A szivárvány tehát a múltból „indul”, a fájdalomtól vezet ki. Az íve, a színei pedig a világ sokszínűségét, lehetőségeit, szépségét, Isten alkotásának tökéletességét sugározzák felénk. Ez a jelenünk: örömeink, küzdelmeink, életünk tomboló viharai vagy éppen kitaróan szemerkélő, mindent felzárkó esőzései, amelyek után azonban mégis felvirrad az új nap, előtör az élet. Amibe pedig az ív megérkezik, az már az új szövetség, az emberré lett Isten áldozata és végül a halál felett győztes feltámadása, amely a jövő, a végtelen felé irányítja földi utunkat. Az ív vége ugyanis a menny kapuja felé vezet.

Múlt, jelen, jövő: teremtés, elszakadás, pusztítás, újrakezdés, új élet, örök élet – ez mind benne van, belefér a szivárványba, része az Istennel kötött szövetségünknek. A szivárvány ennek a végtelen isteni szeretetnek az íve, hozzá tartozásunk jele, a szövetségé, amelyben a másik fél mi vagyunk.

Szövetségünk van vele. A szövetségkötés kétoldalú, kölcsönös kötelezettségvállaláson alapszik. Isten kezdeményezi, ő indítja el, ő ebben a szövetségben odaad, felajánl mindent, tőlünk pedig válaszul kötődést kíván, a hozzá tartozás vágyát. Mi, a földről szemlélve a szövetségkötés jelét, ámulhatunk, ujjonghatunk a csoda láttán, belekapaszkodhatunk a felénk nyújtott kézbe, ami megpecsételi a szövetséget.

A feltétel nélküli szeretetből indul el az ív, amelynek sok-sok színéhez mi kapcsolódni tudunk úgy, ahogy vagyunk, olyanként, amilyenek vagyunk. Ám a rajta való haladás megváltoztat minket: belesimulunk az ívbe, felé hajlítjuk életünket, színeinket átjárja az ő árnyalata.

Amikor pedig felnézünk az eső utáni nyári égboltra, ugyanazt látjuk, amit egykor Nóé; amit azóta generációk szerte a teremtett világban; azt, ami így

szívet gyönyörködtető, könnyen elfogadható, és leginkább ehhez tudunk kapcsolódni. Felnézve az eső utáni nyári égboltra, nagyot dobban a szívünk: igen, milyen szép, milyen különleges, milyen titokzatos önmagában is – hát még ha tudjuk, hogy a szivárvány-ív az eltéphetetlen szövetségkötés jele Isten és ember között.

Múlt-jelen-jövő íve. „...szivárványívemet helyezem a felhőkre...” – szólta a Mindenható a szövetségkötés sorsdöntő pillanatában. A szivárvány egyik íve mégis az előtte és utána is példa nélküli pusztítás és pusztulás fájdalmából, talán értetlenségéből indul: „...nem válik többé a víz özönvízzé minden élőlény pusztulására.”

volt akkor és ma is: Isten kegyelemből tartja életben az embert, tudva, hogy teremtménye rászorul erre. Dacára minden bajnak, nehézségnek, csapásnak, próbatételnek, egészen bizonyosan tudjuk ma is, hogy Isten különös kegyelemmel munkálkodik a szabadulásra vágyó, de immáron megszabadított világban.

■ PETHŐ-UDVARDI ANDREA

Imádkozzunk! Istenünk, mennyei Atyánk, hálával, csodálattal, az új élet örömeivel szemléljük a velünk kötött szövetséged jelét, amelyet időről időre megmutatsz, hogy emlékeztess minket arra: hozzád tartozunk. Ámen.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (január 10.) *Mivel tehát már elfogadtátok Krisztus Jézust, az Urat, éljete is őbenne. Gyökerezetek meg és épüljete fel őbenne, erősödjete meg a hit által...* Kol 2,6–7 (Zsolt 119,37; Mt 3,13–17; Róm 12,1–8; Zsolt 72) Jézust Krisztusnak és úrnak vallani nem velünk született adottság. Az örök élethez azonban szükséges, hogy miután megértettük, hogy ki ő, elfogadjuk, és életünkbe befogadjuk. Nem vendégként vagy alternatív megoldásként, hanem kizárólagos úrként. Ez azt jelenti, hogy Jézus lesz a vezetőnk. Aki csak a baj idején emlegeti nevét, vagy áll szóba vele, az még nem döntött végérvényesen. Talán mert tévesek az ismeretei, tudatosan ellenáll, vagy sokadlagos dolognak tekinti a hit dolgait. Amíg nem Jézus van az első helyen, addig az ember nem tudhatja magáénak az örök életet.

Hétfő (január 11.) *...a mi üdvözítő Istenünk [...] azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére.* 1Tim 2,3–4 (Ézs 56,8; ApCsel 10,37–48; Lk 4,31–37) Isten nem álmódzik. Nincsenek óhajai, vágyai. Akarata van. Szent akarat, amely értünk van. Ő nem ellenség, nem ellenlábás vagy gát. Sokan persze így gondolják, és ki is zárják életükből, nehogy beleszóljon abba. Pedig Isten száját és akaratát nem lehet korlátozni. Nem azért teremtett, hogy utána arrébb álljon. Ez is kegyelem. Hogy nem tőlünk függ cselekvése. Terve és szándéka kezdettől fogva van, nem módosíthatja korok és divatok változásával. Isten örök. Ha rábízzuk magunkat, a földi áldáson túl üdvösséget is ad. Ezt el lehet utasítani, és el lehet fogadni!

Kedd (január 12.) *Összegyűjtöm nyájam maradékát minden országból [...], és visszahozom őket legelőjükre, ahol szaporodni és sokasodni fognak.* Jer 23,3 (Lk 15,4; 1Kor 2,11–16; Lk 4,38–44) A választott nép az ígért földjét (Kánaánt) nem ideiglenes otthonként kapta. Bár bejutniuk meglehetősen hosszadalmas volt – hűtlenségük miatt. Megmaradni az országban és megtartani annak „szentségét” sem volt zökkenőmentes az évezredek során – ez is az ő vétük következménye. Isten megengette a fogságot, de csak ideig-óráig, és már A kezdetektől elkészült nála a szabadulás útja. Az emberiség és benne Isten mai népe is sok hasonló büntetést kell, hogy elszenvedjen. Az ok és a cél ugyanaz. Az istentelen életből kell megtérni, hogy ismét békében élhessünk.

Szerda (január 13.) *A fiú tiszteli atyját [...]. Ha én atya vagyok, miért nem tisztelnek? [...] – mondja a Seregek Ura...* Mal 1,6a (Mt 21,28b–29; Róm 8,26–30; Lk 5,1–11) Aminek életünkben tekintélye van, az alapjaiban határozza meg értékren-

dünket. Régen a királyok, urak és hadvezérek tömegek előtt vívták ki tekintélyüket. Aki nem hódolt be, súlyos következmények elé nézhetett. Ma a média segítségével tulajdonképpen bárki könnyen tekintélyt szerezhet – követőket, támogatókat. Kiemelkedő tudás sem kell hozzá, elég hangosnak, esetleg botrányosnak lenni. Mindez azonban igen hamar tova is szállhat. Kár ezekbe kapaszkodni. A legjobb döntés a változatlan és örök tekintélyre hagyatkozni: a teremtő és megváltó Istenre.

Csütörtök (január 14.) *Menjünk eléje hálaadással, ujjongjunk előtte énekszóval! Mert nagy Isten az Úr...* Zsolt 95,2–3 (1Tim 6,15–16a; Ef 1,3–10; Lk 5,12–16) Nehéz hálásnak lenni, annál könnyebb mondogatni és tanácsolni. De mi a hála? Kinek kell adni? Hálás vagyok a szüleimnek, hogy felneveltek; az előljáróimnak, hogy vezetnek; a barátoknak, hogy körülvesznek... Hálás vagyok életért, munkáért, csaláért, anyagi javakért... De kinek? És hogyan mutassam ki? Elég mondani? A hála több a köszönetnél, megbecsülésnél. A hálában van odaadás és alázat – és persze szeretet is. Ha Istennek akarom adni, akkor nincsenek félmegoldások: egész lényemet kell.

Péntek (január 15.) *Az asszony [...] szakított hát a gyümölcséből, és evett. Adott a vele levő férjének is, és ő is evett.* 1Móz 3,6 (Lk 6,39; Kol 2,1–7; Lk 5,17–26) Milyen könnyű elbukni! Milyen könnyű másokat is magunkkal rántani! Micsoda mélységes önzősége ez az emberi természetnek. Azt gondoljuk, hogy büntársak toborzásával enyhül a felelősségünk, és el lehet maszatolni a következmények súlyosságát. Egymást megvezethetjük ezzel a taktikával, de a mindent látó és tudó Isten nem. Kizárt dolog. Nála nincs kompromisszum. Előtte nincs mellébeszélés. Megtettem vagy nem – ez a vizsgálat tárgya. Az ítélethozatal felett nincs hatalmam. Egyet tehetek: kegyelmet kérek. És amikor kapom, elfogadom.

Szombat (január 16.) *Jézus így imádkozott: Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.* Jn 17,15 (Zsolt 121,5–6; Mt 6,6–13; Lk 5,27–32) Egyetlen közbenjáró Jézus Krisztus. Ő tudja a legjobban, mire van szükségünk. Ügyünket ő tudja igazán képviselni az Atya előtt. Amit kér, az nem egyszerűen jó, hanem üdvösséges. Bátran és bizalommal kérhetünk tőle és általa. Ha erőnk elfogy, és már szólni sem tudunk, mert olyan erővel tör ránk a gonosz, akkor engedjük, hogy hordozzon, és küzdjön értünk, helyettünk – és át fogjuk élni a csodát: a gonosz elmenekül, életkedvünk visszatér, újra tudunk kérni és hálát adni.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

A 2021. esztendő ígéje

Isten irgalmának és könyörületességének jele, hogy új évet kezdhetünk, és az év ígéjének világossága ragyog ránk. Jézus a Hegyi beszédben magasra állítja a mércét, mert az ellenség szeretetére tanítja övét, amelyet Isten hozzánk való indulatából eredeztet. Az Atya irgalmas és könyörületes, és „jóságos a hálátlanok és gonoszok iránt”. Isten irgalmas az ellenségével, igen, velem szemben is...

Az evangélium tanúsága szerint a názáreti Jézushoz nagy néptömeg özönlött, mert erő áradt ki belőle, és mindenkit meggyógyított. Jézus ereje, *dűnamisza* gyógyított, ami nem egyszerűen a testi bajok orvoslása, hanem a személyiség egészének és központjának, a „szívnek” a gyámo-lítása volt.

Isten könyörülete és irgalma Jézus Krisztusban van, a megfeszített és feltámadott Úrban, aki jön felénk, megérint és meggyógyít – 2021-ben ez a legfontosabb, amit hirdetnünk kell, hogy ne csak (túl)éljünk, hanem létezzünk. A kegyelem ideje még tart, és az irgalom még árad a világban, így érvényben van Jézus felszólítása tanítványainak és egyházának: „*Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!*”

Ma sokat hallunk a világban szolidaritásról, sőt a vajúdo világgal és a szenvedő emberekkel való kompasszióról, azaz együtt szenvedésről. Persze a politikai beszédtérben zajló, sokszor felszínes fecsegések közepette nehéz az őszinte és hiteles üzenetet kiszűrni, és még keresztyén körökbe is beszűrődik gyakran egy-egy hamiskás hang. Társadalommérnökök hagymázás elképzelései szárnyat kapnak a világhálón, majd egyszer csak a jól bevált recept alapján – „a cél szentesíti az eszközt” – indul a „mozgalom” a szolidaritás, igazságosság, egyenjogúság és hasonló jelszavakat harsogva, olykor erőszakkal és rombolással, istentelenül; a földi nyomorúság pedig nőttön nő.

A könyörületesség cselekvést is jelent. Az irgalmas samaritánus példázatában Jézus éppen arra tanította az öt faggató törvénytudót, hogy a felebarátiság könyörület, és túlmutat azon, hogy a ránk szoruló ember kicsoda – akár az ellenségünk is lehet. Ott és akkor ránk szorul, és egyedül irgalmunk menti meg.

Az ellenség szeretete? Hát ez mit jelent az ordas világban? Fogat fogért, szemet szemért – ennek van értelme! *Do ut des* – ha te jó vagy, én is jó vagyok, tanítják a kifinomult

ízlésű pogányok, de mily messze került már világunk e polgári erény gyakorlásától is! Élni és élni hagyni – mily csodálatos protestáns eszmény a gazdaságban vagy éppen a természettségben! Éppen ellenkezőjét éljük önsorsrontással, mert a holt víznek nincs kapcsolata a forrással, létünknek az élet Forrásával. Az emberi jóindulat, filantrópia, humánus gondolkodás szép értékek, de „harci helyzetben” mind elillan, mint a pára, és marad az irgalmatlan, póre valóság.

Jézus a kereszten könyörög az öt kivégzőkért, könyörög értünk, és

Isten könyörületének jele, hogy engedte szent fiát szenvedve meghalni, és rázúdult a világ nyomorúsága. Elvégeztetett. Az erő, amely Jézusból áradt, nagypéntek és húsvét után a Szentlélek által folyamatosan adatik, és Isten irgalmának tanújává és cselekvőjévé nemesíti az előtte leborulót.

Misericordia – könyörület, vagyis „éző szív a nyomorúsághoz”; az Atya jóságos még a hálátlanok és gonoszok iránt is. Krisztus óta szívének megindulása és irgalma nem marad távol tőlünk, mert a prófécia beteljesedett (Ézs 63,15). Felfoghatatlan misztérium és erő. A nyomorúság, *miseria* a testi-lelki rossz és szenvedés összessége, amely a küzdő egyház életét is érinti. A diakónia pedig, amelyet nagypéntek és húsvét után tennünk kell, vagyis az irgalmasság cselekedete, az Atya indokolatlan könyörületességének továbbadása.

A világ és közvetlen környezetünk tele van nyomorúsággal, amely enyhülésre és gyógyításra vár. A legapróbb evangélikus gyülekezet is az irgalom műhelye, ahol túláradoan kapunk, hogy adhassunk. Jézus ereje kiárad, gyógyít, és bevon minket gyógyító és irgalmas munkájába.

Legyetek irgalmasok! Emeljétek fel az elesettet! A gyűlölettel szemben és az ellenség szeretetéhez az irgalmasság lelkét, a Szentlelket kérjétek, Jézus erejét, mert nélküle az előttünk álló évben gyengék és irgalmatlanok leszünk.

■ GREGERSEN-LABOSSA GYÖRGY *lelkész,*
a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Bizottságának elnöke

„*Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!*”
(Lk 6,36)

BABITS MIHÁLY Jónás könyve

(Részlet)

Monda az Ur Jónásnak: „*Kelj fel és menj Ninivébe, kiálts a Város ellen! Nagy ott a baj, megáradt a gonoszság: szennyes hajjai szent lábamat mossák.*”
[...]

S monda az Ur Jónásnak másodizben: „*Kelj föl és menj, mert én vagyok az Isten. Menj, a nagy Ninivéig meg se állj, s miként elédbe irtam, prédikálj!*”
[...]

Mert látá az Ur, hogy ott egyik-másik szívben még Jónás szava kicsirázik mint a jó mag ha termőföldre hullott, s pislog mint a tűz mely titkon kigyulladt.
S gondolta: „*Van időm, én várhatok. Elöttem szolgálaim, a századok, fujják szikrámat, míg láng lesz belőle; bár Jónás ezt már nem látja, a dőre. Jónás majd elmegy, de helyette jó más*”
[...].

Ha várunk, türelemmel várjuk!

Egy új év kezdetén természetes, hogy valami jót várunk. Jobbat, mint volt, különösen most, e nehéz időszakban, amikor a koronavírus-járvány próbára tette tűrőképességünket, és elszenvedjük a következményeit.

Nyugtalanító kérdések rejtőznek bennünk: Ki tudja, hogyan lesz? Ki tudja, mikor lesz vége? Ki tudja, ki betegszik meg, és ki veszíti el a munkahelyét? Akár én is lehetek. Akár valaki, aki közel áll hozzám, akit szeretek és félek. Félelem és aggodalom környékezik bennünket. Ezért érinthet minket olyan személyesen 2021 januárjának igéje.

Ez egy szorult, nehéz helyzetben lévő ember óhajta, kiáltása. Talán sokunk sóhajta is volt ez az új év első óráiban, napjaiban. Szeretnénk felszabadultan, nyugalomban élni! Csakhogy az óhajunk, sóhajunk nem változtat a dolgok állásán. Igénkben Dávid ajkáról

azonban több hangzik mint óhajítás. Ez a zoltár Dávid imádsága, aki Istenhez fordul, az ő oltalmáért, közbeavatkozásáért könyörög. Mélységes és általános emberi igény szólal meg benne: a szabadság, a „jó”, a boldogság utáni vágy. Dávid imádkozik, és számunkra is imádsággal kell, hogy kezdődjék ez az év.

Dávid nem általánosságban fogalmazza meg vágyát. Istent szólítja meg, tőle kéri, várja, hogy cselekedjen, hogy fordítsa jóra sorsát, hozzon jó napokat a megpróbáltatás napjai után. Ahogyan mi, magyarok is imádkozunk nemzeti *Himnuszunkban*: „Bal sors akit régen tép, / Hozz rá víg esztendőt [...]!” És ahogyan a *Himnuszban*, úgy Dávid zoltárában is ott van a hitvallás: az Úrtól, Istentől várjuk ennek beteljesedését.

Figyeljük meg és jegyezzük meg, hogy a zoltár Istenhez való imádsággal kezdődik, és Istenhez való imádsággal fejeződik be. E kettő között van a kesergés, a panasz. Kissé profán a hasonlat, de ezek szerint az imádságnak olyannak kell lennie, mint a szendvicsnek. Aki imádkozik, az kezdje úgy, hogy először Istenre tekint, aztán mondja el neki minden bánatát, baját, és a végén tekintsen újra Istenre. Arra az Istenre, aki Jézus Krisztusban megmutatta végtelen szeretetét. Mert az az Isten, aki egyetlen Fiát értünk halálra adta a kereszten, nem érzéketlen, irántunk közömbös Isten, hanem szerető Atyánk.

Mi, akik már ismerjük Istennek ezt az arcát, mennyivel inkább bízhatunk benne, mint ahogyan Dávid tette. Nekünk nem azt kell kérdeznünk, hogy mit remélünk, hanem hogy kit remélünk. Nem azt, hogy mit várunk, hanem hogy kit várunk. Reménységünk nem homályos vágyakozás, hanem biztos meggyőződés, hogy itt van, velünk van az értünk meghalt, a bűnöket megbocsátó, a múltat rendező Jézus, aki feltámadt, él és uralkodik. Kezében van a világ, az életünk és az élet koronája, amelyet megad az őt szeretőknak. Mély hittel fejezi ki ezt a keleti egyház ikonográfiája, amelyben központi szerepe van a Pantokrátornak, a világ fölött uralkodó Jézusnak.

„Sokan mondják:
Bár jó napokat
látnánk, és ránk
ragyogna orcád
világossága,
Urunk!”
(Zsolt 4,7)

Ez a Jézus-kép legyen a mi hitünk középpontjában is! Ennek a világ fölött uralkodó, a világ sorsát, a történelmet, az eseményeket és személyes életünket kormányzó Úrnak a kezébe tehetjük az életünket, bármit hozzon a jövő.

Természetes, hogy szeretnénk, ha elmúlnának a nehézségeink, ha elkerülnének minket a bajok, és gondok nélkül élhetnénk. Lehet, szabad, kell is ezért imádkoznunk. Csak azt ne felejtjük el soha, hogy boldogságunk nem ezen múlik. A boldogság az, ha tudjuk, hogy szeretettek vagyunk, Isten szeretett gyermekei, akitől senki és semmi sem szakíthat el minket. Ez eloszlal minden felleget és sötétséget, fényt vetít a jövőre, megnyugvást és békét ad. Hiszen a felhők fölött mindig süt a nap, és az őt eltakaró fellegek is mindig eloszlanak idővel. Életünk felhői is el fognak oszlani, és ránk ragyog

Isten arcának világossága. Imádkozunk hát Dávid zoltárának szavaival, bizalommal, reménységgel és türelemmel.

Dietrich Boenhoeffer, a mártírsorsú német lelkész-teológus, akit a náci koncentrációs táborba zártak, és később kivégeztek, így írt erről újévi versében (*Evangelikus énekeskönyvünk* 355. énekének szövege):

Áldó hatalmak oltalmába rejtve
Csak várjuk békén mindazt, ami jó.
Mert Isten őriz híven reggel, este,
Ő hű lesz, bármit hozzon a jövő.

Ha gyötri, bántja szívünket a régi,
És múlt napoknak terhe ránk szakad,
Megrettent lelkünk vigaszodat kéri,
Mit nekünk szerzett, Atyánk, szent Fiad.

S ha szenvedések kelyhét adod inni,
Mely színig töltött, keserű s nehéz,
Te segíts békén, hálával elvenni,
Hisz áldva nyújtja hű atyai kéz!

És ha az úton örömet adsz nekünk,
Ha szép napod ragyogva ránk nevet,
Biztasson, intsen sok nehéz emlékünk,
Hogy életünket szenteljük neked!

A csend köröttünk mélyen szerteárad.
Hadd halljuk azt a tiszta éneket,
Amely betölti rejtett, szép világod,
Hol téged dicsér minden gyermeked!

■ BALICZA IVÁN

SZEMELVÉNYEK AZ EVANGÉLIKUS ÉLET 2020. ÉVI KRÓNIKÁJÁBÓL

JANUÁR

A Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata a 2020. esztendőt az úrvacsora évének nyilvánította. Hivatalos megnyitójára egyházunk országos irodájának január 7-én tartott évkezdő istentisztelete kínált ünnepi alkalmat a Józsefvárosi Evangélikus Egyházközség templomában. A megjelenteket a zsinat lelkes elnöke, Hafenscher Károly köszöntötte. Az istentisztelet liturgiájában egyaránt részt vett az Északi, a Déli és a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkes vezetője; az igét is hirdető Fabiny Tamás, valamint Kondor Péter és Szemerei János. Az ünnepségen felcsendült az úrvacsora évének himnusza is, amelynek dallamát – Lackfi János versére – Gryllus Dániel komponálta. Az úrvacsorás istentisztelet után Krámer György országos irodaigazgató és Pröhle Gergely országos felügyelő mondott köszöntőt az új év alkalmából.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

*
A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia szervezésében január 19-én vette kezdetét az ökumenikus imahét. A keresztények egységéért fohászoló országos nyitó istentiszteletének Budapesten adott otthont a Kálvin téri református templom – Erdő Péter bíboros érsek és Kondor Péter evangélikus püspök igehirdetési szolgálatával.

*
A magyar kultúra napján, január 22-én a *Himnusz* 1823-as születését ünnepeljük. Az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium minden évben ez alkalomból rendezi meg a nemzeti imádságunk szerzőjéről, Kölcsey Ferencről elnevezett versmondó és népdaléneklési versenyének döntőjét, illetve a hozzá kapcsolódó rajz- és fotópályázat eredményhirdetését. Az elmúlt évben a Magyar Nemzeti Múzeumban ezen a napon, január 22-én mutatták be a 2017-ben megrendezett *Ige-Idők – A reformáció 500 éve* című kiállítás anyagát feldolgozó könyvet. A közel ötszáz oldalas tanulmánykötet harminchat szerzője – mindannyian saját szakterületük elismert kutatói – nem kegyességi szempontból világít rá a reformációra, hanem tudományos „távolságtartással”, a reformációnak a magyar művelődésben betöltött szerepére koncentrálnak.

FEBRUÁR

FOTÓ: MÉSZÁROS PÉTER / HARMAT KIADÓ

Hazánkban tizenharmadik alkalommal rendezték meg a házasság hetét a keresztény egyházak és civil szervezetek széles körű összefogásával. A már húsz országban jelen lévő mozgalom célja, hogy felhívja a figyelmet a házasság, a család értékeire, valamint segítséget nyújtson a házasságra készülőknek vagy a párkapcsolati problémákkal szembesülőknek. A február 9–16. között zajlott országos rendezvénysorozat házaspár arca 2020-ban Semsei Rudolf üzletember és felesége, Dobay Eszter volt. A hét központi programjainak sorában február 14-én, pénteken áldással egybekötött zenés istentisztelet volt Budapesten, a Deák téri evangélikus templomban – a Lutheránia énekkar közreműködésével.

*
A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér ökumenikus kápolnájában február 15-én az Evangélikus Külmissziói Egyesület tizenhárom önkéntese részesült személyre szóló áldásban. De nemcsak a Kenya fővárosába indulókhöz és őket kikísérő családtagjaikhoz, hanem – telefonon keresztül – az egyesület alapító szervezőtitkárához, özv. Bencze Imrénéhez is eljuttatható a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke által tolmácsolott evangélium. Fabiny Tamás Mt 25,31–40 alapján mutatott rá arra, hogy az irgalmasság szolgálatának gyakorlóihoz ma is szól Jézus szava: „...*valahányszor megtettétek ezeket akár csak egygel is az én legkisebb testvéreim közül, velem tettétek meg.*”

*
Magyarországon először emlékezett meg egyházi szervezet a magyar ápolók napjáról. A Dunakeszin, az Életfa Rehabilitációs Intézetben rendezett február 27-i szakmai konferenciára az Evangélikus Hittudományi Egyetemen működő Diakóniai Képzési Központ és a Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat közös szervezésében került sor. Az alkalom egyben tisztelgés is volt az evangélikus Kossuth Zsuzsannának, Kossuth Lajos hűgának, Magyarország első főápolónőjének az emléke előtt – születésének évfordulója, február 19. a magyar ápolók napja.

*
A koronavírus (Covid-19) világméretű terjedése, illetve a reájuk bízottakért érzett felelősség jegyében egyházunk püspökei február 29-én adtak ki első ízben nyilatkozatot, gyakorlati útmutatással az istentiszteleti alkalmak, különösen is az úrvacsora kérdésében.

MÁRCIUS

A kelenföldi evangélikus gyülekezet március 1-jén avatta fel az „Adok-kapok doboz”-t. A lelkészi hivatal Bocskai út 10. szám alatti bejáratánál található ládába a rászoruló megsegítésére lehet elhelyezni tartós élelmiszereket.

A budavári evangélikus szabadegyetem március 9-ei alkalmán előadója dr. Reuss András volt. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem professor emeritusa *Úrvacsora – egység vagy egyenetlenség?* témacímrel tartotta meg nagy érdeklődéssel kísért előadását a lutheránus gyülekezet kápolnijában.

A magyarországi evangélikusok közfeladat-ellátását méltatta Orbán Viktor miniszterelnök, amikor hivatalában fogadta Kondor Pétert, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspökét és Font Sándort, az egyházkerület felügyelőjét. A március 10-ei találkozón részt vett Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes és Balog Zoltán református lelkész, miniszterelnöki biztos is. A megbeszélésen áttekintették a magyar kormány és a Magyarországi Evangélikus Egyház már megtárgyalt, aláírás előtt álló átfogó megállapodását, amely az 1998 végén kötött szerződés helyébe lép, tekintettel az azóta lezajlott társadalmi és jogi változásokra.

Március 17-én egyházunk országos irodájának Üllői úti épületében, a józsefvárosi evangélikus gyülekezet templomában került sor a Magyarországi Evangélikus Egyház és Magyarország

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

kormány közötti együttműködést szabályozó stratégiai szerződés aláírására. A dokumentumot Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Fabiny Tamás elnök-püspök és Pröhle Gergely, egyházunk országos felügyelője látta el kézjegyével.

„Egy helyen most nem tudunk közösen összejönni, hogy imádkozzunk, de ha a Jézustól tanult imádságot együtt mondjuk, akkor tér és idő fölött össze leszünk kötve egymással és a világ más keresztényeivel. Az imádságban egyesülve imádkozunk Isten irgalmáért, gyógyító erejéért és a járvány elmúlásáért.” E szavakkal Ferenc pápa fordult böjt negyedik vasárnapján a világ keresztényeihez. A Lutheránus Világszövetség vezetésének bátorítására – mások mellett – a Magyarországi Evangélikus Egyház püspöki tanácsa is arra kérte egyházunk híveit, hogy március 25-én déli 12 órakor csatlakozzanak a *Miatyánk* közös elimádkozásához.

ÁPRILIS

Egyszerre kétszázötven templomharang szólalt meg Maros, Hargita és Kovászna megye számos településén április 1-jén 13 órakor. A kezdeményezés Marosvásárhelyen született, és a történelmi egyházak felkarolták, hogy lelki erősítést nyújtsanak a koronavírus-járvány ellen küzdő egészségügyi dolgozóknak, illetve mindazoknak, akik a lakosságot szolgálják, hogy senki ne szenvedjen szükséget semmiben.

FOTÓ: MARTIN VUKOVITS

A Magyarországi Evangélikus Egyházhoz került Esterházy Péternek és feleségének, Esterházy Gittának a könyvtára. Az ajánlódokozás ünnepélyes bejelentése a Kossuth-díjas író hetvenedik születésnapján, április 14-én, a könyvtárosok világnapján történt. A kollekciónak a kezelője az Evangélikus Országos Gyűjtemény – Evangélikus Országos Könyvtár lett.

Pusztuló környezet, világjárványok, háborús feszültségek... egyre több sebből vérzik a teremtett világ. Hogyan engedheti meg mindezt Isten? Mi lesz a következménye? *A Szólj be a papnak!* elnevezésű beszélgetéssorozat szervezői négy történelmi keresztény egyház püspökeit invitálták a téma kérdéseinek megválaszolására. Az egyházi vezetők – eleget téve a koronavírus-járvány miatti világméretű felhívásnak – otthon maradtak, így április 25-én virtuális találkozó keretében valósult meg a fórum. A találkozót élőben közvetítette a Bonum Tv és a *Szólj be a papnak!* Facebook-oldala. A Fabiny Tamás kezdeményezésére létrejött internetes találkozón az evangélikus elnök-püspök mellett három debreceni lelkészi vezető – Palánki Ferenc római katolikus megyés püspök, Fekete Károly református püspök és Kocsis Fülöp görögkatolikus érsek metropolita – beszélgetett az online beérkezett kérdésekről, Berecz Péter moderátor közreműködésével.

„Online térben”, a Luther Kiadó Facebook-oldalán mutatták be április 28-án a magyar állambiztonság és az evangélikus egyház kapcsolatát dokumentáló könyvsorozat legújabb, harmadik kötetét (*Háló 3. – Dokumentumok és tanulmányok a Magyarországi Evangélikus Egyház és az állambiztonság kapcsolatáról 1945–1990*). Az egyházunk központi internetes portálján, az *Evangélikus.hu*-n is visszanezethető, illetőleg visszahallgatható podcast-„adásban” Fabiny Tamás elnök-püspök, Pröhle Gergely országos felügyelő, Kiss Réka, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnöke és Mirák Katalin, a kötet szerkesztője, egyházunk tényfeltáró bizottságának elnöke beszélgettek a kiadónk gondozásában megjelent könyvről és háttéréről.

MÁJUS

Olav Fykse Tveit a Norvég Egyház elnök-püspöke lett. Az Egyházak Világtanácsának márciusban leköszönt evangélikus főtitkárát május 10-én Trondheim városában, a Nidaros-katedrálisban szentelték a helyi lutheránus egyházmegye püspökévé. Tveitet egyben az egyház püspökkari konferenciájának elnökévé is beiktatták.

Immár második alkalommal ülésezett videókonferencia keretében a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma. A május 14-én lebonyolított „internetes tanácskozás” Krámer György országos irodaigazgató bevezető áhítatával kezdődött, majd elsőként természetesen a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos témák kerültek napirendre.

FOTÓ: MÁGYARI MÁRTON / MTI / MTVA

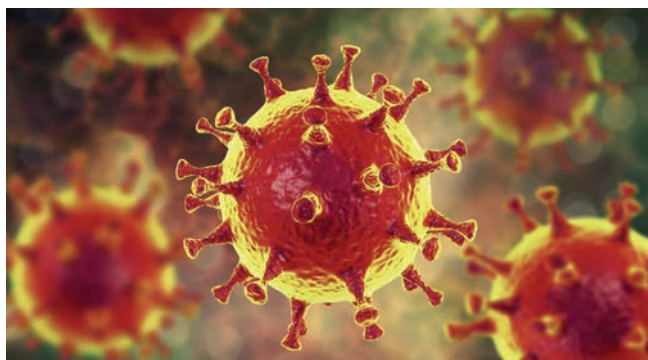
Három évvel hivatali idejének lejártá előtt, 2021. október 31-én távozik posztjáról a Lutheránus Világszövetség főtitkára, dr. Martin Junge. Lemondási szándékát május 20-án jelentette be a jelenlegi tisztségét 2010 óta betöltő chilei evangélikus lelkész.

Bükön már május 21-én, Mennybemenetel ünnepén megnyitották a templomot: 17 órakor kezdődött a Taizé-istentisztelet – az éves munkaterv szerint. A hittanos-ífs zenekar öt tagján kívül egy segítő és hét gyülekezeti tag volt jelen az alkalmon, amelyet mindazonáltal online is közvetítettek...

Két lépésben, júniustól és jövő januártól megduplázódik a kistérségi szintű szolgálati lelkészek, papok, rabbik kiegészítő jövedelmepótléka – közölte Balog Zoltán társadalmi ügyekért felelős miniszterelnöki biztos május 29-én Budapesten. Az eddig 2,6 milliárd forintos támogatás június 1-jétől hatvan százalékkal, 2021. január 1-jétől újabb negyven százalékkal emelkedik.

FÉPÜNK: ILLUSZTRÁCIÓ

JÚNIUS

A fővárosban pünkösdhétfőn a Nagyboldogasszony-templomban (ismertebb nevén a Mátyás-templomban) került sor az – eredetileg a budavári Magdolna-toronytól tervezett – ökümenikus istentiszteletre. A Duna Televízió által is közvetített június 1-jei délelőtti alkalmon Bogárdi Szabó István református püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke igemagyarázattal, Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek szentbeszéddel szolgált. Az igehirdető Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke volt.

Közös nyilatkozatban fohászokdtak a történelmi magyar egyházak erdélyi vezetői a trianoni döntés centenáriuma alkalmából a nemzeti összetartozás erősítéséért és az áldásos jövőért. A Magyar Távirati Irodához eljuttatott szövegben Kovács Gergely gyulafehérvári római katolikus érsek, Schönberger Jenő szatmári, Böcskei László nagyvárad, valamint Pál József Csaba temesvári római katolikus püspök, Kató Béla és Csúry István erdélyi, illetve királyhágómelléki református püspök, Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke és Bálint Benczédi Ferenc unitárius püspök azt hangsúlyozta, hogy a trianoni diktátum aláírásának századik évfordulóján nem a gyászt és a veszteségérzetet kívánják mélyíteni, hanem elsősorban a nemzeti összetartozás erősítéséért és az áldásos jövőért fohászokdnak. Miként a Kárpát-medence szinte valamennyi magyarok lakta településének közössége, június 4-én az anyaországi evangélikus gyülekezetek többsége is megemlékezett a trianoni békediktátum aláírásának századik évfordulójáról.

Két részletben megkétszerezi a határon túli lelkipásztorok jövedelemkiegészítő támogatását a kormány – mondta el a Magyar Távirati Irodának június 4-én Balog Zoltán református lelkész. A miniszterelnöki biztos rámutatott: jellepes, hogy erről éppen most, a trianoni évfordulóhoz kapcsolódva döntött a kormány.

Templomuk felszentelésének hetvenedik évfordulóját ünnepelték június 20-án a Győrújfalui Evangélikus Egyházközség és Szízetközi Misszió tagjai. A jubileum alkalmára a közösség egy új, Johannus gyártmányú, kétmanuális digitális orgonával is gazdagodott, amelyre Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke kérte Isten áldását. A hálaadó istentiszteletet és a további programokat a mintegy két éve önálló gyülekezet rendezvénysátorában tartották.

JÚLIUS

FOTÓ: NÁDASI TAMÁS

Újraszentelték a felújított evangélikus templomot július 5-én Ér-patakon. A szolgálatot Zsarnai Krisztián, a Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegye esperese, valamint dr. Gaál Sándor, a Nyírségi Református Egyházmegye esperese végezte Molnár Csilla református lelképásztorral. Igehirdetéssel Adámi László evangélikus lelkész szolgált. Az evangélikus tulajdonban lévő, de évtizedek óta csak a reformátusok által használt – 1886-ban épült – templomot a két testvéregyház immár ismét együtt használja.

A Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért és Gyermekért Egyesület, azaz a KÖSZI szokás szerint a legfiatalabb korosztálynak szóló mesetáborával nyitotta a nyarat. A Zuglói Evangélikus Egyházközség és az Evangélikus Hittudományi Egyetem kollégiumának épületeibe hívták kalandra július 6–10. között az 1–4. osztályosokat. A napközis keretek között tartott tábor vezetője Tihanyi Hanna volt, a csapat lelki jólétééről pedig Bonnyai Zsuzsanna gondoskodott.

Harmadik alkalommal rendezte meg a kicsiny somogyi falu, Polány a kaposvári és a város környéki evangélikus gyülekezetek borászainak megmérettetését. A július 19-i játékos borverseny zsűrijét Smidéliusz Zoltán nyugalmazott esperes, borász vezette. Az eseményhez idén is gyülekezeti nap és ünnepi istentisztelet kapcsolódott.

A pandémiás időszak addigi tapasztalatainak összegzésére és a járványügyi veszélyhelyzet utáni kegyelmi időszak visszafogott ünneplésére gyűltek össze a diakóniai intézmények vezetői az egyházvezetés meghívására július 21-én a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának budapesti székházában. A meghívottakat elsőként – a diakóniai munkaáért is felelős püspökként – Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület lelkési vezetője köszöntötte.

A hagyományok és értékek őrzése és továbbvitele viheti sikerre a magyar mezőgazdaságot – mondta az agrárminiszter július 23-án Gyulán, ahol leleplezte a gyulai kolbász megalkotójáról, Stéberl Andrásról készített szobrot. A vállalkozó a helyi evangélikus közösségnek is elkötelezett támogatója és szolgálattevője volt. Előbb egyháztanácsi tag volt, majd a gyülekezet gondnoka, később presbitere lett. Kétszáznyolc centiméter magas, egész alakos bronzszobrát Széri-Varga Géza érem- és szobrászművész alkotta meg.

AUGUSZTUS

Mintegy nyolcszáz település egyházközsége több mint tizenkétmilliárd forint értékben nyert forrást egyházi közösségi terek fejlesztésére a *Magyar falu program*ban 2019-ben és 2020-ban – hangzott a modern települések fejlesztéséért felelős kormánybiztos augusztus 16-án Rábaszentandrason. Gyopáros Alpár a helyi evangélikus gyülekezet közösségi terének átadóünnepségén elmondta, hogy ebben a pályázati konstrukcióban kifejezetten a történelmi egyházak voltak a kedvezményezettek, mert a közösségi élet szervezésében fontos szerepük van. Rábaszentandrason az evangélikus gyülekezet huszonhárommillió forint támogatást nyert. Az átadóünnepségen áldást mondott Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának szervezésében különböző felekezetek képviselői gyűltek össze ökumenikus hálaadó istentiszteletre és az új kenyér megáldására augusztus 19-én, államalapításunk ünnepének előestéjén. Az alkalomnak a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközség temploma adott otthont. A hálaadó istentiszteleten a tanács főtittkára, Fischl Vilmos evangélikus lelkész – Ézs 40,24–31 alapján – hirdette Isten igéjét.

FOTÓ: GALAMBOS ÁDÁM

Nemzeti ünnepünkön, augusztus 20-án délután tartottak hálaadó istentiszteletet a karancslapujtói evangélikus templom felszentelésének kétszázadik évfordulója alkalmából a Salgótarjáni Evangélikus Egyházközséghez tartozó szórványgyülekezetben. Isten igéjét Horváth-Hegyi Ádám, a közösség lelkésze hirdette Ef 2,19–20 alapján.

A péteri evangélikus templom átadásának százkilencvenedik évfordulóján Fabiny Tamás elnök-püspök szolgált az augusztus 30-án tartott ünnepi istentiszteleten. Ezen a napon került sor a ravatalozó átadására a temetőben, valamint dr. Foltin Brúnó néhai lelképásztor síremlékének felszentelésére is.

Új épületrészt avattak augusztus 31-én a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvodában. A beépített tetőterasz helyén kialakított tornaszoba és közösségi tér az evangélikus gyülekezethez, illetve az óvodához kötődő családok, szülők számára is kényelmes, kulturált környezetet biztosít. A megújult óvodát Fabiny Tamás püspök mellett Keczkó Pál esperes, Keczkó Szilvia lelkész, Blanckenstein György római katolikus plébános, Harmathy András református lelkész, Dani Zsolt baptista lelkész és Horváth-Hegyi Olivér, a Szentendrei Evangélikus Egyházközség parókus lelkésze is megáldotta.

SZEPTEMBER

A Jákób álmában szereplő, mennyet és földet összekötő létráról (1Móz 28,12-14) a Lajtorja nevet kapta a bakonycseryei egyházközség új ifjúsági háza. A romos épület a *Magyar falu program* keretében újulhatott meg, és kapott közösségépítő funkciót. Megáldására szeptember 6-án, a konfirmációval egybekötött tanévnyitó istentiszteletet követően került sor. Az ünnepi alkalmon Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiát a helyi lelkész házaspár, Szarka István és Szarka Éva végezte.

Idén a tizenharmadik alkalommal zajlott Magyarországon a teremtés hete, az az időszak, amely országszerte ökumenikusan kínál lehetőséget, hogy figyelmünket a teremtett világ dolgaira irányítsuk. A hét evangélikus nyitóalkalmának szeptember 27-én este a Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség adott otthont, amelynek tagjai elsőként csatlakoztak az evangélikus egyház *Műveld és őrizd!* címmel elindított teremtésvédelmi programjához. Az esti imán (vesperáson) Gombkötő Beáta, a Budapesti Evangélikus Egyetemi Gyülekezet lelkésze hirdette az ígét, közreműködött a Fővárosi Protestáns Kántorátus.

Evangélikus tanodát avattak szeptember 29-én a Nyíregyháza-hoz tartozó Benkőbokorban, aznap délelőtt pedig Nagycserkeszen tartotta meg első ülését az Oltalom Felzárkózási Munkacsoport. Az Oltalom Szeretetszolgálat kötelékében megvalósult tanoda egy újabb eszköz a legelesettebb, legrászorultabb családok segítésére, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére. Első osztályostól nyolcadikosig összesen húsz gyermeknek nyújtanak itt személyre szóló segítséget. A nyíregyháza-kertvárosi gyülekezethez kapcsolódó legújabb intézmény szervesen illeszkedik ahhoz a szolgálathoz, amelyet hosszú évek óta végez az evangélikus közösség a társadalom peremén élőkért.

Különleges térplasztikát avattak fel szeptember 30-án délután Újpesten, az evangélikus templomot, a baptista imaházat, valamint a református és a katolikus iskolát összekötő téren. Detkovics Anikó szobrászművész *Hit, remény, szeretet* című alkotása az újpesti önkormányzat támogatásával és a helyi egyházak ökumenikus összefogásával valósult meg.

FOTÓ: GÖRÖNE SZABÓ MÓNIKA

OKTÓBER

FOTÓ: GALAMBOS ADÁM

A hagyományoknak megfelelően ünnepi zenés istentisztelettel vette kezdetét hazánkban az *Október a reformáció hónapja* elnevezésű országos programsorozat. A központi nyitóalkalom helyszíne ezúttal a budapesti Kálvin téri református templom volt, ahol október 1-jén este Kondor Péter evangélikus püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának alelnöke hirdette Isten ígését.

Felszentelték október 2-án délután a Kolozsvári Evangélikus-Lutheránus Egyházközség két új harangját, a Miatyánkot és az Összetartozást. A két harang kiöntését magyarországi támogatásból sikerült megvalósítani.

A hagyományostól eltérően zajlott az idei országos evangélicizáció október 10-én, szombaton a budapesti Deák téren. Az evangélikus gimnázium osztálytermei üresen maradtak, de azok a szolgálatok, amelyeknek évről évre a templom ad otthont, az idei, szűkített programban is helyet kaptak. Az *Arccal vagy háttal?* mottóval megrendezett evangelizáción Bácskai Károly egyetemi docens, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Újszövetségi Tanszékének vezetője és Szeverényi János, egyházunk országos missziói lelkésze volt az igehirdető. Bizonyágtétellel Rátóti Zoltán Jászai Mari-díjas, érdemes és kiváló művész és Semes-Bogya Tibor Ferenc, az Üdvhadsereg címzetes kapitánya szolgált.

Mindenféle földi jóval, zöldséggel, gyümölcscsel díszítették a gyülekezet tagjai október 11-én, vasárnap a tabi evangélikus templom oltárát. A sokféle élelem azonban nemcsak díszítése volt az aratási hálaadó istentiszteletnek, hanem egyben adomány is, amelyet – sokéves hagyományt követve – az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatói kaptak.

Október 30-án a *Magyar Közlöny* 235. számában megjelent a kormányhatározat a Magyarországi Evangélikus Egyház és Magyarország kormánya közötti megállapodásban rögzített fejlesztési feladatok teljesítéséhez szükséges állami támogatásról. A több mint tizenegymilliárd forintos forrás egyházunk épített örökségének védelmére, valamint közösségi célú, közfeladat-ellátási és egyéb beruházásokra biztosít négyéves keretet. A forrásból parókiák és közösségi, gyülekezeti terek felújítása; óvodák építése, felújítása és bővítése; valamint sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja, felzárkóztatásának támogatása és ellátásuk biztosítása valósulhat meg.

NOVEMBER

Szokatlan módon, de annál meghittebb formában került sor idén a Prónay Sándor- és az Ordass Lajos-díj átadására. Egyházunk elnöksége – Fabiny Tamás elnök-püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő – házhoz vitte azokat a kitüntetéseket, amelyeket eredetileg is ezen a napon, november 8-án nyújtottak volna át Budapesten, a Deák téri evangélikus templomban tervezett Márton-napi ünnepség keretében. Az országos presbitérium döntése alapján Thurnay Béla gyülekezeti munkatárs, illetve Dedinszky Gyula nyugalmazott lelkes vezető lehetett a várományosa a Magyarországi Evangélikus Egyház legrangosabb kitüntetéseié.

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Templomuk felszentelésének százötvenedik évfordulója alkalmából a répcelaki evangélikusok az 1786 és 1948 között működő népiskolájuknak is emléket állítottak. Az épület egykori telkén, a mai Radó Kálmán téren kapott helyet a Veres Gábor szobrászművész által alkotott makett, amelyet november 15-én az istentisztelet után lepleztek le, Szemerei János püspök áldásával. Az ünnepségbe a gyülekezet elsősorban a városi televízió közvetítésének jóvoltából kapcsolódhatott be.

A járványhelyzet miatt zárt keretek között, egyházunk országos székházának átriumában kerülhetett sor november 15-én arra a hármas könyvbemutatóra, amelyet a Luther Kiadó eredetileg november 8-ára, a Deák téri templomba tervezett. Az *Evangelikus.hu* honlapon megtekinthető kerekasztal-beszélgetésen a résztvevők a *Luther Válogatott Művei* című sorozat kilencedik részéről, a *Konkordiakönyv* sorozatzáró, az egyetemes hitvallásokat tartalmazó kötetéről, valamint a Luther végrendeletét bemutató kiadvány angol nyelvű változatáról ejtettek szót.

Hosszú folyamat eredményeképpen jelentős állami támogatással és a hívek komoly áldozatvállalásával épült fel a budakeszi evangélikus templom, amelyet november 22-én vettek birtokukba a hívek. A hálaadó alkalom igehirdetője Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke volt. Az épületet a gyülekezet felügyelője, Benczúr László Ybl- és Prima Primissima díjas építész tervezte.

DECEMBER

Egyházunk országos presbitériuma online formában ülést tartott december 10-én. Fabiny Tamás elnök-püspök a bevezető áhítatában megemlékezett arról, hogy Luther Márton ötszáz évvel ezelőtt ezen a napon égette el a kiátkozásáról szóló pápai bullát. Bármilyen írás, dokumentum, könyv megsemmisítése a középkor valóban „sötét” hagyománya, s tekintetünket a reformátor esetében is kevésbé erre a tetterre, mint inkább a fontos vallási iratai felé kell fordítanunk – emelte ki Fabiny Tamás.

Az ülést megelőzően presbitériumi körben élénk eszmecsere bontakozott ki egyházunknak a hazai felsőoktatásban betöltött szerepéről. Az elmúlt években felmerült több felsőoktatási intézmény átvételének lehetősége is, amely elsősorban a pedagógiai és diakóniai intézményeink munkatársi körének utánpótlását szolgálhatná. Tapasztalva az ezzel kapcsolatos általános tétovaságot, az országos felügyelő a felsőoktatási kollégiumi hálózat bővítését javasolta, különös tekintettel a Pécs belvárosában található, az egykori Baldauf-otthonnak helyet adó, országos egyházi tulajdonban lévő és kiváló elhelyezkedésű telek ez irányú hasznosítására. Fábri György északi egyházkerületi felügyelő – úgy is mint az Eötvös Loránd Tudományegyetem korábbi rektorhelyettese –, felsőoktatási szakértő egy átfogóbb koncepció kidolgozását javasolta, így a presbiterek abban állapodtak meg, hogy erről majd a következő ülésen tárgyalnak.

A presbiterek döntöttek a lelkesi életpályamodell, valamint a Zelenka Pál Evangélikus Szolidaritási Alap szabályrendeleteinek kisebb módosításairól, és egyhangúlag elfogadták az egyházi tisztségviselők bérezésére vonatkozó előterjesztést. Az oktatási ügyekre térve döntöttek arról, hogy egyházunk szándéknyilatkozatot adjon ki egy balatonfüredi köznevelési intézmény evangélikus fenntartásba vételéről, valamint az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény megalapításáról. Diakóniai területen határoztak a kaposszekcsői intézményvezető megválasztásának módjáról, valamint az Abaffy Gyula Evangélikus Szeretetszolgálat tartozásának rendezéséről.

A presbiterek, meghallgatva a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos tájékoztatást, valamint a püspöki tanács beszámolóját, egyetértettek abban, hogy – összhangban az állami intézkedésekkel – a közelgő ünnepek során is a legnagyobb elővigyázatosságra van szükség közösségi alkalmainkon, ha egyáltalán lehetséges lesz azokat megtartani.

■ PRÖHLE GERGELY

Forrás: *Evangelikus.hu*

A SZERZŐ FELVÉTELE

Ahol a földi és a mennyei asztal összeér

Újabb gondolatok az úrvacsora szentségéről

„Az úrvacsora számomra olyan, mint mikor egy hosszú útról hazatérve apám várt a buszmegállóban, és amint meglátott, elvette tőlem a háztáskomat” – olvashatjuk az *Úrvacsora 2021 – Gondolatok az úrvacsoráról* című, zsebben is elférő kiadványban. A magazinunk e számának mellékleteként lapunk olvasóihoz is eljutó füzetéről a szerkesztőjével, dr. Hafenschner Károly professzorral, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológia Tanszékének vezetőjével beszélgettünk.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– A tavalyi esztendő egyházunkban az úrvacsora éve volt. Ehhez készült az a húszoldalas, *Útmutató* méretű kiadvány, amelyben felkért evangélikus lelkészek egy-két mondatban fogalmazták meg az e szentséggel kapcsolatos gondolataikat. A visszajelzések alapján milyen volt a fogadtatása?

– Bevallom, nem gondoltam volna, hogy ekkora népszerűsége tesz majd szert ez az első ránézésre talán jelentéktelennek tűnő kiadvány. Bár a járvány miatt az év során csak töredékesen élhetünk az úrvacsorával, mégis sok gyülekezetben „beszédtéma” lett e szentség – a visszajelzések szerint részben a füzet miatt. Eredeti elgondolásunk az volt, hogy ha az egyházi esztendő vasárnapi isten-

tiszteletein elhangoznak az arra a napra választott gondolatok, az nemcsak az úrvacsora titkának, az isteni szeretet misztériumának átélésében, hanem a megfejtésében is segít majd. Sok gyülekezetben még az „úrvacsorai böjt” idején, az online istentiszteleteken is felolvasták az aznapi idézeteket, sokan pedig egyéni elcsendesésükkor vették kezükbe a füzetkét. Nagyszerű érzés volt megtapasztalni, hogy lelkészi karunkat olyan lelki-szellemi gazdagság jellemzi, amelyből ennyire színes és tartalmas anyag születhetett.

– A járvány miatt az országos presbitérium javaslatára zsinatunk meghosszabbította az úrvacsora évét 2021. október 31-ig. Ennek ismeretében ön erre az évre is megszerkesztette az úrvacsorai gondolatokat tartalmazó füzetet. Ez azonban már harminckét oldalas, mert lelkéseinkben a tavalyihoz képest jóval több személyes vallomás fogalmazódott meg a téma kapcsán. Mi lehet ennek az oka?

– Talán az, hogy személyes megszólításként élték meg, hogy a lényegről tegyenek hitvallást – az úrvacsora vételekor ugyanis az élet forrásánál vagyunk. Ennek hatására pedig megnyíltak a lelkészek, és olyan szívtől szívig érő mondatok fogalmazódtak meg, amelyekben az Úristen szíve is benne van.

– **Több lelkész is vall arról, milyen nagy hatással volt rá a gyülekezeti tagok úrvacsoravételkor átélt, felszabadult öröme.**

– Makoviczky Gyula ezt így fogalmazta meg: „Gyermekként megragadott, ahogy kántorunk a »báránys« éneknél

Úrvacsora 2021 – Gondolatok az úrvacsoráról. Luther Kiadó, 2020. Ára 150 forint.

lerohan a kátráról, hogy elsőként érjen oda az úrvacsorához. Az asztaltól elfelé pedig mindig mosolygott. Itt kezdődött minden...”

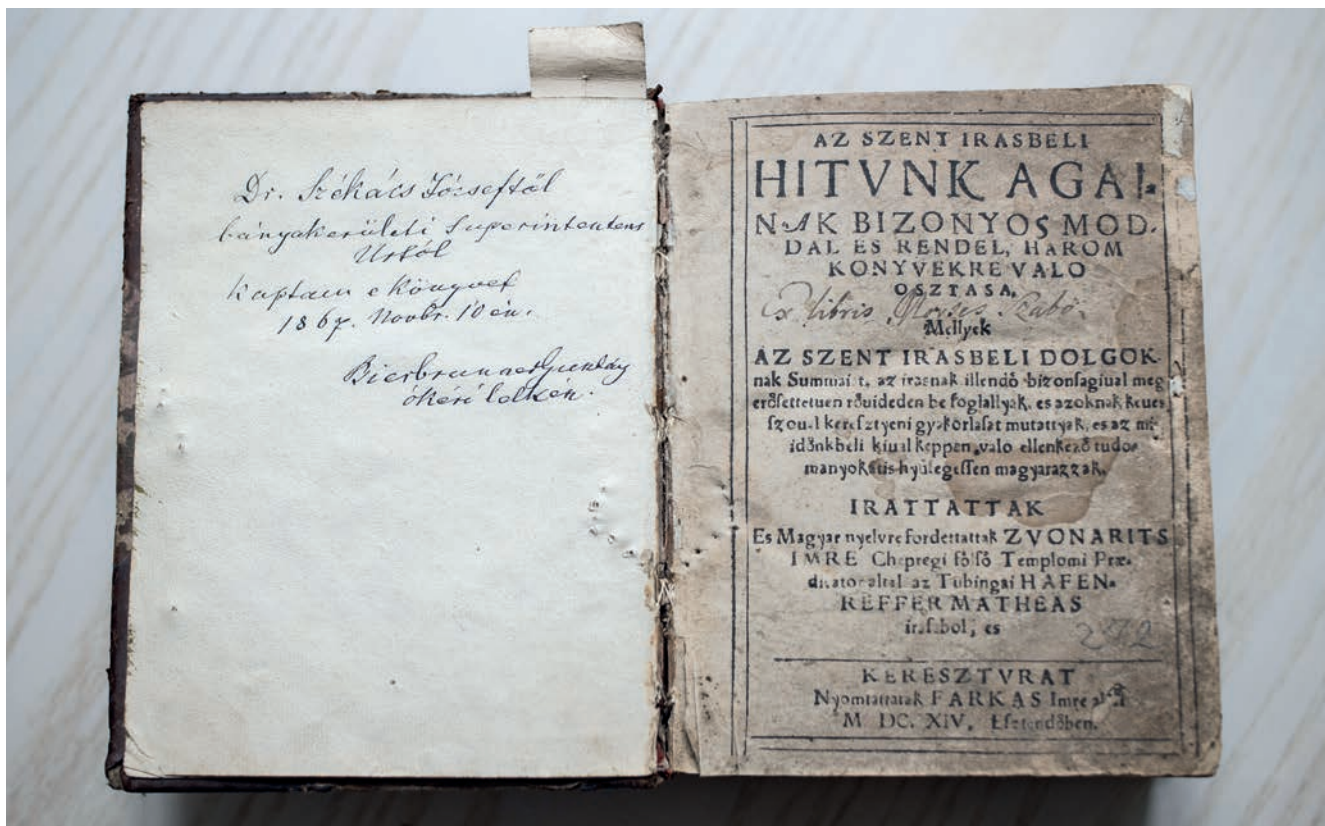
– Hetvened vasárnapjánál a kiadványban egy hasonló vallomás olvasható: „Egyszer egy nagyünnepen egy aszszony egészen megrendülve térdelt az úrvacsorához. Amikor szájához emeltem a kelyhet, egy könnycsepp a szeméből a borba hullott, mint esőcsepp a tó vizébe. Megrendítő volt számomra az emberi és az isteni egyesülésének, egymásba oldódásának látványa. Valamit talán megértettem ott az úrvacsora misztériumból.” **Miért ajánlja az olvasóknak, hogy szerezzék be és forgassák az *Úrvacsora 2021* című kiadványt?**

– Nem tudjuk, mi vár ránk 2021-ben. Lehet, hogy a járványhelyzet miatt még egy darabig folytatódik az úrvacsorai böjt. Mégis azt remélem, hogy ez a kis füzet komoly lelki útvalót, kapaszkodót fog adni – még az esetleges nehézségekben is.

■ BODA ZSUZSA

Zich Nándor: Csepreg pusztulása

Zvonarits Imre fordítása 1614-ből

Fabiny Tamás püspök
Északi Evangélikus Egyházkerület

A csepregi mészárlás

Éppen négyszáz éve történt az ellenreformáció egyik legszörnyűbb vérengzése a dunántúli Csepregen. A politikai okokat sem nélkülöző brutális támadás során egyetlen nap alatt több mint ezerkét evangélikust mészároltak le. A kiszámított kegyetlenségében is a Szent Bertalan-éji vérengzéshez hasonló brutális támadás lényegében elpusztította az evangélikusság egyik dunántúli fellegvárát.

Sárvár és Sopron mellett ugyanis ebben a nyugat-magyarországi mezővárosban volt akkor a lutheránus hitélet, oktatás és kultúra központja. Két tágas evangélikus templom is állt a városban. A korabeli forrásokban akadémiának is nevezett iskola a térség legszínvonalasabb oktatási intézményének számított. Országos könyvtárunk ma is őrzi azt az 1614-ben ott kiadott művet, amelyet „Zvonarics Imre csepregi fő-fő templomi prédikátor” fordított magyarra. Ő annak a Zvonarics Mihálynak az öccse volt, aki jelentős művet írt az úrvacsoráról, és akiről nemrég születésének négyszázötvenedik, püspökké választásának négyszázadik évfordulója alkalmából emlékeztünk meg. [Zvonarics Mihálynak az először 1643-ban kinyomtatott művéről Úrvacsora – régen és ma címmel írt Szemerei János püspök magazinunk május 24–31-i számának Égtájéoló rovatában. A könyv modern kiadása tavaly év végén jelent meg. – A szerk.] Imre, a csepregi prédikátor a 16–17. század fordulóján Wittenbergben is tanult, és egyebek mellett Pázmány Péterrel is vitába szállt. (Megható, hogy a kéziratok bejegyzései szerint Zvonarics Imrének e műve nemzedékről nemzedékre öröklődött az evangélikusok között.)

A csepregi mészárlás említett politikai okaként a harmincéves háborút, azon belül is a Habsburg-uralkodó II. Ferdinánd és Bethlen Gábor erdélyi fejedelem régi szembenállását jelölhetjük meg. Ferdinánd mindent megtett annak érdekében, hogy a nyugat-magyarországi vármegyéket és várkatonaságot visszatérítse a császári, vagyis a katolikus oldalra. Helyi szinten a katolikus Esterházy Miklós és az evangélikus Nádasdy Pál állt szemben egymással.

A régebbi hagyomány vízkereszt napjára helyezte a vérfürdőt, újabb kutatások szerint január 9-én került rá sor. Ekkor kétezer fős, többnyire zsoldosokból álló császári egység támadta meg a várost. A lakosság zöme a templomokba menekült, hosszú időre berendezkedve ételt és számos értéket is magukkal vittek. A császáriak előbb az alsó templomot zárták körül. Ajtaját fejszével törték be. A benn lévők jelentős részét, mivel ellenállást tanúsítottak, lemészárolták. A toronyba me-

nekülteket kegyelmet ígérve lecsalták, és brutálisan megölték őket. A holttestekből máglyát raktak, a templomot pedig kifosztották, majd felgyújtották. Állítólag még a harangok is megolvadtak. Egy feljegyzés szerint egy kicsinyét magához szorító édesanya kiugrott a lángoló toronyból; ő szörnyethalt, ám a gyermek életben maradt.

A felsővárosi Szent Miklós-templomban menedéket keresőket ugyancsak kardre hányták vagy megégették. Itt szenvedett vértanúságot Zvonarics Imre lelkész is. Haláláról ezt írja a krónikás:

*Ott az ellenség ötet megismervén,
Hogy lutheránus prédikátor legyen,
Rárohanának, vádolják nagy szörnyen,
Mint pogányt, tatárt, törököt úgy szintén.
Így szenved meg a martýromságát,
Juhai mellett élete fogyását.*

A kollégium diákjait előbb megénekeltek, majd nagy részüket szintén megölték. Visszavonulás előtt a császáriak fosztogattak, valamint számos nőt, sőt tíz-tizenkét éves leánykákat erőszakoltak meg. Három nap és három éjjel tartott ez a szörnyűség. Elszomorító, hogy ebben az egykori lutheránus fellegvárban ma csak maroknyi evangélikus él.

Négyszáz év elmúltával sem lehet megrendültség nélkül felidézni a Csepregen történeteket. Milyen tanulságai vannak mindennek a magunk korára nézve? Először is újra és újra tudatosítanunk kell, hogy őseink milyen áldozatot vállaltak evangélikus hitükért. Későbbi korok embere sokkal kisebb nyomást sem képes elviselni, és hitét könnyen feladja. Másodszor: azt hangsúlyozhatjuk, hogy a történetek felidézése és az emlék ápolása nem járhat együtt mai felekezeti villongással. Éppen ellenkezőleg: ki kell engesztelődnünk egymással. Protestánsok és katolikusok egyaránt kaptunk és adtunk sebeket. (Így magunk is bűnbánattal emlékeztünk meg arról a fájdalmas tényről, hogy a csepregi vérfürdőt megelőzően, 1619. szeptember 7-én Kassán két jezsuita atyát és egy kanonokot gyilkoltak meg Rákóczi György hajdú.) Harmadszor: mindig súlyos veszélyeket rejt, ha az evangélium ügye a politikával keveredik. Ez mérhetetlen károkat okoz minden oldalon.

Legfőképpen önvizsgálatot kell tartanunk: milyen a mai hitünk? Tartok tőle, hogy az említett krónikás éneknek ez a sora ma is igaz: „A kereszténység mely igen elromlott!” ■

Egykori tantermében tanít a hajdani diák

Antal Dóra bonyhádi tanáraitól kapta az indíttatást

Sorozatunkban a Magyarországi Evangélikus Egyház intézményeiben szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg pályaválasztásukról, munkájukról, céljaikról. Antal Dóra, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola matematika-fizika szakos óraadója most ott áll a katedrán, és igyekszik segíteni a tehetséges diákokat, ahol egykor maga is tanult.

– **Hogyan emlékszik vissza a diákként itt töltött éveire?**

– Nem felvétellel, hanem matematikaeredményeimet és az előkészítő szakkört figyelembe véve nyertem felvételt 2009-ben. Itt is folyamatosan jártam matematikai versenyekre, és a tanári kar felkészítésének is köszönhetően számos sikert értem el. A hat év alatt, amit itt töltöttem, az osztályközösségünk is nagyon jó volt. Mivel nagy létszámú intézmény a gimnáziumunk, az istentiszteletek minden héten a tornacsarnokban zajlottak. Különleges élmény volt átélni, hogy hétről hétre templommá alakítottuk a csarnokot, és mi, diákok egy nagy gyülekezet részei lettünk. Az iskola szellemiségének köszönhetően szeretetteljes és önzetlen környezetben tanulhattam. Megtisztelő volt ide járni, ezért gimnazistaként arra törekedtem, hogy minden napot megbecsüljek, amit itt tölthetek. A tanárok odafigyelése adta a lökést ahhoz, hogy magam is a tanári pályát válasszam, diákokkal foglalkozzak és tehetséggondozást végezzek.

– **Mi vitte a reáltudományok irányába?**

– Szüleim építészmérnökök, a reálérdeklődés innen is adódik. A hivatásomhoz a kezdő inspirációt dr. Katz Sándor matematika-fizika szakos gimnáziumi tanár adta meg, általa kerültem emelt szintű matematikacsoportba. Szintén ő volt az, aki azt javasolta, hogy a szegedi egyetemen tanuljak tovább. Később is kísérté a szakmai fejlődésemet, és a mai napig segít, ha bármilyen kérdésem van, vagy szakköri feladatokra van szükségem. Gimnazistaként az évfolyamtársaimnak nagyon sokszor segítettem matematikából és egyéb reáltantárgyakból. Úgy láttam, hogy érthetően magyarázok. Azt gondoltam, hogy örömmel meglátnám a tehetséget másokban, és szívesen foglalkoznék velük. Immáron itt tanítva látom, hogy a bonyhádi evangélikus gimnáziumunk valóban olyan hely, ahol számtalan diákban fel lehet fedezni a tehetséget, ki lehet hozni belőlük a maximumot, a kiváló versenyeredményeket.

– **Érdekes tapasztalat lehet abban az intézményben tanítani, amelyből elindult.**

– Különleges érzés a katedra másik oldalán állni abban a teremben, ahol én is tanultam. Nagy könnyebbség, hogy a pedagógusok, immáron kollégáim, szeretettel fogadtak, és segítőkészek. Kifejezik felém a bizalmukat.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– **Említette, hogy a diákokban a tehetséget nemcsak felfedezni, hanem gondozni is kell.**

– Világunk elvárásai átalakulóban vannak. Ez a végzettségek szintjén is egyre jobban érezhető. Jó, anyagilag is megbecsült elhelyezkedéshez már szinte kevésnek számít, ha valakinek főiskolai szintű diplomája van, sőt több kiváló álláshoz már az egyetemi diploma is kevésnek minősül. Akiikkel itt a tehetséggondozás keretében foglalkozunk, azokat úgy próbáljuk a továbbtanulásra felkészíteni, hogy biztos alapjuk legyen ahhoz, hogy a mesterképzésre vagy akár a doktori képzésig is eljuthassanak. Ez a diákok számára nem könnyű kihívás, nagy odaadást követel, de látják, hogy mennyi kutatással, milyen kitartó munkával lehet elérni a célokat.

– **Úgy tudom, a kötelező feladatokon túl is szívesen segít a diákoknak különórák keretében.**

– A segítségnyújtás mindig is fontos volt a számomra. Ha befér az időmbe, és elfogadják a segítségemet, akkor mindig ott vagyok, és próbálok helytállni. Ez az intézmény falain belüli helyettesítéseken is meglátszik, de abban is, hogy szeretem a diákokat dolgozatokra felkészíteni. Nem az a célom, hogy hatalmas fizetésem legyen. Azt vallom, hogy ha valaki a saját idejéből áldoz másokra, és segít, az jobb, ha önzetlenül történik meg. A feltételekhez kötött segítség természetesen hasznos lehet, de annak más az értéke.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Missziói „leltár”

Nem tűnik hálás feladatnak a 2020. esztendő missziói mérlegét megvonni, hiszen ez az év nem a misszióról szólt egyházunkban. Legalábbis nem úgy, ahogyan azt mi előre elgondoltuk. Sok mindent terveztünk a hagyományos missziói napokon és konferenciákon túl: Szélrózsa találkozó Gyulán, Ez az a nap! fesztivál a Puskás Arénában, eucharisztikus kongresszus, úrvacsora éve, egyebek. Újra meg kellett tanulnunk a jakabi feltétel megkerülhetetlen igazságát: „Ha az Úr akarja, akkor élünk, és ezt vagy azt fogjuk cselekedni.” (Jak 4,15) Latinul is gyakran idézzük: „Deo volente...”

Bár missziói jellegű tömegrendezvényeinket törölni, szebben fogalmazva, elhalasztani kényszerültünk, a mérlegkészítésnél azt is észre kell vennünk, hogy Urunk a bezáruló kapuk helyett újakat nyitott. Templomi és egyéb hagyományos gyülekezeti alkalmaink látogatottsága radikálisan lecsökkent a járványveszély miatt. Ugyanakkor a kényszerhelyzetben végre, ha csak virtuálisan is, de kiléptünk „erős várunk” falai közül a szélesebb nyilvánosság felé a digitális térben. Lelkészeink állítják, hogy ilyen módon az evangélium több emberhez jutott el az interneten, mint ahányat korábban a szószékről elértünk. Persze hogy mi rejlik egy netes regisztráció vagy kattintás mögött, azt tényleg csak az Úristen tudja...

Mindenképpen örvendetes, hogy lelkészeink, munkatársaink nem adták föl, hanem kreatív leleményességgel keresik az új utakat, formákat. Isten éltető, vigasztaló igéje nem némulhat el éppen ezekben a vészterhes napokban-hónapokban, amikor jobban van rá szükségünk, mint valaha...

A missziói felelősséget az *Evangélikus Élet* is igyekezett ébren tartani és erősíteni, többek között a *Küldetés* rovaton keresztül. Ennek keretében az egyházkerületi missziói lelkészek után 2020-ban a missziói bizottság tagjai is megosztották gondolataikat az olvasókkal egy-egy cikk erejéig. Újraolvasva ezeket, sokszínű kép bontakozott ki előttem. Meggyőződés, hogy az írások egy-egy fontos részletének felidézése gazdagíthatja missziói látásunkat, valamint segítheti leltárkészítésünket. Ugyanakkor előrebocsátom, hogy az idézetek kiválasztása a leltárkészítő „önkényes ízlését” tükrözi...

Hova szól manapság missziói küldetésünk? Mennyiben lehetünk mi a „pályaválasztók”? Válaszkeresésünkben segíthet a Koháry Ferenc által közkinccsá tett szellemes „tanmese”: „Egy ember elment a Kül-

ügyminisztériumba, és bejelentette, hogy szeretne kivándorolni. A hivatalban [...] a kezébe nyomtak egy földgömböt: válasszon egy országot. Emberünk jó sokáig forgatta, nézegette, majd megszólalt: »Tessék mondani, másik földgömb nincs?«” (Csak egy Földünk van; 2020. október 11–18.)

KÉPŐNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: KIRCHENGEMEINDE METZINGEN

A mostani világvárvány idején különösen is megtapasztaljuk: jóban-rosszban össze vagyunk kötve, és egymásra vagyunk utalva ezen a bolygón. Krisztustól kapott küldetésünk valóban minden teremtményhez, a Föld végső határáig szól.

De mi van, ha valaki nem hallja meg az erre hívó és küldő hangot? Horváth-Hegyvi Áron szembesít minket elhívásunk megkerülhetetlen kérdésével: „Akit nem ő küldött [...], az csak úgy ott van. És nem építi az Isten országát, hanem rombolja. [...] Isten először nem küld, hanem hív. Elhív és kiküld.” (Hovatovább-nosztalgia; 2020. szeptember 27. – október 4.)

Arató J. Lóránd kollégánk a cikkében így summázza küldetésnyilatkozatát: „A bizonytalanság kérdéseket vet fel. A bizonyosság állít. [...] Milyen jó lenne, ha úgy

tudnánk mi is bizonyosságot tenni az emberek előtt az élő Krisztusról, hogy a sok kérdőjel határozottan kiegyenesedjen!” (Hiszek! Hiszek?; 2020. november 8–15.)

Hogy hol mindenütt tehetünk bizonyosságot, arról Bartha Istvántól kaptunk ébresztő választ, aki már írása címével provokál: *Jézus kocsmában?* „Nem azt akarom mondani, hogy Jézus a templomból teljesen ki-, a kocsmába teljesen beköltözött. De tény, hogy ott is megtalálható.” (2020. június 21–28.)

László Lajos Bócsán gyülekezetet és templomot építő kollégánk így tesz bizonyosságot: „...Isten adja a növekedést, áldása nélkül sehol nem lennénk. [...] Biza-

lommaal tölt el Isten igéje a holnap felől, a misszió, a küldetésünk felől, hogy áldással lehetünk, s áldást kaphatunk.” (Nélkülem semmi; 2020. április 26. – május 3.)

Lázárné Skorka Katalin, aki a Wycliffe Bibliafordítók Egyesülete elnökségének is tagja, a missziót tápláló Forrás fontosságára hívja fel a figyelmet: „Sajnos sokaknak nincs Bibliájuk, nem is olvasták sohasem. Pedig alapmű. [...] Hiszen aki rendszeresen olvassa, az tudja, mit jelent ez: »...igéd vidámságot szerzett nekem és szívbeli örömet...« (Jer 15,16)” (Mindenkinek saját Bibliáit!; 2020. július 19–26.)

Imádkozó reménységgel várjuk, hogy 2021-ben missziói szolgálatunk kiteljesedhessen. Ebben segíthet a *Küldetés* rovat, ahova olvasóink építő írásait is várjuk!

■ GÁNC S PÉTER

Víg esztendő – itt és most?

Egy ókori görög filozofusnak, az epheszoszi Hérakleitosznak tulajdonítják azt a gondolatot, hogy nem léphetünk kétszer ugyanabba a folyóba, hiszen minden mozgásban van, a létezők folyamatosan változnak. Tehát a pillanatot nem lehet megismételni. Persze akik sokat ülnek az iskolapadban, érezhetik úgy, hogy megállt az idő egy-egy unalmasabb témakörnél, vagy hogy éppen elindult visszafelé. Azonban a legunalmasabb tananyagnak is a végére értünk egyszer, és hamar rájön az ember, hogy a preszókratikus filozófiának elég sokszor igaza van. (Hamburgerért Amerikába, életbölcességért az antik Görögországba, ugye...)

A pillanat megismételhetetlen, az ember folyamatosan változik, mégis: ha visszatekintünk bizonyos életutakra – talán éppen a sajátunkra –, láthatjuk, hogy képesek vagyunk ugyanazokat a hibákat újra és újra elkövetni. Sőt lehet, hogy ezt tesszük már generációk óta. A történelemben is számos olyan esemény követte egymást, amelyekről korábban azt gondolták, hogy még egyszer nem történhetnek meg. De megtörténtek. Küzdünk az idő múlásával, a változás kérlelhetetlenségével, és közben megtapasztaljuk, milyen elakadni a munkában, a tanulásban, a kapcsolatainkban, önmagunk fejlődésében, hogy milyen elakadni a kérlelhetetlen haladásban.

Só a vattacukron. Olyan ünnepi időszak, olyan karácsony van mögöttünk, amilyenre tavaly ilyenkor nem számítottunk. Legalábbis az emberek nagy többsége biztosan nem. De még a tavaszi karanténidőszakban is – amely sok helyütt megtermékenyítőleg hatott, az egyházban is – azt gondoltuk, hogy karácsonyra, újévre már biztosan túl leszünk a járványon, a félelmeken, a korlátozásokon. Az egyik lelkes kollégám idézte fel a jelenetet: amikor a tavaly tavaszi böjttben a passióolvasás videófelvételére összegyűltek páran, valaki azt mondta, hogy „ha már itt vagyunk, felvehetnénk a karácsonyt is”. Derűvel legyintett mindenki a viccre, de most már tudjuk, hogy a véletlen mondatnak a fele sem volt tréfa.

Nyáron mindenki fel akart lélegezni végre, sokan meg is tették, és azt gondolták, hogy akik továbbra is óvatosságra intenek, második hullámra számítanak, azok megsózzák a gyereknap vattacukrot. Nehéz kibogozni, kinek mikor miben volt igaza. A rendelkezések, a helyzetünk, a lehetőségeink folyamatosan változnak, ahogyan kétezer-ötszáz éve is megállapították, ennek törvényszerűen így kell lennie. De mi továbbra is tétlenül ülünk együtt egy világméretű „tanteremben”, és várjuk, hogy végre csöngessenek, és mi kimehessünk az udvarra.

Tanulhatunk belőle. Ebben a végeláthatatlannak tűnő bezártságban azért sok minden történik, történt. Sok minden született, sok minden elmélyült. Ötletek, gondolatok, depressziók, magányok. Lehet, hogy a különböző korlátozások időszakai alatt kicsit lelassult, megüresedett az életünk, majd pedig megtelt más formában, más módon. Sokaknak lettek tele a napjaik online feladatokkal, „találkozókkal”, míg vannak, akiknek egyszerűen csak üresen maradtak, célok, személyes látogatások, megszokott hétköznapi teendők nélkül.

Miközben lassabbnak éreztük az idő múlását, volt alkalmunk gondolkodni. Nem csak az íróknak, bölcseledőknek, hanem mindenkinek. Biztosan nagyon sokan végiggondolták az életüket, a közelebbi, távolabbi múltjukat, viselt dolgaikat. Akik pedig a karanténidőszakokban nem tették meg, biztosan megtették az óév végén. Azt gondolhatnánk, hogy ez az elmélázó világ nagyon átgondolt, alaposan megfontolt és gondosan eltervezett 2021-re számíthat. Meglátjuk.

Meglátjuk, hogy vajon tanultunk-e a hibáinkból. Vajon megvalósítjuk-e, amit elterveztünk? Végigvisszük-e azokat a változásfolyamatokat, amelyeket kijelöltünk? Vajon tényleg meg tudunk-e változni? Vajon helyre tudjuk-e hozni azt, ami elromlott? Vajon tényleg meg tudjuk-e őrizni azt, ami értékes – gondolatot, erőforrást, kötődést? Vajon lesz-e haszna ennek a különleges, világméretű, közös tapasztalatnak?

Napi kudarc, napi betevő. Háy János a „karanténaplójában”, a *Ne haragudj, véletlen volt* című kötetében valós utazási lehetőségek híján álom és képzelet határait járja be. Azt mondja egy helyütt: „A nyelvtanulás meghozza a napi kudarcot, módszerre tanít mindennap. Elfelejtett és meg nem jegyzett szavak, amelyek azzal riogatnak, hogy ugye találkoztunk már, de nem tudod, hogy ki vagyok. És tényleg nem tudom, ahogyan nem tudok neveket megjegyezni, így aztán nem vagy hibásan ismerem fel a világot azon az idegen nyelven. A napi kudarc éppoly fontos, mint a napi betevő. A napi kudarc életben tartja az esendőséget.”

Napi kudarc. Nem a legjobb reklám azok számára, akik azt fontolgatják, hogy új nyelv elsajátításába kezdenek. Van ku-

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: TIM MOSSHOLDER / UNSPLASH.COM

dar az életünkben nyelvtanulás nélkül is bőven, kinek kell még egy újabb, amely ráadásul mindennap meglátogat? Lehet, hogy éppen egy kudarcos szériából szeretnénk kilábalni, amelyben feladtunk olyasmiket, amikbe sok energiát, ötletet, időt fektettünk. Lehet, hogy mindent megpróbáltunk, mégsem sikerült: nem minket választottak, nem nekünk szavaztak bizalmat, nem minket találtak alkalmasnak.

Lehet, hogy az egész 2020-ból szeretnénk kilábalni, amelyben nem valósulhattak meg a terveink. Abból a 2020-ból, amelyben megakadt vagy elveszett a munkánk, vagy éppen túl sok lett, annyi, amennyit már nem vagy csak alig bírunk elvégezni. A napi kudarcaink része lehet, hogy nem tudunk lépést tartani az eseményekkel, a hírekkel, az elvárt és diktált technikai felkészültséggel, pedig szeretnénk. A napi kudarcaink része lehet, hogy próbálunk mindent megtenni, hogy változzanak körülöttünk a dolgok, ez a változás mégsem halad előre, sokszor inkább visszafordul, mint az idő az iskolapadban. Napi kudarcaink része lehet, hogy amit eddig építettünk, gondoztunk, tanítottunk, az most megállt a növekedésben. Sorolhatnánk még nagyon sokáig...

Lehetőség. Vannak köreink, amelyeket ezekkel kapcsolatban le kell futnunk, például el kell számolnunk a lelkiismeretünkkel, hogy mindezekből mi az, ami rajtunk múlt – de nagyon fontos tisztázni azokat a dolgokat is, amelyek nem rajtunk múltak. És itt pontot kellene tenni. Ami nem rajtam múlt, ami nem az én hibám, azon nem rágódní többet, hanem elengedni. Még akkor is, ha a következmények itt maradtak, és azokat cipelnünk kell. Érdemes lehet kicsit szemlélni mindazt, ami mögöttünk van, és ami bennünk van. Megállni, gondolatban és értékítéletben is, és csendben ránézni a dolgainkra. Akár napi kudarcról, akár 2020 bármely nehezebb szeletéről van szó, ideje számot vetni, tanulságokat levonni, utána viszont elengedni.

Mert megyünk tovább. Mert minden mozgásban van. Mert változunk. És minden üres optimizmus nélkül hozzátehetjük, hogy ez az örök változás örök lehetőségeket is jelent, amelyekben újabb alkalmunk lesz hibázni, de alkalmunk lesz jobban, máshogyan csinálni is. Lesz alkalom óvatosabbnak lenni, lesz alkalom mértékletesebbnek lenni, lesz alkalom kedvesebbnek, őszintébbnek lenni. „A napi kudarc éppoly fontos, mint a napi betevő. A napi kudarc életben tartja az esendőséget.” Igen, biztos, hogy lesz alkalom esendőbbnek lenni, ahogyan lesz alkalom erősebbnek is lenni.

Isten tenyerén! Minekünk itt, a Kárpát-medencében talán nem kell tanítani az esendőséget és azt, hogy emlékezzünk rá. Számos generáció óta énekeljük, hogy megbűnhödtük már a múltat s jövődőt. Minden szilveszterkor elénekeljük, elénekeltük pár napja is, hogy várjuk a víg esztendőt. És ez érthető, elfogadható. Ha a napi „betevő” kudarcunk és a nyomán életben tartott esendőségünk pusztán nyomorúság és teher számunkra, akkor valóban egy távoli, de örökké elérhetetlen „víg esztendő” várása marad csak számunkra.

Ha azonban a napi kudarcunk naponta Isten elé hajt bennünket, ha a kudarcaink által életben tartott esendőségünkkel az Isten tenyerén nézünk szembe, akkor lehet, hogy a „víg esztendő” nem is olyan távoli és elérhetetlen, hanem elérkezett itt és most. Víg esztendő, békesség, megnyugvás, motiváció, lendület. Bármilyen arca lehet 2021-nek. Titok ez, izgalmas, gyönyörű titok.

Ki kapja vajon idén az irodalmi Nobel-díjat? Vajon mely betegségre születik gyógyszer, mely tudományos talányra válasz, megoldás? Vajon mi vár rám az új évben? Lehet, hogy képes leszek olyan dolgokat véghez vinni, amelyekről nem is álmodtam volna? Lehet. Minden lehet.

■ MOLNÁR LILLA

„Keresztségem története”

Egy irányba kanyarodó életutak

A jobb szélén Karger-Tóth Anita, mellette Tauzin Tibor

FOTÓ: GARA ANNA ARCHÍVUMÁBÓL

Vízkereszt ünnepe alkalmából két olyan evangélikus testvért kérdeztünk meg, akik felnőttként kérték a keresztség szentségét. Nincs két egyforma út, amely a döntésig vezet – de az öröm és a hála szívükben Isten megszólító szaváért, Krisztus megváltó szeretetéért egymásra rímelően szép és megragadó. Mindkettejüket a budavári templomban keresztelte meg Bence Imre. Személyes hangvételű írásait adjuk közre.

Szüleim meg vannak keresztelve, de a családban nem kaptunk vallásos nevelést. Tizenhat éves koromban tértem meg, s talán ennek hatására édesanyám is megtért. Nagymamám ugyan nagyon vallásos volt a világháborúig, de az akkori törést okozott neki, hogy ateista lett.

Elkezdtem egy kisegyházba járni, évekig tartott, míg ki mertem mondani: nem ott van a helyem. Eljöttem, mert tudtam, hogy ettől nem esem ki Isten szeretetéből. Először úgy gondoltam, jól elleszek otthon

is, az egyéni imádsággal, bibliaolvasással. De idővel éreztem, kezdek fáradni, kopottabbá válik a lelkesedésem. Felismertem: a hitet is közösségben kell megélni.

A belépésem az evangélikus egyházba a húgomhoz kötődik: megkeresztelkedett, született két kislánya, és engem hívott keresztanyának. Úgy éreztem, ez jó alkalom arra, hogy visszatáljak az útra. Tudatosan is az evangélikus egyház mellett döntöttem. Megismerve az egyház tanításait és szemléletét, tudtam, hogy ez

áll hozzám a legközelebb. Útkeresésem során református hittanra jártam, illetve cserkész voltam, így a katolikus tanításról is volt ismeretem.

Mikor először jártam evangélikus istentiszteleten, nagyon megérintett. Szeretetteljes, emberközelebbi érzés járt át. Egyébként anyukám is evangélikusnak volt keresztelve annak idején. Értékelem, hogy nem dogmatikus az evangélikus tanítás, értik a mindennapi problémákat, és gyakorlatias válaszokat adnak rájuk.

A budavári gyülekezetbe kezdtem járni a Fügefa interaktív bibliaórákra, ahol Bence Imre a keresztségre készít fel felnőtteket. Ő és felesége, Márti nagy hatással voltak rám kezdettől fogva.

Szűkebb-tágabb családom, környezetem örült és támogató. Férjem – aki ka-

tolikus – vigyázott az akkor másfél éves kislányra, amíg a Fügefa-órákon voltam. Ő lett egyébként a keresztapuka.

Nagyon szép, meghitt élmény volt számomra a keresztelesem és egyidejűleg a konfirmációm. Egyetértek Bence Imre szavaival, aki azt mondta: ez nem egy megérkezés, hanem az útnak a kezdete. Ez a gondolat sokat jelent nekem.

Kedves bibliai ígéim azok, amelyeket az evangéliumokban olvasok arról, hogy Isten velünk van. Mt 28,20 az egyik legfontosabb számomra, ahol Jézus azt mondja, ő velünk van a világ végezetéig. Annyira erőt, biztonságot adók ezek a szavak, Isten szeretetét és kegyelmét jelentik. Ő sosem távolodik el tőlünk, bármi történjék is. Ezek az ígék a mindennapi életben megnyugvást, kapaszkodót

gosodás pedig a Fügefa-alkalmakon ért, ahol a lelkész vezetésével mélyültünk el az ígékben. Azelőtt a saját értelmezésemben olvastam a Bibliát. A lelkész nagyon sokat adott hozzá a bibliai történetek háttéréhez.

Karger-Tóth Anita

A mindennapokban kevésbé volt jellemző a hit megélése a közvetlen családomban. Anyai nagymamám ismertem, ő hívő katolikusként rendszeresen járt templomba, azonban szüleimtől nem kaptam vallásos nevelést. Rám bízta, hogy a vallás felé forduljak; tehát nem elleneztek, de nem is segítettek elő ezt. Emiatt számomra külö-

tó fontossága nem változik, egy idő után inkább úgy teszi fel magának a kérdést: miért ne keresztkedjen meg? Akik ismernek, ezt érezhették a döntésem mögött.

A lutheri felismerések miatt keresztkedtem az evangélikus egyházban. Az üzenet, hogy nem tettek, hanem Isten végtelen kegyelme által nyerünk megbocsátást, még azok számára is látható, akik – mint én – eleinte csak kívülről látják ennek jeleit az egyház működésében. Ma már felismertem az egyházi tanítás forrásának fontosságát, eleinte azonban csak éreztem, hogy ez az én helyem, és hogy jó helyen vagyok itt. Később vált csak világossá, hogy mik azok a központi gondolatok, amelyek miatt így érzem.

Bence Imre keresztelt meg, és készítette fel a keresztségre. Szavai sokszor ültettek el bennem olyan gondolatokat, amelyek aztán hosszú ideig – sőt a mai napig – munkálnak bennem. Nagyon hálás vagyok ezért neki, hiszen együtt gondolkodáson alapuló keresztyénység felé mutattak utat Imrével folytatott beszélgetéseink.

Ézsaiás próféta könyvének 55. fejezete nagyon közel áll hozzám, a keresztségemkor is ezt idéztem. Sokat megmutat számomra Istenből: „Keresétek az Urat, amíg megtalálható! Hívjátok segítségül, amíg közel van! [...] Mert ahogyan az eső és a hó lehull az égből, és nem tér oda vissza, hanem megöntözi a földet, termővé és gyümölcsözővé teszi; magot ad a magvetőnek és kenyert az éhezőknek, ilyen lesz az én ígém is, amely számból kijön: nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghezviszi, amit akarok, eléri célját, amiért küldtem.” (Ézs 55,6.10–11)

A mindennapokban a hitem támasz, erő, bármikor kapaszkodót nyújt, biztos háttérrel ad. Átsegít a nehézségeken akkor is, ha egyedül vagyok, akkor is, ha nehéz helyzetet élek át. Az imádság a kapocs Istenhez, a bibliaolvasás, a beszélgetések és elsősorban az istentiszteletek pedig azok az alkalmak, amelyek tüzelik a hitet. És ami számomra fontos: nem egyszerűen csak közvetítik, hanem segítenek értelmezni és jól érteni Isten üzenetét. Ezeket túl a budavári gyülekezetben Bence Imre Fügefa alkalmi (felnőttkeresztségre felkészítő személyes vagy online beszélgetések) azok, amelyekre frissen keresztelt emberként továbbra is járok, hiszen sokat ad, és segít elmélyülni a hitemben.

Tauzin Tibor

■ Összeállította: STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

Környezetem örömmel fogadta, hogy megkeresztelkedtem. Akik kicsit jobban ismernek, természetesnek tekintették, hiszen régebb óta érlelődött bennem a döntés.

jelentenek nekem. Mivel megtapasztaljuk Isten feltétel nélküli szeretetét, mi is erre törekedve élhetjük az életünket, és mutathatjuk meg a családjainknak, gyermekeinknek, környezetünknek, hogy mit jelent keresztyénnek lenni.

Fontosnak tartom az egyházban a közösség megélését: ez óriási támogató erő. Olyan rendszerességet ad a gyülekezetbe tartozás, amely segít az úton maradni. Szükségesek a rendszeres alkalmak, a tudat, hogy számítanak ránk a közösségekben. Ehhez járul az otthoni imádság, bibliaolvasás gyakorlata. Mindkettőre, a közösségi és az egyéni hitélet megélésére is szükség van.

Legkedvesebb bibliai könyvem János evangéliuma, de a másik hármát is nagyon szeretem olvasni. A napokban gondolkodtam azon, hogy mielőtt megtértem, hiába olvastam a Bibliát, nem nagyon értettem. Nehéznek éreztem a szöveget, nem voltak világosak a gondolatmenetek. Miután megtértem – megnyílt! Ugyanazokat az ígékkel olvastam, és egyszer csak érttem. Pedig senki nem magyarázta el. A második ilyen megvilá-

nösen fontos és jó érzés a Szentlélek hívó szaváról olvasni vagy hallani, mert úgy érzem: ez valósult meg az én példamban is.

Hosszú ideig tartott, amíg megkeresztelkedtem. Lassú folyamat volt. A keresztyénység alapüzenetei jó érzésekkel, örömmel, a szakralitás megélésével töltöttek el fiatalokomtól kezdve. Azonban a felismerés, hogy ez istenhit, és kicsivel később a határozott elköteleződés, hogy ezt a hitet a keresztség révén az egyház keretében akarom megélni, csak később született meg. Utólag visszatekintve a lépés sorszerűnek tűnik; úgy éreztem, nem lehetséges, hogy hiszek valamiben, de nem teszek azért, hogy ezt nyíltan vállaljam.

Környezetem örömmel fogadta, hogy megkeresztelkedtem. Akik kicsit jobban ismernek, természetesnek tekintették, hiszen – ahogy mondtam is korábban – régebb óta érlelődött bennem a döntés. Voltak kérdések természetesen, hiszen felnőttként könnyebb úgy dönteni, hogy valaki nem szeretne megkeresztelkedni, kétségei, kérdései vannak, elköteleződést kíván tőle a keresztség. Azonban talán pont emiatt, ha egy ember életében a hit alapve-

2021

„Legyetek irgalmasok, amint a ti

Fizessen elő magazinunkra és folyóiratainkra!

Kiadványaink megrendelhetők nyomtatott, illetve digitális formában a Luther Kiadónál.

HÍVOGATÓ EVANGÉLIKUS VENDÉGHÁZAK ORSZÁGSZERTE

szallas.lutheran.hu

KÖTŐSZŐ A világ lutheránus szemmel

cikkek
videók
podcastok
egyházi aktualitások
kultúra
teológiai témák
társadalmi kérdések

kotoszo.blog.hu

Kövessen bennünket az interneten is:

Naponta frissülő, a hitéletet gazdagító lelki tartalommal várja önt a Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos honlapja. Egy kattintásra vagyunk öntől!

január

P	1	Újév, Fruzsina
Sz	2	Ábel
V	3	Benjámin, Genovéva
H	4	Leona, Títusz
K	5	Simon, Edvárd
Sz	6	Vízkereszt, Boldizsár
Cs	7	Attila, Ramóna
P	8	Gyöngyvér, Keve
Sz	9	Marcell
V	10	Melánia, Vilma
H	11	Ágota
K	12	Ernö, Tatjana
Sz	13	Veronika, Vera
Cs	14	Bódóg
P	15	Lóránd, Lóránt
Sz	16	Gusztáv
V	17	Antal, Antónia
H	18	Piroska, Margit
K	19	Márió, Sára
Sz	20	Fábián, Sebestyén
Cs	21	Ágnes
P	22	Artúr, Vince
Sz	23	Rajmund, Zelma
V	24	Timót, Xénia
H	25	Pál
K	26	Paula, Vanda
Sz	27	Angelika, Angyalka
Cs	28	Karola, Károly
P	29	Adél
Sz	30	Martina, Gerda
V	31	Marcella

február

H	1	Ignác, Virgínia
K	2	Aida, Karolina
Sz	3	Balázs, Oszkár
Cs	4	Csenge, Ráhel
P	5	Ágota, Ingrid
Sz	6	Dóra, Dorottya
V	7	Rómeó, Tödör
H	8	Aranka, Jutocsa
K	9	Abigél, Alex
Sz	10	Elvira
Cs	11	Bertold, Marietta
P	12	Lídia, Lívia
Sz	13	Ella, Linda
V	14	Bálint, Valentin
H	15	Georgina, Kolos
K	16	Julianna, Lilla
Sz	17	Donát
Cs	18	Bernadett, Konrád
P	19	Zsuzsanna, Eliza
Sz	20	Aladár, Álmos
V	21	Eleonóra, Norina
H	22	Gerzson, Zétény
K	23	Alfréd, Mirtil
Sz	24	Mátyás, Jázmin
Cs	25	Géza, Alexander
P	26	Edina
Sz	27	Ákos, Bátor
V	28	Elemér

március

H	1	Albin, Albina
K	2	Lujza, Henriett
Sz	3	Kornélia, Nelli
Cs	4	Kázmér, Zorán
P	5	Adorján, Adrián
Sz	6	Inez, Leonóra
V	7	Tamás, Tomaj
H	8	Zoltán
K	9	Fanni, Franciska
Sz	10	Ildikó, Melissza
Cs	11	Szilárd, Borsika
P	12	Gergely, Maximilián
Sz	13	Ajtony, Krisztián
V	14	Matild, Tilda
H	15	Nemzeti ünnep, Kristóf
K	16	Henrietta, Vidor
Sz	17	Gertrúd, Patrik
Cs	18	Sándor, Ede
P	19	Bánk, József, Józsa
Sz	20	Klaudia, Alexa
V	21	Benedek, Napsugár
H	22	Beáta, Izolda, Lea
K	23	Emőke
Sz	24	Gábor, Karina
Cs	25	Irény, Írisz, Irina
P	26	Emánuel, Manuél
Sz	27	Hajnalka, Alpár
V	28	Gedeon, Johanna
H	29	Auguszt
K	30	Zalán
Sz	31	Árpád, Benő

július

Cs	1	Annamária, Tihámér
P	2	Ottó, Ottokár
Sz	3	Kornél, Soma
V	4	Ulrik, Babett
H	5	Emese, Sarolta
K	6	Csaba
Sz	7	Apollónia, Cirill
Cs	8	Ellák, Edgár
P	9	Lukrécia, Marina
Sz	10	Amália, Alma
V	11	Lili, Nóra
H	12	Dalma, Izabella
K	13	Jenő
Sz	14	Örs, Stella
Cs	15	Henrik, Roland
P	16	Valter
Sz	17	Elek, Endre
V	18	Frigyes, Kamill
H	19	Emília, Esztella
K	20	Illés
Sz	21	Dániel, Daniella, Léna
Cs	22	Magdolna, Magda
P	23	Lenke, Borisz
Sz	24	Kincsó, Kinga
V	25	Jakab, Kristóf, Zsaklin
H	26	Anikó, Anna
K	27	Liliána, Olga
Sz	28	Szabolcs, Alina
Cs	29	Flóra, Márta
P	30	Judit, Xénia
Sz	31	Oszkár, Ignác

augusztus

V	1	Boglárka, Boglár
H	2	Lehel, Özséb
K	3	Hermína, Kira
Sz	4	Dominika, Domonkos
Cs	5	Krisztina
P	6	Berta, Bettina
Sz	7	Ibolya, Afrodité
V	8	László, Eszmeralda
H	9	Emőd
K	10	Lőrinc
Sz	11	Tiborc, Zsuzsanna
Cs	12	Klára, Letícia
P	13	Ipoly
Sz	14	Marcell, Maximilián
V	15	Mária
H	16	Ábrahám, Rókus
K	17	Jácint, Arika
Sz	18	Ilona, Ilka
Cs	19	Huba
P	20	Államalapítás, István, Vajk
Sz	21	Hajna, Sámuel
V	22	Menyhért, Mirjam
H	23	Bence, Szidónia
K	24	Bertalan, Jonatán
Sz	25	Lajos, Patrícia
Cs	26	Izsó, Tália
P	27	Gáspár
Sz	28	Ágoston
V	29	Beatrix, Erna
H	30	Rózsa
K	31	Bella, Erika, Hanga

szeptember

Sz	1	Egon, Egyed
Cs	2	Dorina, Rebeka
P	3	Hilda
Sz	4	Rozália, Róza
V	5	Lőrinc, Viktor
H	6	Kapariás
K	7	Regina
Sz	8	Adrienn, Mária
Cs	9	Ádám
P	10	Hunor, Nikolett
Sz	11	Teodóra, Igor
V	12	Mária
H	13	Kornél
K	14	Roxána, Szeréna
Sz	15	Enikő, Melitta
Cs	16	Edit, Ditta, Ludmilla
P	17	Zsófia, Hildegárd
Sz	18	Diána
V	19	Vilhelmina, Dorián
H	20	Friderika
K	21	Máté, Mirella
Sz	22	Móric
Cs	23	Tekla, Lina
P	24	Gellért, Mercédesz
Sz	25	Eufrozina, Kende
V	26	Jusztina
H	27	Adalbert
K	28	Vencel
Sz	29	Mihály
Cs	30	Jeromos, Médea

Atyátok is irgalmas” (Lk 6,36)

Hallhatóan evangélikus!

A Magyarországi Evangélikus Egyház félévora

Kéthetenként
hétfőn, 13.30-kor
a Kossuth rádió műsorán
Interneten: Mediaklikk.hu

április

Cs	1	Nagycsütörtök, Hugó
P	2	Nagypéntek, Áron
Sz	3	Buda, Richárd
V	4	Húsvét ünnepe, Izidor
H	5	Húsvét 2. napja, Vince
K	6	Biborka, Vilmos
Sz	7	Herman
Cs	8	Dénes
P	9	Erhard, Dusan
Sz	10	Zsolt
V	11	Leó, Szaniszló, Glória
H	12	Gyula
K	13	Ida
Sz	14	Tibor
Cs	15	Anasztázia, Tas
P	16	Csongor, Joakim
Sz	17	Rudolf, Kiara
V	18	Andrea, Ilma
H	19	Emma
K	20	Tivadar, Odett
Sz	21	Konrád
Cs	22	Csilla, Noémi
P	23	Béla
Sz	24	György, Debóra
V	25	Márk, Márkó, Márkus
H	26	Ervin
K	27	Zita, Mariann
Sz	28	Valéria, Nimród
Cs	29	Péter
P	30	Katalin, Kitti, Kata

május

Sz	1	A munka ünnepe, Fülöp
V	2	Zsigmond, Zoé
H	3	Irma, Tímea
K	4	Flórián, Mónika
Sz	5	Györgyi
Cs	6	Frida, Ivett
P	7	Gizella, Bendegúz
Sz	8	Mihály, Győző
V	9	Gergely
H	10	Ármin, Pálma, Míra
K	11	Ferenc
Sz	12	Pongrác, Gyöngy
Cs	13	Mennybemenetel
P	14	Bonifác
Sz	15	Szonja, Zsófia
V	16	Botond, Mózes
H	17	Paszkal
K	18	Erik, Alexandra
Sz	19	Ivó, Milán
Cs	20*	Bernát, Felícia
P	21	Konstantin
Sz	22	Júlia, Rita
V	23	Pünkösöd, Dezső
H	24	Pünkösöd 2. napja, Eliza
K	25	Orbán
Sz	26	Evelin, Fülöp
Cs	27	Hella
P	28	Csanád, Emil
Sz	29	Magdolna, Magdaléna
V	30	Szentháromság ünnepe
H	31	Angéla, Petronella

június

K	1	Tünde, Kund
Sz	2	Kármén, Anita
Cs	3	Klotild, Kevin
P	4	Bulcsú
Sz	5	Fatime, Ferdinánd
V	6	Cintia, Norbert
H	7	Róbert, Roberta
K	8	Medárd, Zaránd
Sz	9	Félix, Annabella
Cs	10	Gréta, Margit
P	11	Barnabás, Barna
Sz	12	Villó
V	13	Anett, Antal
H	14	Vazul, Herta
K	15	Jolán, Vid
Sz	16	Jusztin, Arany
Cs	17	Alida, Laura
P	18	Arnold, Levente
Sz	19	Gyárfás
V	20	Rafael, Dina, Polett
H	21	Alajos, Leila, Alojzia
K	22	Paulina
Sz	23	Zoltán, Édua
Cs	24	Iván
P	25	Vilmos, Maxim
Sz	26	János, Pál
V	27	László
H	28	Irén, Levente
K	29	Péter, Pál
Sz	30	Pál

október

P	1	Malvin
Sz	2	Petra
V	3	Helga
H	4	Ferenc, Edvin, Zóra
K	5	Aurél, Galina
Sz	6	Brúnó, Renáta
Cs	7	Amália
P	8	Koppány
Sz	9	Dénes
V	10	Gedeon
H	11	Brigitta, Gitta
K	12	Miksa
Sz	13	Ede, Kálmán
Cs	14	Helén, Heléna
P	15	Teréz, Terézia
Sz	16	Gál, Aurélia
V	17	Hedvig, Hédi
H	18	Lukács
K	19	Nándor
Sz	20	Vendel
Cs	21	Orsolya, Orsika
P	22	Előd, Korinna
Sz	23	Nemzeti ünnep, Gyöngyi
V	24	Salamon
H	25	Bianka, Blanka
K	26	Dömötör, Amanda
Sz	27	Szabina, Szabrina
Cs	28	Simon, Szimonetta
P	29	Nárcisz
Sz	30	Alfonz, Zenóbia
V	31	Reformáció, Farkas

november

H	1	Marianna
K	2	Achilles, Tóbiás
Sz	3	Győző, Hubert
Cs	4	Károly
P	5	Imre, Tétény
Sz	6	Lénárd
V	7	Rezső, Csenger
H	8	Zsombor
K	9	Tivadar
Sz	10	Réka, Ariel
Cs	11	Márton, Martin
P	12	Jónás, Renátó
Sz	13	Szilvia, Szaniszló
V	14	Aliz
H	15	Albert, Lipót
K	16	Ödön, Edmond
Sz	17	Gergő, Hortenzia
Cs	18	Jenő
P	19	Erzsébet, Zsóka, Liza
Sz	20	Jolán
V	21	Olivér
H	22	Cecília
K	23	Kelemen, Klementina
Sz	24	Emma
Cs	25	Katalin, Katinka
P	26	Virág
Sz	27	Virgil
V	28	Stefánia
H	29	Taksony, Brenda
K	30	Andor, András

december

Sz	1	Elza
Cs	2	Melinda, Vivien
P	3	Ferenc, Olívia, Xavér
Sz	4	Barbara, Borbála
V	5	Vilma
H	6	Miklós, Döníz
K	7	Ambrus
Sz	8	Mária, Marion
Cs	9	Natália, Natasa
P	10	Judit, Loretta
Sz	11	Árpád
V	12	Gabriella
H	13	Luca, Lúcia, Otilia
K	14	Szilárda
Sz	15	Valér
Cs	16	Aletta, Etelka
P	17	Lázár, Olimpia
Sz	18	Augusta
V	19	Viola, Violetta
H	20	Teofil
K	21	Tamás
Sz	22	Zénó, Tifani
Cs	23	Viktória, Niké
P	24	Szenteste, Ádám, Éva
Sz	25	Karácsony, Eugénia
V	26	Karácsony 2. napja, István
H	27	János
K	28	Kamilla, Apor
Sz	29	Tamara, Tamás
Cs	30	Dávid, Zoárd
P	31	Óéveste, Szilveszter

KERESSE A LUTHER KIADÓ ÚJDONSÁGAIT HONLAPUNKON ÉS BOLTUNKBAN!

könyvek, folyóiratok,
kávét, bor,
ajándéktárgyak

bolt.lutherkiado.hu | facebook.com/LutherKiado

OKTATÁS,
DIAKÓNIA,
MISSZIÓ

Evangélikus
Diakónia
Magyarország

Evangélikus intézményeink
2021-ben is várják önöket.

* Kérjük, ne felejtse el rendelkezni adója 1 + 1%-áról május 20-ig!

Evangélikusok vagyunk.
Népszámlálás
2021. május 1. – június 28.

Megváltó, megtartó, szabadító

Magazinunkban új rovatot indítunk útjára Népszerű teológia címmel. A havonta jelentkező sorozatban az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatói, a Lelkipásztor evangélikus lelkészi szakfolyóirat rendszeres szerzői egy-egy maguk által választott teológiai témát járnak körbe.

Kedvelt karácsonyi énekeinkben gyakran visszacsendenek e szavak: megváltó, megtartó, szabadító. Olyannyira természetesnek vesszük már ezeket a kifejezéseket, hogy csak ritkán gondolunk bele a szavak mélységébe, eredeti jelentés-tartalmába.

Karácsony teológiájának lényegét Luther éneke így fogalmazza meg: „A Megtartó ma született...” (EÉ 150,2) Mária így énekel Lukács evangéliumában: „...*ujjong az én lelkem megtartó Istenemben...*” (Lk 1,47) Az igeversben szereplő görög szótér szó eredetileg politikai töltetű kifejezésként hatalmasságok, uralkodók nevéhez kapcsolódott, az *Újszövetségben* azonban Jézus Krisztus felségcímévé vált. Honnan ered, mit is jelent pontosan a megváltó fogalma?

A „GÓÉL” FELELŐSSÉGE

A megváltó, megtartó kifejezés otthona, eredeti kontextusa az ókori keleti családi és törzsi jog. A héber *góél* kifejezés azt a személyt takarja, aki magára vállalja a felelősséget, hogy a családi, rokoni körébe tartozó, anyagi téren krízishelyzetbe jutott, gazdaságilag ellehetetlenült embertársán segítsen. Kész arra, hogy őt vagy javait kiváltsa, megváltsa (kompenzációt fizessen érte), és ezzel segítse az eredeti szociális és gazdasági viszonyok visszaállítását.

A megváltó és megszabadító emberi alakja a bibliai emberek számára összekapcsolódott a létbiztonság, a közösségi jövő és távlat gondolataival. Csak a *góél* volt abban a helyzetben, hogy felvállalja a tulajdon, a szabadság és az élet „helyreállításának” feladatát. Ő az a közeli vagy éppen „legközelebbi” rokon, aki elérhető volt a reménytelen, kilátástalan helyzetben lévő felebarátja számára (lásd 3Móz 25,25–26).

A *góél* megbízatásának, feladatának egyszerre van jogi és szociális vetülete. E két aspektus nem választható szét egy-

mástól. A nagycsalád vagyonának egyben tartására, a családtagok gazdasági státuszának stabilizálására tett erőfeszítések egyaránt érintik a birtokjog területét, a gazdasági, kereskedelmi szerződéseket, az adósságkezelést, illetve a szociális viszonyok – például az adósrabszolgaság – rendezését.

Szép példázata a *góél* felelősségének Ruth könyve. A megváltás kifejezése huszonkétszer fordul elő különböző nyelvtani alakokban a mindössze négy fejezetből álló műben, amely ennek a megváltásnak jogi és szociális aspektusait egy történetbe ágyazva mutatja be. Ruthnak, a moábi özvegynek, aki Betlehemből származó anyósával, Naomival tart, és vállalja a jövevénységet Izrael földjén, végül Bóáz, a közeli rokon lesz a megváltója. Ezáltal pedig Naomi családi státusza is helyreáll. Bóáz neve egyébként azt jelenti: „erő van benne”.

A kiváltás, megváltás gondolata az *Ószövetség* világában alapvetően az emberiség, szociális felelősségvállalás témáival kapcsolódik össze. Fontos látnunk azonban, hogy a kifejezés profán, hétköznapi használata mögött szinte mindig ott húzódik a teológiai üzenet is. Abban a közösségben, amely Isten népeként határozza meg önmagát, az emberek közötti viszonyulás etikai rendje mindenekelőtt az Örökkévaló Izrael iránti elköteleződésén, szolidaritásán alapul.

Az *Ószövetség* tanúsága szerint Izrael igazi *Góélja* maga JHVH: ő az a hatalommal bíró, elkötelezett segítő, aki egy erős szövetségi kapcsolat megőrzéséért harcra száll az elnyomást, kizsákmányolást, ellehetetlenülést és széthullást okozó hatalmakkal. Izrael Istene úgy lép föl népe érdekében, és úgy cselekszik népe *Góéljaként*, mint egy nagycsalád belső, szolidaritási körét óvó, illetve azt helyreállító „tehetős” gondviselő.

Izrael számára az Örökkévaló az a „legközelebbi rokon” (Ruth 3,12), aki elérhető közelségben van, bármi történjék is. Ennek a *Góélnak* a személye Izrael hitvallásaiban energikus és elszánt: nem retenti semmiféle veszélyt, semmilyen konfrontáció más, szemben álló hatalommal. Autonómiája, szuverenitása révén felülkerekedik mindenfajta fenyegetésen, amely szabadító, megváltó szándékától el akarná tántorítani.

Az Exodus-elbeszélés (2Móz) és az ebből kibomló teológiai hagyomány mutatja meg legérzékletesebben JHVH-nak ezt a szabadító és megváltó attitűdjét, aki egy eredendően aszimmetrikus viszonyban föláll a mérhetetlenül többet investáló fél pozícióját. Emiatt az *Ószövetségben* soha nem kérdőjeleződik meg JHVH szövetségi státusza, amelyet e határtalan nagyvonalúságával ért el Izrael szemében. Az Exodus-hagyomány Szentírásán belüli reflexiói éppen ezért többnyire őt magasztaló imádságok: doxológiák.

A FELSZABADÍTÁS-TEOLÓGUS

A babiloni fogság vigasztaló prófétája, Deutero-Ézsaiás e prédikációjában fejt ki legárnyaltabban a *góél* koncepciót, a megváltómetaforát: „*De most így szól az Úr, a te teremted, Jákób, a te formálód, Izrael: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg, a láng nem éget meg téged. Mert én, az Úr vagyok a te Istened, Izrael Szentje, a te szabadító! Kárpótlásul adom érted Egyiptomot, Etiópiát és Szebát adom helyetted. Mivel drágának tartalak és becsesnek, és mivel szeretlek, embereket adok helyetted, életedért cserébe nemzeteket. Ne félj, mert én veled vagyok!*” (Ézs 43,1–5) A maga nemében egyedülálló, ahogyan a szentíró Izrael közösségének a száműzetés helyzetében a szabadulás lehetőségéről prédikál.

JULIUS SCHNORR VON CAROLSFELD: RÜTH BOAZ FÖLDJÉN (1828)

A szöveg leghangsúlyosabb gondolatai az „enyém vagy” és a „veled vagyok.” JHVH-nak ezek az ígéretei teremtenek alapot Izrael küszöbönálló megváltásának teológiai kifejtéséhez. Izrael léte, boldogulása Isten számára „minden pénzt megér”. JHVH kiváltó, megmentő cselekedetére nincs más magyarázat, mint hogy Izrael az ő szemében valódi értéket képvisel – jelenlegi szánalmas volta ellenére is. A kijelentés csúcspontja ez a megállapítás: Isten szereti népét. Izrael Góélja népeket ad népéért „cserébe”: e helyettesítésmozzanat is erre a különleges kapcsolatra utal Isten és Izrael között.

A fogsági próféta igehirdetéseiben Izrael és Jeruzsálem a címzettjei annak a meghökkentő üzenetnek, amely a szabadság világát és egy méltóbb emberi-közösségi élet lehetőségét nyitja meg Isten népe számára. A régi teológiai alapokon friss, felrázó, erőteljes tanúságtételek hangoznak föl a megváltó

Istenről, a „mindig közel lévőről”: Izrael „legközelebbi rokonáról”. Az Ézsaiás-könyv hagyományai konstans mondanivalót hordoznak arról az Istenről, aki mindig mindenhol meg tud szabadítani. „Menjetek ki Babilonból, fussatok ki a káldeusok közül! Ujjongó hangon mondjátok el, hirdessétek és terjesszétek a föld határáig! Mondjátok: Megváltotta az Úr szolgáját, Jákobot!” (Ézs 48,20)

A MESSIÁS MINT MEGVÁLTÓ

Összefoglalásképpen elmondhatjuk, hogy a góél kifejezés eredendően hétköznapi beágyazottságát, jogi, szociális vetületét fokozatosan felváltotta, felülírta a jelentésmezőjéhez hozzákapcsolt vallási értelem. A góél mint segítő, megváltó már az Ószövetség későbbi hagyományában üdvhozóvá, messiássá vált: vagyis olyan szabadítóvá, aki a lelki szükségéből, bűnösségének kilátásta-

lan helyzetéből menti meg az embert. Ezt a jelentéstartalmat hangsúlyozzák az Újszövetség krisztológiai kijelentései. Ezek a szövegek a Jézus Krisztus élete, halála és feltámadása révén végbement megváltást úgy értelmezik, mint a szolgaságból való kiváltás, a „létrómlottság” rabságából való megmentés „világgraszóló” tettét. A megváltottak a saját bőrükön érzik ennek a megszabadulásnak eleven erejét.

„Adjatok hálát az Atyának, aki alkalmassá tett titeket arra, hogy a szentek örökségében, a világosságban részesüljétek. Ő szabadított meg minket a sötétség hatalmából, és ő vitt át minket szeretett Fíának országába, akiben van megváltásunk és bűneink bocsánata.” (Kol 1,12–14)

■ VARGA GYÖNGYI

A szerző egyetemi docens, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Ószövetségi Teológia Tanszékének vezetője

Emberek maradtak embertelen időkben

20. századi magyar hősök példája

Járosi Andor feleségével, Brandt Laurával

NEM ZRÍNYIK

A könyvet lapozgatva rájöhethetünk: a helytálláshoz nem „szupertehetség”, nem emberfeletti erő szükséges, sokkal inkább alázat. Annak elfogadása és vállalása, hogy a felebaráti szeretet, az igazság melletti kiállás akár embert próbáló következményekkel is járhat. A kötetben olvasható hatvan életút rávilágít, hogy ez az alázatos helytállás nem a kiválasztottak privilégiuma, hanem a legkülönbözőbb társadalmi rétegekbe tartozó emberek sajátja lehet.

Találkozhatunk tudósi, lelkeszi életpályákkal ugyanúgy, mint politikuséval, újságíróéval vagy kétkezi munkát végzőéval. „A hűségcentrikusság tehát nem jelent valami különleges pillanatban való kiemelkedő magatartást, nem jelenti Zrínyi szigetvári kirohanását. Magától értetődő egyszerű hűséget jelent, ami néha még csak nem is evangéliumi erény, hanem az ember minden percében öntudatlan természetességgel jelen levő humán magatartás” – vallotta a kommunista diktatúra alatt háromszor is bebörtönzött, a kötetben is szereplő Lénárd Ödön római katolikus pap, az egyházi iskolák államosítása elleni tiltakozás vezető alakja.

A szerkesztők az előszóban jelzik: a kötetben szereplő névsor nem reprezentatív, ugyanakkor könnyen bővíthető. Mindkét totalitárius ideológia idejéből találhatunk olyanokat, akikről hasonlóképpen meg lehetne emlékezni. Így bizakodhatunk abban, hogy e kötet a 20. századi magyar hősök reprezentatív arcképcsarnokának csak az első része.

A szerkesztők érdeme az is, hogy a bemutatott életpályák tablóján a mai Magyarország határain kívülről is szerepelnek arcképek, a merítés Kárpát-medencei – ezzel is mutatva: hány és hány különböző helyen, eltérő élethelyzetben, más és más időben volt szükség a helytállásra a 20. század diktatúráival szemben.

„Az utolsó fél évszázadban az embernek becsületesnek maradnia a saját és családja állandó kárára, mondhatni vesztére, nem volt éppen könnyű feladat. Benkő ennek a feladatnak játékosága mellett páratlan könnyedséggel és természetességgel felelt meg” – írta egykori recski rabtársáról, az evangélikus családba született Benkő Zoltánról Faludy György költő. Benkő egyike annak a hatvan múlt századi nemzettársunknak, akiknek az élettörténetét olvashatjuk a Magyar hősök – Elfelelt életutak a 20. századból címmel a közelmúltban megjelent, több mint négyszázötven oldalas kötetben.

Kétségtelenül kiderül az impozáns küllemű kiadványból: igenis voltak olyan magyarok a 20. században, akik nem alkudtak meg, hanem akár életüket kockáztatva álltak helyt, mentettek másokat. Olyanokat ismerhetünk meg a lapokról, akik hitbéli meggyőződésükből vagy pusztán a másik ember tiszteletétől és az igazság melletti elköteleződéstől vezettetve nem hunytak szemet az igazságtalanság fölött, akiket nem tudtak megfélemlíteni a diktatúrák; szembe mertek szállni emberellenes ideológiákkal, kockázatot,

nemegyszer szörnyű megpróbáltatásokat vagy akár mártíromságot is vállaltak. Emberek maradtak az embertelenségben. A kötetben szereplők többsége mindkét totalitárius ideológia, a nácizmus és a kommunizmus ellen is fellépett.

Különösen fontos olvasmány lehet ez a gyűjtemény mai korunkban, amikor a közbeszédben – nem függetlenül különböző pártpolitikai, ideológiai érdekek szolgálatában készült filmekről, televízió-műsorokról – gyakran a „celeb” a hős.

FOTÓ: HOLOKAUSZT EMLÉKŐKÖZPONT FACEBOOK-OLDALA

Ejtsünk szót a könyv egy hiányosságáról is: az olvasónak az lehet az érzése, a kötet szerkesztői kevésbé figyeltek arra, hogy női életpályákat is bemutassanak. Mindössze négy nő – Brusznai Árpádné Honti Ilona, Havrilla Béláné Sticker Katalin, Salkaházi Sára és Slachta Margit – portréját olvashatjuk.

LELKÉSZ ÓRANGYAL KOLOZSVÁRON

Több evangélikus lelkész portréjával is találkozhatunk a lapokon. Megismerkedhet az olvasó Sztehlo Gábor embermentő tevékenységével; Ordass Lajos püspökről megtudhatja, hogy nemcsak a második világháborúban állt ki az üldözöttek védelmében, hanem „evangélikus püspökként a végsőkig kész volt védelmezni az egyházat a kommunista befolyástól, eltűrve, hogy a becsületébe gázoljanak, és bebörtönözzék”.

Sztehlo és Ordass neve manapság már egyházunkon kívül is ismerősen cseng, a kötetben azonban szerepel olyan evangélikus lelkész is, akinek az életére, helytállására eddig kevesebb figyelem irányult. Olvashatunk „a kolozsvári órangyal”, Járosi Andor Krisztus-hitéből fakadó tevékenységéről. Az esperest nemcsak egyházi körökben ismerték, hanem számontartották az irodalmi életben is: számos szépirodalmi műve, hangversenykritikája, könyvrecenziója jelent meg. Munkatársa volt a Reményik Sándor főszerkesztésében megjelent *Pásztortűz* című irodalmi-kulturális folyóiratnak, tagja volt a Helikon íróközösségnek.

A vészkorszak idején igehirdetéseiben tudatosan az egyenlőséget és a testvériséget képviselte. A róla szóló portré kiemeli: „Nemegyszer idézte Tamási Árontól, hogy Magyarországon nem zsidókérdés, hanem kereszténykérdés van, amiért a sajtóban és egyházán belül is támadások érték. Nem értett egyet a fajelmélettel, elítélte embermilliók és az egyetemes kultúra értékeinek pusztítását, s a kolozsvári kávéházakban, mintegy tüntetőleg, rendre zsidó ismerősei, barátai társaságában foglalt helyet, és kiállt a sárga csillag viselésére kötelezett honfitársai mellett.” Azt is megtudjuk, hogy feleségével, Brandt Laurával egyetértésben a parókián még akkor is zsidókat bújtattak, amikor a szomszédos iskolaépületben német katonákat szállásoltak el.

Kiállítását mutatja, hogy aláírta azt az 1944. szeptember 9-én kelt memorandumot, amely Horthy Miklóst a háború befejezésére szólította fel.

Járosi Andor végül nem a németek, hanem a Kolozsvárra bevonuló szovjetek áldozatává vált. A város 1944. október 8-án került szovjet kézre; az esperest „málenkij robotra” vitték, ahonnan nem tért vissza. Mások mellett Tamási Áron is minden követ megmozgatott az érdekében, de hasztalanul. Járosi Andor 1944. december 26-án a Szovjetunióban, a magyartogorszáki fogolytáborban halt meg.

NEM FEGYVERREL, MENTŐAUTÓBAN

Szól a kötet a nyilasuralom alatt embereket mentőkről, olvashatunk olyanokról, akik megjárták a gulágot, és megismerkedhetünk olyanoknak a sorsával is, akik 1956-ban mutatták a helytállás példáit. Az utóbbiak egyike Péch Géza.

Az október 23-i forradalmi eseményekről értesülve önkéntesnek jelentkezett a fővárosi Péterfy Sándor Utcai Kórházba, ahol először mentősofőrként igyekezett segíteni embertársain. „Péch nem fogott fegyvert a kezébe – tudjuk meg a portréból –, cselekedeteit a jó szándék

Sztehlo és Ordass neve manapság már egyházunkon kívül is ismerősen cseng, a kötetben azonban szerepel olyan evangélikus lelkész is, akinek a helytállására eddig kevesebb figyelem irányult.

és az önzetlenség vezérelte. Fáradhatatlanul és önmagát nem kímélve, sokszor golyózáporon keresztül hordta a harcok során sebesült honfitársait. Rögtönözve felszerelt vöröskeresztes zászlós autóján jó néhány golyó lyuggatta helyet lehetett megszámolni. Egyik alkalommal őt is találta érte, a karját érte a szovjet tankból leadott lövéssorozat. Fél kézzel kormányozva a kocsit, a súlyos sebesültet még bevitte a kórházba. Az egyik bejáratnál

Magyar hősök – Elfeledett életutak a 20. századból. Szerk.: Czókos Gergely, Kiss Réka, Máthé Áron, Szalai Zoltán. Nemzeti Emlékezet Bizottsága, Mathias Corvinus Collegium Alapítvány, Budapest, 2020. Ára 5900 forint.

[...] kiszólt az ott várakozó betegszállítók-nak: vegyétek ki a sebesültet! Ő maga azonban nem mozdult. Majd arra kérte őket, hogy őt is vegyék ki az autóból. A betegszállítók azt hitték, viccel velük.”

A forradalom után, kihallgatásakor „mindvégig következetesen állította, hogy az októberi napokban becsületes forradalom zajlott”. Mindazt, amit a kádári hatalom a propagandakiadványaiban a forradalomról állított, Péch nem fogadta el, ezért az volt a terve, hogy összeállít egy füzetet, amely a valóságnak megfelelően mutatja be mindazt, ami 1956 őszén Magyarországon történt.

A vidéki városokban szerveződő, illetve az emigrált ellenállócsoportokkal egyre szorosabb kapcsolatot kiépítő Péch Bécsbe szökött, hogy egyeztessen az ellenállásról, a célkitűzésekről és a lehetőségekről. Hazafelé, a gönyűi hajóállomáson azonban letartóztatták. „Első fokon életfogytiglani börtönre ítélték, de az ügyész súlyosításért fellebbezett, és másodfokon halálbüntetést szabtak ki rá. 1958. április 22-én három társával együtt a Budapesti Országos Börtön udvarán kivégezték.”

A *Magyar hősök – Elfeledett életutak a 20. századból* című, közérthető nyelvezettel megírt, ajándéknak is kiváló kötet hasznosan segítheti, hogy megismerkedjünk a magunk mögött hagyott évszázad eddig kevésbé ismert részleteivel.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Naponkénti közösségben

Két új Bonhoeffer-kötet magyarul

FOTO DIETRICH BONHOEFFER KÖVETÉS CÍMŰ KÖNYVÉRŐL

Olvasni a protestáns lelki élet lényegi része. Illetve: ma ez nem természetes már, bár akihez ezek a sorok éppen egy nyomtatott újság lapjain jutnak el, az kivétel. Akik olvasnak, azoknak kegyességi iránytól, érdeklődési körtől, iskolázottságtól függően más-más könyvek kerülnek a kezükbe. Évről évre, amikor a hittudományi egyetemre érkező levelezős hallgatóknak felteszem a kérdést, milyen teológiai könyvet olvastak, színes, de sajnos ritkán valóban „teológiai” válaszokat kapok. Egy kivétel van: Bonhoeffer. Őt kegyességi határokon és politikai árkokon átnyúló széles olvasóközönség ismeri nálunk is. Mit tudhat ő, amit a kollégái nem? Most két új kötet révén közelebb kerülhetünk ennek a kérdésnek a megválaszolásához is.

Dietrich Bonhoeffer német evangélikus lelkész, teológus a saját életét a jövő generáció egyházának áldozta. Mártíromsága és gondolatai a Krisztus-hit lényegét éltetik tovább. Egy-egy ilyen önfeláldozó, tiszta példa elég ahhoz, hogy a szentek közössége tovább éljen. Ezen a lelki alapon építkezik ma sok európai protestáns, és tehetjük meg mi is.

A két friss Bonhoeffer-kötet egyike, a *Közösségben* már második – javított – kiadásban kerülhet az olvasók kezébe, a másik *Jöjj velem! – Elmélkedések minden napra* címmel most először jelent meg

magyarul; mindkettő a Luther Kiadó és a Harmat Kiadó együttműködésének köszönhetően.

Az egyik út intenzív keresztény közösségi életbe hív. A Hitvalló Egyház illegális szemináriuma, amelynek képe Bonhoeffer szeme előtt volt a *Közösségben* írása közben, a legtisztább minta. Őt rövid fejezetben figyelhetjük meg a keresztény közösség életét.

Az első a közösségről mint a Krisztus-követők létformájáról szól. Miközben a legtermészetesebbnek vesszük, egyáltalán nem természetes a léte. A Krisz-

tushoz tartozók közössége ajándék. Bonhoeffer tisztázza, mit várunk, és mit ne várunk tőle. Aki különleges emberi minőségre, a legkiválóbb emberek legkiválóbb csoportjára vágyik, rossz helyen keresgél. A szerző meg akar szabadítani a közösségről alkotott saját álmok-püktől. Lelkészeket és gyülekezeti tagokat egyaránt felszabadít a panasz – mai egyházunkban és világunkban is állandó – kényszerétől: „...a keresztény közösséget sem azért kapjuk ajándékba Istentől, hogy örökké hogylétével foglalkozzunk. Minél hálásabban vesszük Isten mindennapi ajándékát, annál biztosabban és egyenletesebben fog közösségünk napról napra növekedni és gyarapodni Isten tetszése szerint.”

Ezután az együttlét és egyedüllét napjai mint a közösség megélésének ünnepe és a saját belső szoba lehetősége következnek. Bonhoeffer kettős figyelemztetése – „aki nem áll benne a közösségben, őrizkedjék az egyedülléttől”, illetve „aki nem tud egyedül lenni, óvakodjék a közösségtől” – a kettő megélésének kölcsönösségét mutatja meg. A közösségi pótcselekvésektől óv, amelyek megoldatlan egyéni problémákat takarnak el. A közös imádság, az igeolvasás, az ének és az asztalközösség az együtt töltött nap tartalmi és formai keretét adják meg. A hallgatás értéke pedig megnyitja az ige feletti magányos meditáció és a személyes imádság lehetőségét.

A negyedik fejezet a szolgálatról szól. A meghallgatás, a cselekvő segítség és az elhordozás saját uralkodási hajlamunk korlátozására hív, a másik szabadságának tiszteletben tartásával. Végül elérkezünk a gyónás és az úrvacsora zárófejezetéhez. A gyónás protestáns körökben ritkán tapasztalható értéket kap ebben a közösségben. A kimondott bűn hatalma megtörhető, mert napvilágra került, mert az ember felvállalja gyengeségét a másik előtt, és ezzel kívül kerül, láthatóvá válik a bűn. Az úrvacsora végül a Krisztussal élő közösségi lét csúcspontja.

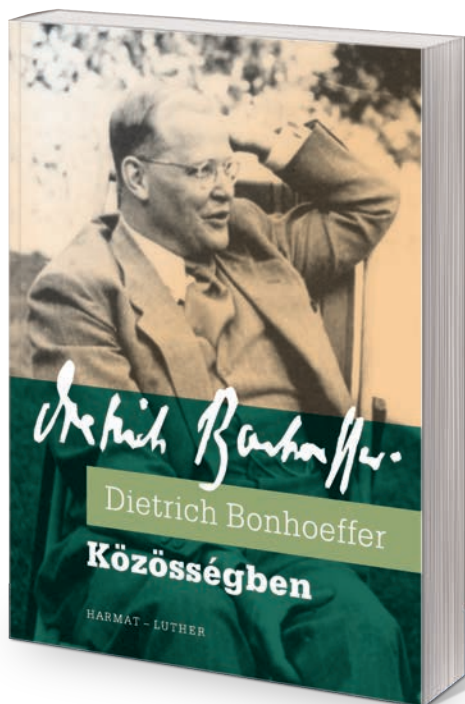
Néhány éve egy gyülekezeti bibliakörben olvastuk végig a kötetet. Talán ez

a legizgalmasabb módja az olvasásnak. Saját közösségünk elé tartva a tükröt: mi-ben vagyunk hasonlók, mi az, amiben különbözünk a Bonhoeffer által megálmodott keresztény közösségtől. Nem kötelező ilyennek lenni, de nagyon tanulságos és gazdagító ebben a tükörben vizsgálni közösségünket és saját szerepünket.

Ez a tükör maximalista, de nem rideg, törvénykező módon. Ha van fontos saját közösségi értékünk, nyugodtan hozzátehetjük, vagy vitába is szállhatunk az olvasottakkal. Egy kiemelt hitvalló helyszín, egy intenzív hitvalló közösség a náci diktatúra üldözése közepette nem mindenben a mi hétköznapi gyülekezeti valóságunkról szól, de tudatosíthatja felöltségünket.

A másik kötet, a *Jöjj velem! – Elmékedések minden napra* szintén közösségi élményre hív. Ez a közösség Bonhoeffer gondolataival jelent naponkénti találkozást, egy egész éven keresztül. Háromszázhatvanöt napon át egy ember gondolataival járni-kelni igencsak szoros kapcsolat. A szerző Krisztus-központú gondolkodása a garancia arra, hogy nemcsak egyszerűen a teológiussal, hanem azzal a Jé-

Dietrich Bonhoeffer: *Közösségben*. 2., javított kiadás. Fordította Boros Attila. Harmat Kiadó – Luther Kiadó, Budapest, 2020. Ára 2500 forint.

zussal is találkozhatunk naponta, akire mutat.

Rövid, egyoldalas olvasmányokat kapunk, amelyekkel az ember elindíthat egy napot, némi csöndben, és esetleg napközben újra eszébe jutnak a reggeli gondolatok. Vagy be is fejezhetünk igazi mély tartalommal egy mégoly hiábavalónak tűnő napot is. Bonhoeffernek fontos ez a rendezett napi ritmus. Szerinte a naponkénti ismétlés a felejtés ellenszere: „Amiben örömet lelem, azt nem felejttem el. Elfeledni vagy sem nem az értelem dolga, hanem az egész emberé, a szívé. Amihez testem és lelkem kötődik, azt soha nem felejttem el.”

Ezért fontos az Istennel való kapcsolat naponkénti ápolása. Rendetlen világunkban Bonhoeffer fegyelmességére idegennek tűnhet. A reggel és az este, a napok ugyanúgy fegyelmezett rendben folynak, mint az istenkapcsolat tökéletesnek ható elvárásai. Akinek manapság nemcsak a napjai, de a hite is rendezetlen, kapkodó darabokból áll össze türelmetlen, lopott percekben, és csak pillanatokra találkozik egy töredékes és sok más hatástól elhomályosított istenképvel, annak érdemes próbát tennie ezzel a rendezettséggel.

„A vallás munka, s talán a legnehezebb és bizonytalán a legszentebb, melyet az ember végezhet.” Ez elől a feladat elől a könnyű és lusta kitérés végzetes: „Siralmas dolog megelégedni azzal a kijelentéssel, hogy nem vagyok vallásos alkat, amikor van egy Isten, aki magának akar bennünket.”

Hans von Dohnanyi – Bonhoeffer sógora és társa az ellenállásban – jegyezte meg, hogy mindkettőjüket belső tartás, tisztesség vezette, nem politikai szándék. Ez a tartás, miután hite eléri igazi mélységét, a követés formájában és tartalmában is meglátszik. Világos következmény a jó és a rossz elkülönítésének kritikus képessége: „A lecsúszás sokkal súlyosabb, mint az elesés. A lecsúszott legragyogóbb ére nyei feketék, mint az éjszaka, szemben a hűséges legsötétebb gyengeségeivel.” Egy ilyen mondattal találkozni és azon keresztül újraértéklni a körülöttünk zajló naponkénti csatákat – átfómál.

Bonhoeffer számára a kereszténység közösséget jelent, az egyházat jelent. Ugyanakkor éppen egyháza iránti elköteleződésből – nem csak saját kora keresztény egyházának – szól az ébresztő kérdés: „A kereszténységnek, amely

Jöjj velem! Elmékedések minden napra. Harmat Kiadó – Luther Kiadó, Budapest, 2020. Ára 3990 forint.

egykoron oly forradalmi volt, feltétlenül minden időkre konzervatívnak kell most már lennie?” Sok kortársával szemben egyáltalán nem vesztí szem elől a földi igazság kérdését: „Előfordulhat, hogy az utolsó ítélet holnap jön el, akkor szívesen abbahagyjuk a jobb jövőért végzett munkát, előbb azonban nem.” Sorai az optimizmusról sok mai, világvégét kiáltó testvérünket józaníthatják ki. Mindig szem előtt kell tartani, hogy ezek a gondolatok egy valóban a teljes pusztulás felé rohanó környezetben szóltak meg, amelyben az égbekiáltó igazságtalanság és szenvedés a napi élet része volt.

Végezetül, nemcsak az Ó- és az Újszövetség viszonyáról, de mai valóságunk igencsak találó leírásaként is, ezt az idézetet ajánlom olvasóim figyelmébe: „Az utolsó szót nem lehet és nem szabad az utolsó előtti megelőzően kimondani. Az utolsó előttiben élünk, és az utolsóban hiszünk.” Egy-egy frissítő, ébresztő találkozás az utolsó világosan rámutató, hitvalló mártírral a következő évben rendezője lehet lelki életünknek, saját zűrzavaros világunkban.

Manfred Weber válogatását Tiringier István fordította; a magyar olvasót Csepregi András előszava a legjobb úton indítja el a könyv naponkénti olvasásához.

■ SZABÓ B. ANDRÁS

Naptár, avagy mi minden jó vár az évben?

Kaptam egy naptárt a férjemtől. Gyönyörű, színes mintás a külseje, még ha csak ránézek is, jókedvem lesz tőle egész évben. Már el is képzeltem, hogyan fogom szépen beírni minden naphoz a rám váró feladatokat, egyeztetett időpontokat, várva várt programokat. Aztán kinyitottam, és nem tudtam, sírjak vagy nevessek. Jaj, egészen hasznavehetetlen számomra ez a naptár! Csehül vannak benne a hónapok, napok, és nincsenek feltüntetve a névnapok. Nagyon nehézessé tenné az életemet a benne való eligazodás.

Hiába, magától értetődően használok a jelenlegi naptárt, pedig még emlékszem, kislánykoromban édesapám jószágos, idős keresztanyjánál egész másmiyenek voltak. Ő őrzött régi, megsárgult kalendáriumokat, amelyekben máshogyan volt felosztva az esztendő. Szent György hava volt az április és Kísasszony hava az augusztus, ezekre emlékszem. És ő még

úgy emlegette a gyerekek születési idejét, hogy „aratáskor”, „kitereléskor” vagy „kukoricakapáláskor” jöttek a világra.

A manapság használt naptárunkban a hónapok neveit a római korból, a latin nyelvből örököltük. Nézzünk néhányat! A *január* valószínűleg a mitológiai Janusnak, a kezdet és a vég, a be- és kijáratok istenének nevéből származik. A *március* hónapnévben Marsnak, a viszály és a háború istenének, a *májusban* Maiának, a termékenység istennőjének neve rejlik. Júliust és augusztust római uralkodókról nevezték el: Julius Caesarról – az ő nevéből erednek a mai cézár, császár, cár, Kaiser szavak is –, illetve Augustus Caesarról. A *szeptember*

névben a latin *septem* számnév („hét”) rejlik; ez arra utal, hogy korábban az eredetileg márciussal kezdődött év hetedik hónapja volt. Hasonlóképpen latin számneveket találunk az *október* (*octo*, „nyolc”), a *november* (*novem*, „kilenc”) és a *december* (*decem*, „tíz”) hónapnévben is.

Mindez persze csak akkor derül ki számunkra, ha utánaolvasunk; de megszokásból is tudjuk használni a hónapneveinket, anélkül hogy ismernénk a jelentésüket. Például a cseh hónapnevek egész mást jelentenek, megkérdeztem. Az év első hónapjának az elnevezése azt jelenti, „jég, jeges”. Ezt követi az „olvasás”, a „nyírfarügyfakadás”, a „tölgyfarügyfakadás”, a „virágba borulás” hónapja, majd júniustól következik a „gyümölcspirosodás”, „érelés”, „gabonaérés”, „ifjúvá cseperedés”, „szarvasbögés”, „lombhullás” és végül a „felhőkön átcsillan a napfény” nevű utolsó hónap. Sajnos kimondani egyiket sem tudom, de egészen kedvet kaptam hozzá, hogy hasonló módon meglássam, mi minden jó vár az év során.

Van, aki ezt vagy azt az évszakot nem szereti, pedig mind tele van csodás ajándékokkal. A téli reggeleken jó a friss levegővel teleszívni a tüdőnket. Szeretem, ahogy a hártásra fagyott pocsolák teteje roppan a csizmám alatt, és azt is, amikor csúszkálni lehet a havon. Ha hull a hó, igaz, havat söpörni is kell, de valahogy mindenkinek vidámabb a mosolya is. A téli ünnepeken sült gesztenye illata száll, esténként aszalt gyümölcsöket rágcsálva beszélgetünk gyertyafénynél. A jégcsapok mindig ámulatba ejtenek, az olvasás pedig olyan kis patakokat indít el az utcán, hogy csak gumicsizmában lehet nekivágni.

És amikor meglátjuk az első téltemetőt vagy hóvirágot, az igazi ünnep. A tavasz a zsenge zöldjeivel, a kipattanó rügyekkel, a finom illataival és csupa virág faágaival: ta-

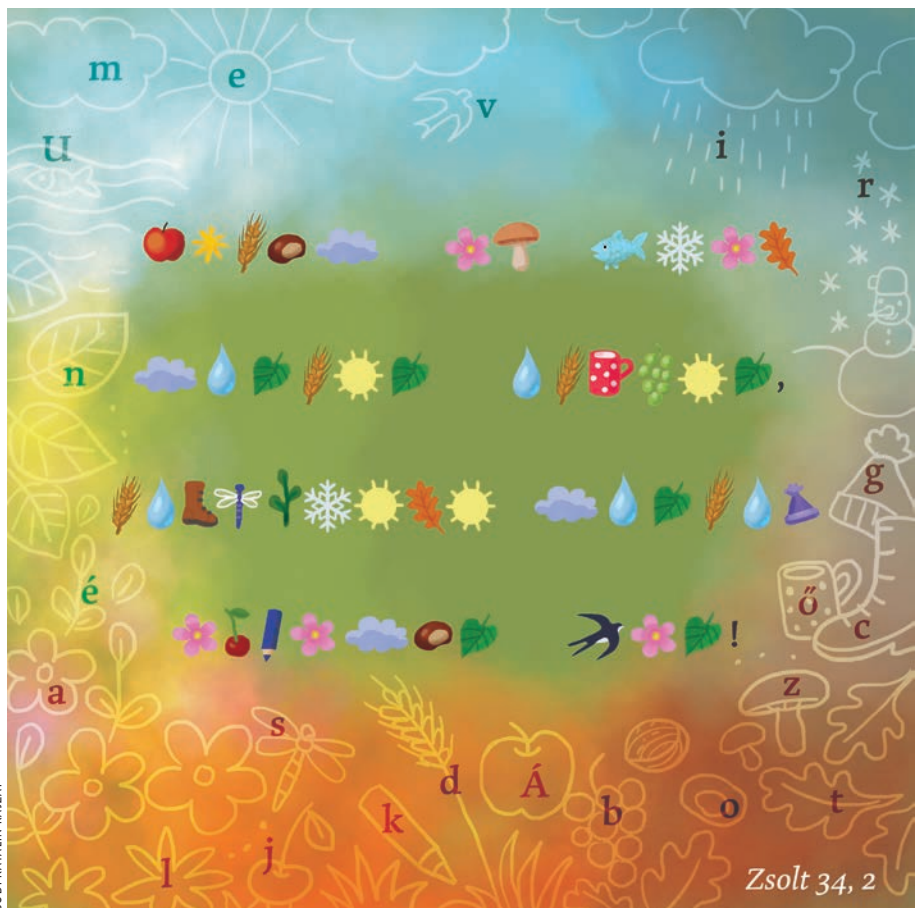
Készíts saját naptárt! Egy-egy hónapra rajzolhatsz, idézeteket írhat, vagy fényképet is ragaszthatsz. Bejelölheted a születésnapokat és névnapokat. Esetleg a hónap végén röviden lejegyezheted, mi volt a legfontosabb ebben az időszakban számodra. Olyan lehet ez is, mint egy ajándék bontogatás. Hálával töltsd el.

lán nincs is olyan ember, akit el ne bűvölne. A tulipánok sokfélesége, a medvehagyma íze, a langyos esők és a nagykabát nélkül töltött első napok öröme is mind idetartozik. Várjuk, hogy megpirosodjon már az első eper, tejszínhabbal esszük a gyümölcsöt. Reggel madárfüttyre ébredünk, este tücsök húzza a nótát a csillagos ég alatt. Megérkeznek a fecskék, és hangoskodva rendezgetik el a fészkeiket. A földből elődugja fejcskékjét az új menta és citromfű. Lehet limonádét és bodzaszörpöt készíteni!

Nyáron a legkékebb az ég. Még a felhők is érdekesek ilyenkor. Minden szelídebb. Mi minden lehetséges időt vízparton töltünk nyaranta. Jó csobbanni, élvezni a bőrünket simogató napsugarakat. Ha mégis vihar tör ki, utána csak frissebb lesz a levegő, hamar elszalad a rosszkedv. Szeretem, hogy ilyenkor pillanatok alatt fel lehet öltözni és mezítláb lépegetni eső után a tócsák langyos vizében. Páros cseresznyét akasztunk a fülünkre. Eszembe jut a fagy, a hideg gyümölcslevesek és a dinnye is. A kerti sütögetés és a tábornózás, amelyet körülülünk. A hullócsillagok meg a sátorban alvás, a trambulinozás és a sok vendég, akikkel ilyenkor találkozunk leggyakrabban, mert szünidő van. Habparti és fűben bukfencezés. Szabadtéri koncert és lombkoronaséta.

Ősszel már kevésbé perzselő a nap. Beérik a szőlő és az alma. Reggelente iskolába indulnak a gyerekek, és ilyenkor, a hosszú nyári szünet után különösen megöriünek a társaiknak, a közösségnek. Lassan lopakodik be az ősz, az az igazi, amelynél színesek lesznek a levelek, rövidebbek a nappalok. Öröm gesztenyét találni és makkot, gubacsot gyűjteni, szarvasbögést hallgatni. Eltelik pár hét, és észre vesszük: reggel és este már elkel a kabát is. Nálunk ősszel jó sok születésnap is van, ezeken összegyűlik a család. A kamrárt megtölti az almaillat, a polcokon mindenütt lekvárok és befőttek sorakoznak. Már ízletes a galagonya, és piroslik a csipkebogyó. A sütőben illatozik a jó kásás sütőtök, a kályhában esténként fellobban a láng. A hosszú esteiken társasoznak a lurkók a nagy asztalnál.

Hihetetlen, mennyi minden jót ad nekünk Isten csak úgy napról napra, hónapról hónapra! Nem kell az esős napokon a napsütés után sóvárogjunk, és nem muszáj nyáron a telet, ősszel a nyarat gyászolni. Megláthatjuk a jóságosan felénk nyújtott sok-sok ajándékot. Ha így nézünk az új évre, azt hiszem, semmiről nem fogunk lemaradni. ■

A háttérben elrejtett körvonalak segítségével megtalálod, melyik rajz milyen betűt jelent, így eljuthatsz az aranymondáshoz

Zsolt 34, 2

AJÁNDÉKOZZON EVANGÉLIKUS ÉLET-ELŐFIZETÉST!

Bolt.lutherkiado.hu/kiadvanyok/folyoiratok

A nyomtatott lapot és a digitális formátumot egyaránt megrendelheti kiadónk webáruházában.

Luther Kiadó: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Telefon: +36 1 317 5478 • +36 20 824 5518

E-mail: kiado@lutheran.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a nyomtatott Evangélikus Élet magazint példányban

egy évre

fél évre

negyedévre.

(Kérjük, jelölje be a kiválasztott időszakot.)

Az előfizető neve:

Kézbesítési címe:

Ha ajándékba szánja az előfizetést, a megajándékozott(ak)

neve(i):

kézbesítési címe(i):

alíírás

Kérjük, a kitöltött megrendelőlapot küldje vissza a Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24. címre.

A Krisztus-hívók egységéért

Ökumenikus imahét: január 17–24.

Köszöntésünket az egész imahetet ábrázoló jézusi képpel tesszük most a testvérek kezébe, papok, lelkészek, lelkipásztorok asztalára, hogy szemük előtt egy szépen, szakszerűen gondozott szőlőtőke jelenhessen meg, amelynek vesszői roskadoznak az ízes, érett terméstől. Ezek a vesszők a szőlőtőkén vannak. A szőlőtőke maga Jézus Krisztus, a vesszők pedig a keresztények. A vesszőszálak, amelyeken a termés érik, a Jézus Krisztussal mint szőlőtökével való megbonthatatlan közösséget fejezik ki. A tőkén azonban nem egyetlen vessző nő, hanem több, amelyek együtt a plébániai és gyülekezeti közösségeink.

Oly korban élünk, amikor a globalizáció, a nyílt társadalom sokakat megtevesztő gondolata virágzik. Közben eszünkbe jut, hogy a 20. század utolsó évtizedeiben sokan a 21. századra tekintve a kereszténység meglevenedését jóslták Európában is. S hogy ez minél előbb bekövetkezzék, erre utal az imahetünk programját összeállító Grandchamp-i Szerzetesi Közösség témajavaslatára is.

A közösség kezdete az 1930-as évekre nyúlik vissza. A francia svájci református egyház „morges-i asszonyok” csoportja Jézus Krisztus szavaira figyelve újra felfedezte, hogy ha Isten ígéjére akarnak figyelni, ahhoz elengedhetetlen a csend. Jézus is ezt kereste, amikor magányos helyen imádkozott. S Jézus ebben a csendben volt együtt az Atyával.

Ezek a morges-i asszonyok szükségesnek tartották belső lelki megerősödésük érdekében az elcsendesedést és az imád-

kozást. Felismerték, hogy Jézus szava, az imádság és a csend együttesen munkálják a krisztusi élet megvalósulását. A Szentlélek ugyanis zajban, lármában nem dolgozik! Jézus népe így élhet egyre erősödő és hozzá ragaszkodó imaközösségként. A tagok így lehetnek együtt Krisztusban, miközben érik a gyümölcs, életté válik közöttük az isteni rend.

KÉPŐNK ILLUSZTRÁCIÓ

Ezek a Jézust követni akaró asszonyok a Szentírás szavait olvasva arra a felismerésre jutottak, hogy a mai keresztények nagyobb súlyt helyeznek a társadalomra és annak problémáira, mint a plébániák és gyülekezeteik összekovácsolására és lelki elevenségére. Ennek megváltoztatása érdekében válogatták az imahét nyolc napjára az alapigéket,

hogy a szolgálatot végzők figyelmét is ráirányítsák a közösségük belső megerősítésére. Jézustól ugyanis nem általános felhívásként hangzanak el korunk globális világpolgárai felé a következők: „maradjatok”, „titeket”, „gyümölcsöt teremtetek”, „kiválasztott titeket”, „egymást”, „barátaim”, „tisztaság az ige által”, „szőlővesszők”, Jézus öröme „bennetek”. Jézus ezen szavai csak a hívó közösségben válhatnak életté, ahol nem csupán adók és elfogadók vannak, hanem maga az adó is elfogadó, s az elfogadó is adó! Ez az a kölcsönös kapcsolat, amelyet Jézus gyakran ezzel a szóval fejezett ki: „egymást”.

Időszerű tehát közösségeink belső lelki megerősödése. Az egyház a történelme folyamán minden időben akkor veszített súlyából, amikor a vallási élet elerőtlenedett.

Aktuális tehát a biztatás a lankadt kezek (a hit), a roskadt térdek (az imádság) megerősítésére. Így lehet a jézusi úton nemcsak járn, hanem célhoz érni is!

DR. VERES ANDRÁS *megyés püspök,*
a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia
elnöke

STEINBACH JÓZSEF *református püspök,*
a Magyarországi Egyházak Ökumenikus
Tanácsának elnöke

Forrás: Imahét a Krisztus-hívók egységéért
2021 – a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa által kiadott imaheti füzet

Meghívó az imahét nyitó istentiszteletére. „Maradjatok meg szeretetemben, és sok gyümölcsöt teremtek.” (Jn 15,5–9) A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa meghívja az ökumenikus imahét nyitó istentiszteletére. Szentbeszédet mond dr. Erdő Péter bíboros. Igét hirdet Steinbach József református püspök. Időpont: 2021. január 17., vasárnap, 19 óra. Helyszín: Szent István-bazilika (Budapest V. ker., Szent István tér 1.).

Bevezetés a 2021. év témájába

„Maradjatok meg szeretetemben,
és sok gyümölcsöt teremtek” (Jn 15,5–9)

A keresztény egységért való 2021-es imahét anyagát a Grandchamp-i Szerzetesi Közösség készítette. A választott témacím („Maradjatok meg szeretetemben, és sok gyümölcsöt teremtek”) Jn 15,1–17. versein alapul, és kifejezi a Grandchamp-i Közösség elhivatottságát az imádságra, megbékélésre, az egyház és az emberiség családjának egységére.

Az 1930-as években a francia Svájcban élő református nők egy csoportja – akik az úgynevezett morges-i asszonyok közösségéhez tartoztak – felfedezte a csend fontosságát az igehallgatáshoz. A hitélet erősítésére felelevenítették a lelki visszavonulás gyakorlatát, amelyet Krisztus példája ihletett, aki magányos helyekre vonult el imádkozni. Hamarosan mások is csatlakoztak hozzájuk, akik részt vettek a rendszeres lelkigyakorlatokon a Neuchâteli-tó mellett egy kis faluban, Grandchamp-ban. Az igények nyomán a csoport tagjai állandó imádkozási lehetőséget kínáltak, egyre több vendéget és lelkigyakorlatot fogadtak.

Ma ötven nővér tartozik a közösséghez, különböző nemzedékekből, egyházi hagyományokból, országokból és földrészekről. Sokszínűségükben eleven példái a közösségnek. Hűségesen kitaranak az imádságos élet, a közösség és a vendégszeretet mellett. A nővérek megosztják szerzetesi életük áldásait azokkal a látogatókkal és önkéntesekkel, akik Grandchamp-ban az elvonulást, a csendet, a gyógyulást vagy életük értelmét keresik.

Már az első nővérek megtapasztalták a keresztény egyház megosztottságának fájdalmát. Küzdelmükben Paul Couturier abbé, a keresztény egységért való imahét úttörője bátorította őket. Ezért a keresztény egység, illetve az ezért való imádkozás már a kezdet kezdetén a közösség szívügye lett. Ez az elkötelezettség

a Grandchamp-i Közösség három pillérével, az imádsággal, a közösségi étellel és a vendégszeretettel együtt az anyag alapja.

Megmaradás Isten szeretetében – megbékélés önmagunkkal. A szerzetest, szerzetesnővért jelentő francia szó – *moine, moniale* – a görög *μοναχ*-ból származik, amely egyedülit, egyet(len)t jelent. Szívünk, testünk és elménk gyakran messze van attól, hogy egy legyen, mert szétszórt, sokfelé húz. A szerzetes vagy szerzetesnő egy akar lenni önmagával, Krisztussal egyesülve. Jézus így szól: „Maradjatok énbennem, és én tibennetek.” (Jn 15,4a) Az egységes élet feltételezi önmaga elfogadását, a megbékélés elfogadását személyes és örökölt történetünkkel.

Jézus ezt mondta tanítványainak: „Maradjatok meg az én szeretetemben!” (Jn 15,9) Ő megmarad az Atya szeretetében (Jn 15,10), és semmi mást nem kíván, mint megosztani velünk ezt a szeretetet: „Titeket [...] barátainknak mondalak, mert

mindazt, amit hallottam az én Atyámtól, tudtul adtam nektek.” (Jn 15,15b) A tőkébe oltva, aki maga Jézus, az Atya lesz a szőlősgazdánk, aki megmetsz minket, hogy növekedjünk. Ez szemlélteti azt, hogy mi történik az imádságban. Életünk középpontja az Atya, aki összpontosítja életünket. Megmetsz, egészsé tesz, és az egészsé lett emberi lények dicsőséget adnak az Atyának.

A Krisztusban való megmaradás belső magatartás, amelyben az idők folyamán meggyökeresedünk. Ez pedig teret igényel a növekedéshez. A megélhetésért folytatott küzdelem háttérbe szoríthatja, emellett fenyegeti az élet zaja, dolgai, megpróbáltatásai és kihívásai. A forrongó Európában 1938-ban Geneviève Micheli, aki később Geneviève anyja, a közösség első apátnője lett, írta ezeket a ma is időszzerű sorokat:

„Olyan korban élünk, amely egyszerre zavaros és nagyszerű, veszélyes kor, amelyben semmi sem őrzi meg a lelket, amikor úgy tűnik, hogy a gyors és teljesen emberi vívmányok mindent elsöpörnek...”

A Krisztus-hívők egységéért való 2021. évi imahét nyolc napjára a következő imafüzért javasoljuk:

- 1. nap. Isten hívása:** „Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki titeket...” (Jn 15,16a)
- 2. nap. Belső érés:** „Maradjatok énbennem, és én tibennetek.” (Jn 15,4a)
- 3. nap. Egy test:** „Úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket.” (Jn 15,12b)
- 4. nap. Közös imádkozás:** „Többé nem mondalak titeket szolgálknak [...]. azonban barátainknak mondalak.” (Jn 15,15)
- 5. nap. Megújulás Isten igéje által:** „Ti már tiszták vagytok az ige által...” (Jn 15,3)
- 6. nap. Mások elfogadása:** „...arra rendeltelek, hogy elmenjetelek, és gyümölcsöt teremjetelek, és gyümölcsötök megmaradjon...” (Jn 15,16b)
- 7. nap. Növekedés az egységben:** „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők...” (Jn 15,5a)
- 8. nap. Megbékélés az egész teremtett világgal:** „...hogy az én örömöm legyen bennetek, és örömtök teljes legyen.” (Jn 15,11)

FORRÁS: MEŐT

Azt gondolom, hogy civilizációnk meg fog halni a zajnak és a sebességnek e kollektív örületében, ahol semmilyen lény nem képes gondolkodni. [...] Nekünk, keresztényeknek, akik ismerjük a lelki élet teljes értékét, óriási felelősségünk van, ezt kell tudatosítanunk; egyesülnünk kell és segítenünk egymásnak, hogy megteremtjük a nyugalom erőit, a béke menedékeit, létfontosságú központokat, ahol az emberek csendje Isten teremtő igéjét hívja. Ez élet és halál kérdése.”

Maradjunk meg Krisztusban, hogy gyümölcsöt teremjünk. „Az lesz az én Atyám dicsősége, hogy sok gyümölcsöt teremtek...” (Jn15,8) Magunktól nem tudunk gyümölcsöt teremni. Nem teremhetünk gyümölcsöt a szőlőtőtől függetlenül. A nedvkeringés, azaz Jézus élete hozza létre bennünk a gyümölcsöt. Jézus szeretetében, a szőlőtől vesszőként megmaradva jár át minket az ő élete.

Amikor Jézusra figyelünk, akkor tehát átjár minket az ő élete. Jézus arra hív, hogy igéje maradjon meg bennünk (Jn 15,7), és akkor bármit kérünk, megkapjuk a javunkra. Igéje által termünk gyümölcsöt. Személyként, közösségként, egész egyházként Krisztusban kívánunk egye-

sülni, hogy megtartsuk az egymás szeretetére vonatkozó parancsolatát, ahogyan ő szeretett minket (Jn 15,12).

Maradjunk meg Krisztusban, minden szeretet forrásában, akiben a közösség gyümölcsje növekszik. A Krisztusban való közösség megköveteli a másokkal való közösséget. Gázai (Szent) Dorotheosz palesztinai szerzetes a 6. században ezt így fejezte ki:

„Képzeljünk el egy földbe rajzolt kört, körzővel rajzolva, és a középpontját. Képzeljünk azt, hogy a kör a világ, a középpont Isten, a sugarak pedig azok az ösvények, amelyeken az emberek élnek. Amikor a szentek Isten közelébe szeretnének kerülni, a kör közepe felé tartanak, és amennyiben közelebb kerülnek a középponthoz, egymáshoz is közelebb kerülnek; és minél közelebb kerülnek egymáshoz, annál közelebb kerülnek Istenhez. A fordítottja is értelemszerűen ugyanígy igaz, amikor elfordulunk Istentől, és kifelé megyünk. Így nyilvánvalóvá lesz, hogy minél inkább eltávolodunk Istentől, annál inkább egymástól is, és minél inkább eltávolodunk egymástól, annál inkább Istentől is.”

Ha közelebb megyünk egymáshoz, közösségben élve egymással, néha na-

gyon különböző emberekkel, ez kihívást jelenthet. A grandchamp-i nővérek ismerik ezt a kihívást, és a taizéi Roger testvér tanítása nagy segítség számukra: „Nincs barátság tisztító szenvedés nélkül. Nincs felebaráti szeretet a keresztnélkül. Egyedül a keresztnélkül mutathatja meg a szeretet kimeríthetetlen mélységét.”

A keresztények közötti megosztottság, az egymástól való távolodás botrány, mivel ez Istentől való távolodást is jelent. Sok keresztény, akiket ez a helyzet elszomorít, állhatatosan imádkozik Istenhez annak az egységnek a helyreállításáért, amelyért Jézus imádkozott. Krisztus főpapi imája az egységért arra hív, hogy térjünk vissza hozzá, és kerüljünk közelebb egymáshoz, örvendezve sokszínűségünk gazdagságának.

Amint a közösségi életből láthatjuk, a megbékélést szolgáló erőfeszítések fárasztók, és áldozatot követelnek. Krisztus imádsága tart meg bennünket, aki azt akarja, hogy egyek legyünk, ahogyan ő is egy az Atyával, azért, hogy higgyen a világ (Jn 17,21).

Maradjunk meg Krisztusban, hogy növekedjék a szolidaritás és a bizonyosság gyümölcse. Bár mi, keresztények megmaradunk Krisztus szeretetében, abban a teremtett világban élünk, amely sóhajtozva várja a szabadulást (Róm 8). A világban tanúi vagyunk a gonoszoknak és a konfliktusoknak. A szenvedőkkel való szolidaritás által engedjük, hogy Krisztus szeretete átjárjon bennünket. A húsvéti misztérium gyümölcsöt terem bennünk, amikor szeretetet tanúsítunk testvéreink iránt, és tápláljuk a reménységet a világban.

A lelkiség és a szolidaritás elválaszthatatlanul összekapcsolódik. Krisztusban megmaradva kapunk erőt és bölcsességet, hogy az igazságtalanság és az elnyomás struktúráival szemben cselekedjünk, hogy igazán testvérek tekintsük az embereket, hogy megvalósítói legyünk egy új életmódnak, a teremtett világra tekintettel és vele közösségben.

Annak az életszabálynak az összefoglalása, amelyet a grandchamp-i nővérek minden reggel együtt elmondanak, így kezdődik: „Imádkozunk és dolgozunk, hogy Isten uralkodjék!”

Az imádság és a mindennapi élet nem két különböző terület, hanem egységet kell alkotniuk. Minden tapasztalatunk az Istennel való találkozást szolgálja.

1. NAP

Isten hívása

„Nem ti választottatok ki engem,
hanem én választottalak ki titeket...”
(Jn 15,16a)

- 1Móz/Ter 12,1-4: **Ábrahám elhívása**
- Jn 1,35-51: **Az első tanítványok elhívása**

Magyarázat

Az út kezdete találkozás egy ember és Isten, a teremtmény és a Teremtő, az idő és az örökkévalóság között. Ábrahám meghallotta a hívást: „Menj el arra a földre [...], amelyet mutatok neked!” Ábrahámhoz hasonlóan mi is elhívást kaptunk arra, hogy elhagyjuk a megszokottat, és menjünk el arra a helyre, amelyet Isten készített a szívünk mélyén. Az út során egyre inkább önmagunkká leszünk, azokká, akiknek Isten kezdettől fogva akart. A kapott hívást követve áldássá leszünk szereteteink, felebarátaink és a világ számára.

Isten szeretete keres minket. Isten emberré lett Jézusban, akiben Isten tekintetével találkozunk. Életünkben, amint János evangéliumában, Isten hívása különféleképpen hallható. Szeretete által megérintve indulunk útnak. Ebben a találkozásban az átalakulás ösvényét járjuk – annak a szeretetkapcsolatnak a ragyogó kezdetét, amely állandóan megújul.

„Egy napon megérttetted, hogy az igen már befűrödött lényed legmélyére, anélkül hogy tudtál volna róla. S úgy döntöttél, hogy Krisztus követésében továbblépsz... Jelenlétének csendjében meghallottad Jézus szavát. »Gyere, kövess engem; olyan helyet adok neked, ahol a szíved nyugalomra lel.«” (The Sources of Taizé, 2000; magyarul: *Taizé forrásai*, ford. Hegedűs Andrea, Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár, ppek.hu/text/tzforr01.txt)

Imádság

Jézus Krisztus! Te keresel bennünket, hogy barátságodban részesíts, és olyan életre vezess, amely mindennél teljesebb. Adj bizalmat, hogy válaszoljunk hívásodra, hogy másmilyenné legyünk, akik jó-ságod tanúi a világnak. Ámen.

2. NAP

Belső érés

„Maradjatok énbennem, és én tibennetek.”
(Jn 15,4a)

- Ef 3,14-21: **„Krisztus lakozzék szívünkben”**
- Lk 2,41-52: **„Mária mindezeket megőrizte szívében”**

Magyarázat

A találkozás Jézussal felébreszti azt a vágyat, hogy vele maradjunk, és megmaradjunk benne: ez a gyümölcserés ideje.

Mint teljesen ember, hozzánk hasonlóan Jézus is nőtt és érett. Egyszerű életet élt, zsidó hitének gyakorlásában gyökerezve. Názáreti rejtett életében, ahol láthatóan semmi rendkívüli nem történt, az Atya jelenléte táplálta. Mária elmélkedett az Atya tettein a maga és a fia életében. Mindezeket a dolgokat megőrizte szívében. Így, apránként, magáévá tette Jézus titkát.

Nekünk is hosszú érési időre van szükségünk, egy egész életre, hogy megismerjük Krisztus szeretetének mélységét, engedve, hogy bennünk maradjon, és hogy mi is benne maradjunk. Anélkül, hogy tudnánk, hogyan, a Lélek cselekszi, hogy Krisztus a szívünkben lakozzék. Imádság, igehallgatás, mások segítése, mindannak gyakorlata tétele, amit megértettünk, azt eredményezi, hogy belső emberünk megerősödik.

„Engedjük, hogy Krisztus lényünk legmélyére leszálljon... Áthatol elménken és szívünkön legbelső lényünkig azért, hogy egy napon mi is megtapasztaljuk irgalmának mélységét.” (Taizé forrásai)

Imádság

Szentlélek! Hadd fogadjuk szívünkbe Krisztus jelenlétét, és örüljünk neki az élet titkaként. Tápláld imádságunkat, világosítsd meg ígeolvasásunkat, cselekedj általunk, azért, hogy ajándékaid gyümölcsei türelmesen növekedhessenek bennünk. Ámen.

3. NAP

Egy test

„...úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket.”
(Jn 15,12b)

- Kol 3,12-17: „Türelmet öltsetek magatokra”
- Jn 13,1-15; 34-35: „Szeressétek egymást”

Magyarázat

Halálának előestéjén Jézus letérdelt, hogy megmossa tanítványainak a lábát. Ismerte az együttélés nehézségeit, a megbocsátás és egymás szolgálatának fontosságát. Így szólt Péterhez: „Ha nem moslak meg, [...] semmi közöd sincs hozzám.”

Péter a lábánál fogadta Jézust, őt, aki megmosta, Pétert pedig megérintette Krisztus alázata és jósága. Később követte Jézus példáját, és szolgált a hívők közösségét az ősegyházban. Jézus azt akarja, hogy átjárjon bennünket az élet és a szeretet, ahogyan a nedvkeringés a szőlőtőkét, hogy a keresztény közösségek egy testté legyenek. De ma, mint a múltban is, nem könnyű az együttélés. Gyakran szembesülünk a saját korlátainkkal. Néha kudarcot vallunk a szeretetben azok iránt, akik közel állnak hozzánk a közösségben, gyülekezetben vagy a családban. Előfordul, hogy kapcsolataink teljesen megszakadnak.

Krisztusban elhívást kaptunk arra, hogy türelmet öltünk magunkra, számtalanszor újrakezdvé. Annak meglátása, hogy Isten szeret minket, arra indít, hogy erősségeinkkel és gyengeségeinkkel együtt fogadjuk el egymást. Krisztus akkor lesz közöttünk igazán.

„Szinte a semmivel a kiengesztelődés útját építed-e a közösség misztériumában, az egyházban? A közös cselekvés megerősít, örvendezz hát! Nem vagy már egyedül, jóban-rosszban testvéreiddel haladsz előre. Az a hivatásod, hogy megéld velük a közösség példázatát.” (Taizé forrásai, 2000; lásd 1. nap)

Imádság

Istenünk, Atyánk! Te Krisztus és testvéreink által nyilatkoztatód ki szeretetedet. Nyisd meg szívünket, hogy befogadjuk egymást különbözőségeinkkel együtt, és megbocsátással éljünk. Add, hogy egy testként éljünk együtt, hogy mindegyikünk ajándéka napvilágra kerüljön. Hadd legyünk együtt az élő Krisztus tükörképe! Ámen.

4. NAP

Közös imádkozás

„Többé nem mondalak titeket szolgálóknak [...],
azonban barátainknak mondalak...”
(Jn 15,15)

- Róm 8,26-27: „A Lélek segít a mi erőtlenségünkön”
- Lk 11,1-4: „Urunk, taníts minket imádkozni”

Magyarázat

Isten kapcsolatot akar tartani velünk. Keres minket, ahogyan Ádámot is kereste a kertben: „Hol vagy?” (1Móz/Ter 3,9)

Krisztusban Isten jött el, hogy találkozzon velünk. Jézus imádságban élt, bensőséges egységben Atyjával, miközben barátjává lett tanítványainak és azoknak, akikkel találkozott. Bevezette őket abba, ami számára a legdrágább volt, ez pedig a szeretet kapcsolata Atyjával, aki a mi Atyánk. Jézus és a tanítványok zoltárokat énekeltek együtt, ami gazdag zsidó hagyományaikban gyökerezett. Máskor pedig Jézus visszavonult, hogy egyedül imádkozzon.

Az imádság lehet egyéni vagy másokkal közös. Kifejezhet magasztalást, panaszt, könyörgést, hálaadást vagy egyszerű csendet. Néha szeretnénk imádkozni, de az az érzésünk, hogy nem vagyunk képesek. Ha Jézushoz fordulunk, és kérjük, „taníts engem”, akkor már úton vagyunk. Már a kívánságunk is imádság.

Ha összejövünk, a csoport már eleve támogatást jelent. Énekek, szavak és csend által közösség teremődik. Ha más hagyományú keresztényekkel imádkozunk, meglepő lehet, hogy megtapasztaljuk az egységet a barátság köteléke által, amely tőle származik, tőle, aki minden megosztottságon túl van. A formák változhatnak, de ugyanaz a Lélek köt össze bennünket.

„Rendszeres közös imánkban Jézus szeretete bontakozik ki bennünk, még ha nem is tudjuk, hogyan. A közös imádság nem ad felmentést a személyes imádság alól. Ezek egymásra támaszkodnak. Mindennap legyen időnk arra, hogy Jézussal való bensőséges személyes kapcsolatunkat építsük.” (The Rule of Taizé in French and English. Society for Promoting Christian Knowledge, Great Britain)

Imádság

Úr Jézus! Egész életed imádság volt, tökéletes egységben az Atyával. Lelked által taníts minket imádkozni szerető akaratod szerint. Hadd egyesüljenek a hívők az egész világon a dicséretben és a könyörgésben, és jöjjön el szereteted országa. Ámen.

5. NAP

Megújulás Isten ígéje által

„Ti már tiszták vagytok az ige által...”
(Jn 15,3)

- 5Móz/MTörv 30,11–20: „Isten ígéje nagyon közel van hozzánk”
- Mt 5,1–12: „Boldogok vagytok”

Magyarázat

Isten ígéje nagyon közel van hozzánk. Az ige az áldás és a boldogság ígérete. Ha megnyitjuk szívünket, Isten szól hozzánk, és türelmesen átformál, ahol szükséges. Eltávolítja azt, ami akadályozza az igazi élet növekedését, ahogyan a szőlősgazda megmetszi a tőkét.

A rendszeres egyéni és csoportos igei meditáció megváltoztatja szemléletünket. Sok keresztény mindennap imádkozza a boldogmondásokat. A boldogmondások feltárják nekünk azt

a boldogságot, amely el van rejtve a beteljesületlenben, azt a boldogságot, amely túl van a szenvedésen: boldogok azok, akik a Lélek által megérintve már nem tartják vissza könnyeiket, hanem folyni hagyják, és így nyernek vigasztalást. Amikor felfedezik a kútforrást, amely el van rejtve bensőjükben, növekszik bennük az éhezés az igazságra és a szomjúság a béke világának másokkal közösen történő megteremtésére.

Állandóan kapjuk a hívást az élet iránti elkötelezettségünk megújítására, gondolataink és tetteink által. Néha már itt és most megízleljük azt az áldást, amely az idők végén fog beteljesedni.

„Imádkozzunk és dolgozunk azért, hogy Isten uralkodjék. Egész nap Isten ígéje leheljen életet a munkába és a pihenésbe. Tartsa meg mindenben a belső csendet, hogy Krisztusban lakozhassunk. Töltsön be a boldogságok lelke: az öröm, az egyszerűség és az irgalmasság.” (A Grandchamp-i Közösség nővérei mindennap ezekkel a szavakkal imádkoznak.)

Imádság

Istenünk, Atyánk! Áldott vagy ígéd ajándékáért a Szentírásban. Áldott vagy életújító hatalmadért. Segíts, hogy az életet válasszuk, és vezess Szentlelkeddel, hogy megtapasztalhassuk azt a boldogságot, amelyet olyannyira szeretnél megosztani velünk. Ámen.

6. NAP

Mások elfogadása

„...arra rendeltelek, hogy elmenjetelek és gyümölcsöt teremjetelek, és gyümölcsötök megmaradjon...”
(Jn 15,16b)

- 1Móz/Ter 18,1–5: Ábrahám vendégül látja az angyalokat Mamré tölgységében
- Mk 6,30–44: Jézus együttérez a tömeggel

Magyarázat

Ha engedjük, hogy Krisztus átformáljon, akkor szeretete növekszik bennünk, és gyümölcsöt terem. Ha elfogadjuk a másikat, ez konkrét módja a bennünk lakozó szeretet megosztásának.

Jézus egész életében elfogadta azokat, akikkel találkozott. Figyelt rájuk, és hagyta, hogy megérintsék őt, anélkül hogy megijedt volna szenvedéseiktől.

A kenyérszaporítás evangéliumi történetében Jézust együttérzésre indítja az éhező tömeg látványa. Tudja, hogy az egész emberi személyt kell táplálni, hogy egyedül ő elégítheti ki a kenyér iránti éhséget és az élet iránti szomjúságot. Ezt azonban nem akarja tanítványai nélkül tenni ama kevés nélkül, amit ők adhatnak: öt kenyeret és két halat.

Ma is arra indít, hogy munkatársai legyünk feltétel nélküli gondoskodásában. Néha az olyan apróság is, mint a kedves tekintet, a nyitott fül vagy pusztá jelenlétünk, elegendő ahhoz, hogy valaki jobban érezze magát. Ha felajánljuk Jézusnak szerény ké-

pességeinket, ő meglepő módon használja őket. Ha megtapasztaljuk azt, amit Ábrahám, vagyis, hogy akkor kapunk, ha adunk, és ha másokat befogadunk, bőséges áldásban lesz részünk.

„A vendéggel magát Krisztust fogadjuk be.” (The Rule of Taizé in French and English) „Azok, akiket nap mint nap fogadunk, meglátják-e bennünk a vendégszeretet által Krisztus ragyogását, aki a mi békénk?” (Taizé forrásai)

Imádság

Jézus Krisztus! Szeretnénk teljesen elfogadni a velünk élő testvéreket. Tudod, hogy milyen gyakran tehetetlennek érezzük magunkat szenvedéseik láttán, de te mindig előttünk vagy, és már befogadtad őket szenvedésedben. Szólj hozzájuk szavainkban, erősítsd őket cselekedeteink által, és áldásod nyugodjon mindannyiunkon. Ámen.

7. NAP

Növekedés az egységben

„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők...”
(Jn 15,5a)

- 1Kor 1,10–13; 3,21–23: „Részekre szakítható-e Krisztus?”
- Jn 17,20–23: „Amint te és én egyes vagyunk”

Magyarázat

Halálának előestéjén Jézus azok egységéért imádkozott, akiket neki adott az Atya: „Hogy mindnyájan egyes legyünk [...]: hogy elhiggye a világ...” Hozzá kapcsolódva, szőlővesszőként ugyanaz a nedv kering bennünk, és éltet.

Minden hagyomány arra törekszik, hogy a hit középpontjába vezessen: közösség Istennel Krisztus által a Szentlélekben. Minél inkább közösségben élünk, annál inkább kapcsolódunk más keresztényekhez és az egész emberiséghez. Pál óva int attól a magatartástól, amely már az első keresztények egységét is fenyegette: a saját hagyomány abszolutizálása Krisztus teste egységének kárára. A különbségek így a kölcsönös gazdagítás helyett megosztáshoz vezetnek. Pál horizontja igen tág volt: „... minden a tietek. Ti viszont Krisztuséi vagytok, Krisztus pedig Istené.” (1Kor 3,22–23)

Krisztus akarata kötelez az egység és a megbékélés útjának követésére. Ezáltal pedig arra, hogy imádságában egyesüljünk: „Hogy mindnyájan egyes legyünk [...]: hogy elhiggye a világ...” (Jn 17,21)

„Sohase add meg magad a szétszakadozott kereszténység botrányának, azoknak, akik oly készségesen vallják a felebaráti szeretetet, mégis megosztottak maradnak. Szenvedélyesen szolgálj Krisztus teste egységének ügyét.” (The Rule of Taizé in French and English)

Imádság

Szentlélek! Megelevenítő tűz és lágy szellő, jöjj, és lakozzál bennünk. Újítsd meg bennünk az egység iránti szenvedélyt, hogy átéljük, hozzád vagyunk kötve, és ez egyesít bennünket. Hadd egyesüljenek, és tegyenek bizonyosságot közösen az őket megtartó reménységről mindazok, akik Krisztust öltötték magukra kereszttségükben. Ámen.

FORRÁS: MEÖT

8. NAP

Megbékélés az egész teremtett világgal

„...hogy az én örömöm legyen bennetek, és örömetök teljes legyen.”
(Jn 15,11)

- Kol 1,15–20: „Minden őbenne áll fenn”
- Mk 4,30–32: Akkora, mint egy mustármag

Magyarázat

A Kolosséi levél Krisztus-himnusza arra hív, hogy Isten üdvösségének dicséretét énekeljük, amely átfogja az egész mindenséget. A megfeszített és feltámadt Krisztus által megnyílt a megbékélés útja, az egész teremttség jövőjének rendeltetése az élet és a béke. A hit szemével látjuk, hogy Isten országa közel van, mégis nagyon kicsi, alig látható, mint a mustármag,

mégis növekszik. Világunk nyomorúságának közepette is működik a Feltámadott Lelke. Arra bátorít, hogy minden jóakarátú emberrel együtt fáradhatatlanul keressük az igazságot és a békét, és tegyünk azért, hogy a föld minden teremtmény otthona legyen.

Részesei vagyunk a Lélek munkájának azért, hogy a teremtettség a maga teljességében állandóan dicsérje Istent. Amikor a természet szenved, amikor embereket megnyomorítanak, a feltámadt Krisztus Lelke, miközben nem engedi, hogy elcsüggedjünk, arra hív, hogy gyógyító munkájának részesei legyünk.

A Krisztusban kapott új élet, még ha rejtetten is, sokak számára reménysugár. A megbékélés kútforrása az egész teremtettség számára, és olyan örömmel tölt el, amely felülről jön: „...hogy az én örömöm legyen bennetek, és örömetök teljes legyen.” (Jn 15,11)

„Szeretnéd ünnepelni azt a megújult életet, amelyet Krisztus ad a Szentlélek által, és engedni, hogy benned, közöttünk, az egyházban, a világban és az egész teremtettségben éljen?” (A második elkötelezés a Grandchamp-i Közösség tagjainak fogadalmában)

Imádság

Háromszor szent Isten! Hálát adunk, hogy megteremtettél és szeretsz bennünket. Hálát adunk, hogy jelen vagy bennünk és az egész teremtettségben. Hadd tekintsünk úgy erre a világra, amint te, szeretettel. Így tekintve, hadd munkálkodjunk reménységgel a világgal, hogy az igazság és a békesség virágozzék, nevednek dicsőségére. Ámen.

Számadás a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa 2020. december 2-án tartotta meg éves rendes közgyűlését. Nyitóáthítatában a szervezet elnöke, Steinbach József református püspök Péld 11,30 alapján – „Az igaznak gyümölcse életnek fája...” – tárta a jelenlévők elé intonáló gondolatait.

FORRÁS: MEÖT

Elsőként dr. Fischl Vilmos főtthkár, evangélikus lelkész foglalta össze a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) budapesti székházában az előző közgyűlés óta eltelt esztendő főbb történéseit, jelentésében értékelve nagy vonalakban a bizottságok munkáját is. Leszögezte: a bizottságok többnyire 2020-ban is sikeresen megvalósították vállalásaikat.

Az év kezdetén jól sikerült az ökumenikus imahét – emelte ki a főtthkár –, ebben nagy szerepe volt az ökumenikus tanács teológiai és keresztény egység bizottságának. E testület nyílt ülést is tartott, amelyen dr. Kránitz Mihály, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának dékánja, tanszékvezető egyetemi tanár tartott előadást *Mit ért el az egységben az ökumenikus mozgalom?* címmel. Ugyancsak a teológiai és keresztény egység bizottság szervezte meg a szokásos ünnepi istentiszteletet augusztus 19-én, államalapításunk ünnepének előestéjén.

A missziói és evangelizációs bizottság az elmúlt esztendőben – a járványhely-

zet miatt – sajnos nem tudta megtartani Révfülöpön az ökumenikus lelkészi és munkatársképző konferenciáját, amelyen a tageszázadok lelképásztorai és gyülekezeti munkatársai szoktak részt venni szerte az országból. A teljes programot „Viseljetez gondot magatokra és az egész nyájra!” (ApCsel 20,28) – *Lelkigondozó és lelkigondozott vagyok* témacímmel áttették 2021-re. A bizottság Kecskeméten ugyanakkor megtartotta missziói napját, igaz, részvételi korlátozásokkal.

A hagyományokhoz híven március első péntekén a női bizottság szervezte meg a világimanapot, amelybe ország-szerte bekapcsolódtak a gyülekezetek, és együtt imádkoztak a társadalmi igazságosságért, különös tekintettel a világimanap liturgiáját kidolgozó zimbabwei keresztények által ismertetett viszonyokra.

Az ökumenikus tanács tudományos szakfolyóirata, a *Theologiai Szemle* 2020-ban ünnepelte alapításának kilencvenötödik évfordulóját; a szerkesztőbizottság ezt online konferenciával tette em-

lékezetessé. Az eseményen elhangzott előadások anyaga bekerült a *Theologiai Szemle* 2020/4. számába.

Az Október a reformáció hónapja elnevezésű rendezvénysorozatot szervező bizottság számos esemény keretében emlékezett meg magas színvonalú programokkal a reformációról. A szokásos gálaestet azonban a járvány miatt 2020-ban nem lehetett megtartani, így a teljes programját átűtemezték az idei esztendőre.

A vallásközi dialógus bizottság 2020-ban is ellátta azt a fontos feladatát, hogy erősítse a kapcsolatot a Magyarországon jelen lévő világvallások vezető képviselőivel. Ennek jegyében a bizottság tagjai a Nógrád megyei Taron felkeresték a Buddha Park néven ismert Kőrösi Csoma Sándor emlékparkot. A hagyományoknak megfelelően szeptemberben tartott nyílt bizottsági ülésük meghívott előadója dr. Jany János orientalista, iranista, jogász, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Nemzetközi Tanulmányok Tanszék alapítója volt, aki *Iszlám jog, iszlámizmus – Problémák és kilátások* címmel tartott előadást.

A szociáletikai bizottság tavaly is konferenciát rendezett. Az ott elhangzott előadásokból *Egyházi szolgálatok, hivatások etikája* címmel készült kiadvány. A bizottság – a teremtés hetének megrendezése kapcsán – 2020-ban is támogatta az ökumenikus teremtésvédelmi munkacsoportot.

Az ifjúsági bizottság immár *Piknik ifjúsági est* néven tartotta meg pünkösdről őszre halasztott alkalmát, amelyen a MEÖT-tageszázadok ifjúsági zenekarai szolgáltak.

Az ökumenikus tanács tizenegy tageszázadának és további húsz együttműködő felekezetének, illetőleg egyházakhoz kötődő társadalmi szervezeteinek képviselői a közgyűlésen elfogadták az elnöki és a főtthkari beszámolót, valamint a bizottsági elnököknek a 2020-as évről szóló jelentéseit. Végül a közgyűlés a délutáni órákban meghallgatta a pénzügyi tájékoztatást, elfogadta a 2021. évi költségvetést, valamint az idei évre tervezett programokat.

Forrás: MEÖT

A világ világosságának világossága

(Ézs 60,1–6)

Kris öcsém és Iván jó barátok. Osztálytársak voltak a gimnáziumban. Sok bennük a közös. Például mindketten éltek Észak-Európában – Kris Norvégiában, Iván Finnországban –, és mindketten meséltek azokról a bizonyos északi napokról, amikor csupán néhány óra a világosság, a többi sötétség. Kicsiben ezt mi is átélhetjük a téli napokon. Nem csoda, ha ilyenkor kissé magunkba fordulunk, és találkozunk nemcsak a külső, de belső sötétségeinkkel is.

Pedig alapvetően – és ez következik *imago Dei* voltunkból [*Isten képmása – a szerk.*] is – világosságra lettünk teremtve. Nem természetes nekünk se a belső, se a külső sötétség. Világosság: oly fontos a Szentírásban is, és oly fontos a keresztény teológiában is. Világosság, amely eljött, olvashattuk az ézsaiási próféciában.

De milyen világosságról beszél itt a próféta? Isten választott népe a fogság után kapja ezt a biztatást, a lendületet adó, a továbbindulást elősegítő szavakat. A fogság után ugyanis Izráel népe össze van törve, önmagát nem igazán találja, és újat akar kezdeni, fel akar állni a padlóról. És ebben a pillanatban ad neki szó szerint életerőt a próféta szent lendület. Igen, amikor a bizonytalanság szelei fújnak Izráel fiai és lányai között, és a félelem ravasz angyala környékezi meg a megtépzott népet, akkor szól a reménység evangéliuma: „*Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az Úr dicsősége.*”

Erre gyönyörűen rímel a jánosi levél mondata: „...*múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság*” (1Jn 2,8), amely hitünk szerint a betlehemi Gyermekben megérkezett, aki később, mikor már nem gyermek többé, hanem felnőtt, így mutatkozik be: „*Én vagyok a világ világossága...*” (Jn 8,12)

Kelj fel! – szól a próféta szó, és talán akarva-akaratlanul, de felkapjuk a fejünket. Ez most nekem is szól? Gondolhatom úgy, hogy ez most emgem szólít meg? Érthetem ezt úgy, hogy sokadik napja már az új évben vagyok, de még nem keltem fel tavalyi álmomból vagy éppen a 2020-as rémálmomból? Akár álommal kezdtük az új évet, akár nem, most igenis fel kell ébrednünk, fel kell kelünk, el kell mernünk indulni: mert van miért.

Mert nemcsak út van, nemcsak álmom van, nemcsak valóság van, de van világosság is, amelyben látható a neked szánt álmom, a neked szánt út, a neked szánt valóság. „*Eljött világosságod*” – írja Ézsaiás, de ugyanúgy gondolhatunk most a karácsony és a vízkereszt világosságára. Mert a két ünnep fénye ugyanaz a fény, ugyanaz a világosság, mégpedig az ézsaiási ígért szerint megérkezett személyes világosság. És Jézus mai követőjeként bízhatunk benne: azzal, hogy ő mondja ki, hogy én vagyok az a világosság, amelyre vártál, azzal válik teljessé az – önmagában is, a saját történelmi kontextusában is életet adó – ézsaiási prófécia, és válik a keresztény hitünk számára személyessé a világosság.

Ahogy a napkeleti bölcsek kaptak, úgy ma mi is szeretnénk egy konkrét, látható jelet, akár egy útmutató csillagot. De sokszor egy gyufaszálnyi fényvel is beérnénk talán. Hogy képesek legyünk végre meglátni a belső sötétségből kivezető utat, hogy valamiként észrevegyük a „*hogyan tovább*”-ot 2020 drámái után. Az új év első totyogásainál szorongunk, és azt érezzük, sötétben és bizonytalanságban tapogatózunk, hasonlóan a fogság népéhez.

KÉPILLESZTRÁCIÓ - FOTÓ: TOBIAS BJÖRKL / PEXELS.COM

Pedig Isten egyszer és mindenkorra egyértelművé tette, hogy a személyes út, a személyes világosság megérkezett. A keresztény hit szerint Jézusban, a Krisztusban. Személyesen neked is. És íme, hirdettetik 2021 legfontosabb örömhíre és vigasztalása: Eljött a világosságod! A te világosságod. A tied. Nem kell többé se csillag, se jegy, se csillagjegy. Nem kell se műfény, se kamukeyesség, se hangoskodó vallásos gög. Mert a te fényed, a te világosságod, a te útmutatód itt van. Éppen ezért: „*Emeld föl tekintetedet, és nézz körül!*” – ahogy Ézsaiás fogalmaz. Vedd észre, hogy van fény az alagút végén, van világosság belső és külső sötétségeink között, félelmeink labirintusában.

És bár sokszor érezzük azt a paradoxont, feszültséget, amelyet Fodor Ákos költő az *Aufklärung* című egymondatos versében így fogalmaz meg: „a lámpa fénye / körül sűrűbb a sötét: / táplálják egymást”, mégis, sőt éppen ezért vagy ezzel együtt hihetjük, hogy pontosan ebbe az emberi létezés adta feszültségbe, ebbe a földi kettősségbe lépett be a testet öltött Isten. Megjelent. Megérkezett. Megtörte. Világosságával a sötétséget. Érted. Miattad. Neked. Benned. Sőt általad is.

2021-re mindenre egy áldást kérek: A világ világosságának világossága legyen veletek!

■ GÁNC S TAMÁS

Három az egyben

Berlinben megkezdődik a Három Vallás Házának, az úgynevezett „House of One”-nak az építése a Petriplatzon. A 47,3 millió eurós projekt tervezett alapkövetétele 2021. május végén lesz esedékes, a megnyitó pedig 2024-2025-ben várható.

Berlin polgármestere, Michael Müller (SPD) a „House of One”-ra a város nagy esélyeként tekint, ugyanis a projekt már most a tolerancia, a nyitottság és a felekezetek közötti párbeszéd szimbóluma. Az épületben a jövőben egy fedél alatt lesz zsinagóga, templom, mecset, közösen pedig a találkozás és a párbeszéd

helyszínéként szolgáló terem kap helyet. A projektet kizárólag gyűjtésekből és nyilvános adományokból finanszírozzák, eddig harmincmillió euró gyűlt össze. A terveket a berlini Kuehn Malvezzi Építésziroda készíti.

Christian Stäblein, Berlin-Brandenburg és a Sziléziai Oberlausitz Protestáns Egyházának püspöke szerint a „House of One” szimbóluma túlnyúlik a városon: „Plurális, sokrétű világban élünk, ahol a hangok durvábbakká, az ellentétek a világnézetek és a vallások között élesebbé váltak, ezért is kiemelten fontos a párbeszéd terme.”

(A kezdeményezésről interjú olvasható a berlini St. Petri – St. Marien evangélikus gyülekezet lelkészével, Gregor Hohberggel az Evangélikus Élet 2015. március 22-i számának 5. oldalán. – A szerk.)

Forrás: Epd.de

Fordítás: MEE OI Ökumenikus és Külügyi Osztály

EVANGÉLIKUS
Élet

A Magyarországi
Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikuselet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
 • Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519.
 Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu) • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu) • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodazsuzsalutherkiado@gmail.com)
 • Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu)
 • Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.) • www.mondat.hu; Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 • Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft. Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. • Címlapfotó: MENYES GYULA

”

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk, te megjelentél közöttünk, és felragyogtattad a világban Krisztus világosságát, az ő bátorításában bízva visszük eléd könyörgésünket.

Urunk, szent Fiad dicsősége bera-gyogja az eget és a földet. Kérünk, hogy a mindennapi életünkben is légy jelen közöttünk. Hisszük, hogy nekünk Krisztusban a legjobbat adod, így szenteld meg az ünnepeinket, gazdagítsd a hét-köznapokat, tégy csodát közösségeinkben, és hajolj le hozzánk szereteteddel. Add, hogy a világ Világosságának jó híre minden néphez eljusson.

Urunk, Jézusban láthatóvá vált mennyei Atyánk akarata. Add nekünk, hogy ezt megismerve ne csak istenfélők, hanem valóban istenhívők legyünk, és mindenkor benned bízunk. Szólítsd meg azokat a testvéreinket, akik hitükben elcsüggedtek, és nem tudnak hozzád imádkozni. Adj nekünk is engedelmes szívet, hogy reménységgel továbbadjuk azt, amit tőled hallottunk. Ébressz hitet, és erősítsd a szeretet kötelékét a családokban is: a házastársak, a testvérek, a különböző generációk között.

Urunk, add, hogy a tőled kapott kegyelmi ajándékok szerint szolgáljunk gyülekezeteinkben. Rólad tanulkodjunk, tanítsunk, vigasztaljunk, és egymással közösséget vállalva a szeretetben el ne fáradjunk. Irgalommal tekintsünk minden bajba jutott embertársunkra. Légy a betegeinkkel, a megfáradtakkal, a gyászolókkal. Tartsd számon könnyeinket, add nekünk békédet, és hordozd népedet a nehéz időkben is.

Mennyei Atyánk, aki egykor felhőoszlopként vezetted népedet, majd Krisztusban megmutattad a világnak szeretetedet, most vezess minket is Szentlelkeddel életünk útján, amíg elhozod örök országodat. Hallgass meg minket a mi Urunk Jézus Krisztusért, aki veled és a Szentlélekkel él és uralkodik örökkön örökké.

Ámen.

VÍZKERESZT UTÁN 2. VASÁRNAP – 5MÓZ 30,11-15

Küzdelem a hanyatlás ellen

Óriási kegyelme Istennek, hogy nem hagyja elveszni népét. Újra és újra megerősíti szövetségét, feltárja akaratát. Mert nem az a célja, hogy elpusztítson minket, hanem az, hogy vele lehessünk életünkben és halálunkban. Közeli, megfoghatóvá teszi törvényein keresztül is önmagát. Nincs mit kutatni, nincs mit kérdezni, nincs miért kételkedni, hiszen itt van előttünk a törvény, a parancsolat, maga az Isten és egyszülött Fia: Jézus Krisztus.

Parancs vagy lehetőség? Egészen más úgy értelmezni a *Tízparancsolatot*, hogy az lehetőséget kínál fel az életre, életben maradásra, mint ha csak a tiltásokat látnánk benne. Isten felajánlja magát: itt vagyok, veletek vagyok, nem kell más isten után néznetek, mert én tökéletesen ismerlek és szeretlek benneteket. Jót akarok nektek. Aki ezt felismeri, az belesimul Isten tenyerébe, és nem fog ölni, paráználkodni, lopni, csalni, hazudozni, irigykedni vagy tiszteletlenül viselkedni szüleiével és előljáróival szemben. Akinek szívében az Isten útjai vannak, az minden életlehetőséget örömmel fedez fel.

Teljesíteni akarod, vagy kibúvókat keresel? A törvény nem ismerése nem mentesít a felelősségre vonás alól. Kezdetből fogva úgy neveltek bennünket a szüleink, hogy ami a kötelességünk, azt meg kell tennünk. Boldogok voltunk, ha teljesíteni tudtuk, és nem kellett félnünk a büntetéstől. Kibúvókat keresni nagyon könnyű, de azok nem vezetnek el a boldogságra. Gyakran feltesszük a kérdést: honnan tudjam, hogy mi az Isten akarata velem? Ő azt mondja: ott vagyok a szívedben, a szívedben. Megrezdül a lelkünk, feltámad a bűntudatunk, ha olyat teszünk, ami nem tetszik Istennek. És ez jó. Ez már elvezet a jobboldal útjára.

Hol kezdődik a hanyatlás? A hanyatlás ott kezdődik, amikor nem lesz fontos nekem Isten közelsége. Amikor nem akarom, hogy ő irányítson engem, hiszen én már elég felnőtt vagyok. Már nem azt keresem, amivel ő vezethet, vigasztalhat, bátorít-

”

hat, hanem elindulok arra, amiről pontosan tudom, hogy ez nem az ő útja. Csak azért is feszegetem a határokat: meddig enged elmenni?

Izrael népe csaknem hétszáz évig élt engedetlenségben Istennel szemben. Igénk most megmutatja, hogy ez a hétszáz év eltöröltetik, visszatér Mózeshez, a *Tízparancsolat* születéséhez, és a nép kap még egy lehetőséget az életre. Úgy kell rájuk tukmálni: Válaszd hát az életet! Szeresd Istenedet, az Urat tel-

jes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből! Maradjanak szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked. (5Móz 6,5-6) Sajnos pont ez nem kellett nekik.

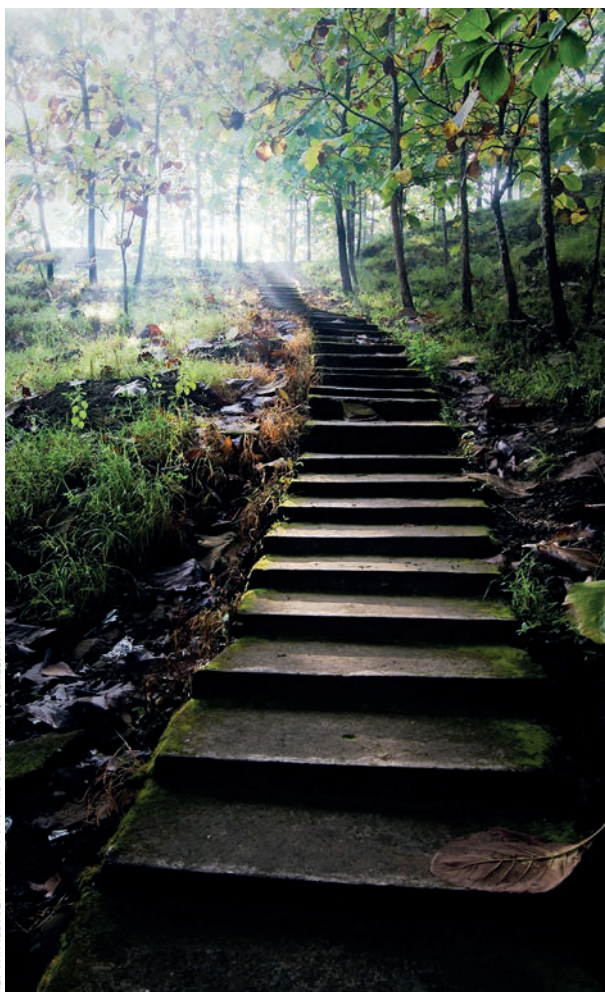
Mikor lesz vége a hanyatlásnak? Ha rádöbbenünk, hogy Isten elkészítette a szabadulás útját. Elküldte a világ világosságát Jézus Krisztus személyében, aki feltárja előttünk az örök világosságot. Már nem keresek kibúvókat, hogy miért nem járok templomba, miért nem bízom Isten segítségében, miért nem segítek felebarátainknak, miért nem tanulok, miért nem akarok dolgozni, miért nem tudok örülni az életnek. Sokkal jobban látom Jézus világosságában azt, hogy nekem szerető mennyei Atyám van, aki parancsolataival meg akar védeni engem, és biztonságos ösvényen vezet engem, egészen az örökévalóságig.

Istennek drága áron megváltott népe vagyunk. Egyenként is, gyülekezetenként is, nemzetként is Urunkhoz, Jé-

zus Krisztushoz tartozunk. Pál apostol írja Róm 12,2-ben: „...ne igazodjatok a világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.”

■ KOSKAI ERZSÉBET

Imádkozzunk! Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, hogy Jézus Krisztus által semmi sem választhat el minket a te szeretetedtől. Köszönjük, hogy életünkben és halálunkban is a teid lehetünk. Segíts minket, hogy a jót, az életet válasszuk, és téged mindennél jobban szeressünk! Ámen.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: RIDO ALVARNO / PEXELS.COM

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (január 17.) ...úgy ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgálói: [...] mint szomorkodók, de mindig örvendezők, mint szegények, de sokakat gazdagítók, mint akiknek nincsen semmijük, és akiké mégis minden. 2Kor 6,4-10 (Neh 8,10b; Jn 2,1-11; 1Kor 2,1-10; Zsolt 40) Ellentétpárok. Emberileg érthetetlenek. Pál apostol életében, az Istennel való közösségében azonban értelmet nyernek számunkra. Tűrés, nyomorúság, szükség, bebörtönzés – Pál jól ismerte ezeket az érzéseket. Missziói munkája során sok nehézséget kellett elszenvednie. Ő mégis örvendezik, másokat gazdagít, szabadon él. Miért? Mert egy olyan érték mozgatja, amely túlmutat a láthatón és az anyagon, gazdaggá teszi a szívében. A Krisztusban hívő szomorkodónak belső öröme van, fel tud emelni másokat, örök értékekben gyönyörködik.

Hétfő (január 18.) Bizony őtöle, őáltala és őreá nézve van minden: övé a dicsőség mindörökké. Róm 11,36a (Neh 9,6c-d; 5Móz 4,5-13; Lk 5,33-39) *Soli Deo gloria!* Protestáns körben gyakran mondjuk ezt a kifejezést: egyedül Istené a dicsőség! De vajon tényleg így gondoljuk? Amit teszünk, az ne rám, emberre mutasson elsősorban, hanem Istenhez vezesse embertársaimat. Nehéz őszintén kimondani ezt a mondatot. Mert szeretjük gyűjteni a lájkokat, szeretünk versengeni, magunkat előtérbe helyezni. Ugyanakkor kérhetjük Isten Szentlelkét, hogy egészségesen tudjunk viszonyulni környezetünkhöz, a mindennapijainkhoz. Egyedül vele sikerülhet. Jó csendben lenni, háttérben maradni, rá mutatni, mert így megtapasztalhatjuk az ő bölcsességének mélységét, dicsőségének gazdagságát.

Kedd (január 19.) Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak. Mt 5,4 (Ézs 61,1b-2; Róm 9,31-10,8; Lk 6,1-5) Jézus szerette a körülötte levő embereket elgondolkodtatni. Sírás és boldogság? Ma is nehezen találunk összefüggést e két fogalom között. Szavaival kizökkent a komfortzónánkból. Ha kell, összetör, és rávilágít mindarra, ami elválaszt szeretetétől. Az igazi boldogságtól. A sírás nem a gyengeség jele, hanem az őszinteségé. Őszintén tükörbe nézek, és Isten igéje, közelsége rávilágít boldogtalanságom forrására. Majd elkezd fájni a bűn, az önhittség. Sírok, mert van lelke, vannak érzéseim, és mert jó, ha az Isten vigasztal meg.

Szerda (január 20.) Biztossá teszed lépteimet, nem inognak bokáim. 2Sám 22,37 (2Kor 3,17; Gal 5,1-6; Lk 6,6-11) Tíz évvel ezelőtt lehetőségem volt az Egyesült Államokban, Dél-Dakotában egy evangélikus gyerektáborban szolgálni. Nem kezdődött jól az ottlétem: az első hétvégén sikerült rosszul rálépnem egy tobozra, és rendesen bedagadt a bokám. Törés,

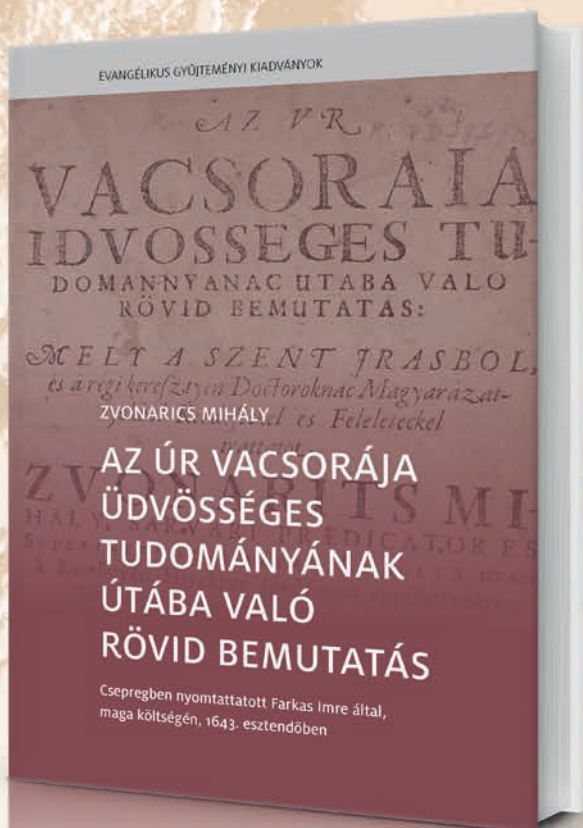
repedés nem volt, ugyanakkor megijedtem, hogy egy „világ-végén” levő táborban hogyan fogok helytállni. Egész nyáron voltak fájdalmaim, de megtanultam óvatosan játszani, sportolni. Évekig kínlódtam az elgyengült bokámmal, de a kíméletes edzés, a fokozatos terhelés megerősítette. Már jó ideje nincs velem problémám. Mindez arra is megtanított, hogy felismerve érzékeny pontjainkat, bűneinket, Isten képes megerősíteni. Ő képes szakzszerűen kezelni gyengeségeinket. Dávid király is megtapasztalta mindezt: Isten meghallgatta bűnbánó kiáltását, oltalmazó pajzsa volt, biztossá tette lépteit.

Csütörtök (január 21.) János írja Gájusznak: Szeretett testvérem, kívánom, hogy mindenben olyan jó dolgod legyen, és olyan egészséges légy, amilyen jó dolga van a lelkednek. 3Jn 2 (1Móz 2,7; ApCsel 15,22-31; Lk 6,12-16) Vannak úgynevezett pszichoszomatikus betegségek, amelyek lelki eredetűek. Az idegeség, a lelki sebzettség, a felgyülemelő harag mind-mind testi leépüléshez, sejtszintű károsodáshoz vezethet. János úgy beszél Pál munkatársáról, Gájuszról, mint aki már igazságban jár. Rendben van a lelke, mert tudja, hogy Jézus a „nagybetűs orvos”, aki igazi gyógyulást ad neki. Mi mást is kívánhatna János Gájusznak, mint hogy olyan jó dolga legyen, mint amilyen jó dolga van a lelkének!

Péntek (január 22.) ...mert Isten az, aki munkálja bennetek mind a szándékot, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően. Fil 2,13 (Hós 3,5; Jer 14,1-9; Lk 6,17-26) Az Isten vezetését kérő ember gyakran elbizonytalanodik, hogy az adott szituációban valóban az isteni akarat valósult-e meg. Igénk megelőző versében az üdvösség munkálásáról van szó. Isten munkálja ki bennünk az akarást, a vágyódást a vele való közösségre, de nekünk el kell fogadnunk ezt a kezdeményezést. Személyes életemben, amikor úgy érzem, hogy az Úr akarata valósul meg, békességem van. Olyan békesség, amely minden emberi értelmet meghalad, feloldja bizonytalanságomat.

Szombat (január 23.) Így szól az Úr: Örömmel [...] tesztek jót velük... Jer 32,41 (Lk 19,10; 5Móz 33,1-4[7.12-16]; Lk 6,27-35) Isten foglalja közre népével. Rámutat bűneire, figyelmeztet, és a jeremiási szakaszban azt is látjuk, hogy össze is gyűjti őket a különböző országokból, felkínálja a megújulás lehetőségét. Öröme telik abban, hogy jót tegyen az emberrel. Így fordul ma is hozzánk, felénk nyújtja segítő kezét, elfogadó kegyelmét. Nincs olyan súlyos körülmény, emberi gyarlóság, amelyből Isten irgalma ki ne tudna emelni. Válaszul búskomoran élem tovább hétköznapjaimat, vagy derülten elfogadom ajándékait?

A LUTHER KIADÓ AJÁNLATA

2700 Ft

ZVONARICS MIHÁLY

Az Úr vacsorája

üdvösséges

tudományának

útába való

rövid bemutatás

A XVI–XVII. században élt dunántúli evangélikus püspök az úrvacsora titkát fiktív vitahelyzetet teremtve, kérdés-felelet formájában magyarázza el, a mai olvasók számára is élvezetesen és érthetően.

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK A BOLT.LUTHERKIADO.HU OLDALON.

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

JANUÁRI AKCIÓ

EVANGÉLIKUS NAPTÁR 2021

Lelki útravaló, szépirodalom, évfordulós megemlékezések sok képpel tizenkét hónapon át, a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezeteinek és intézményeinek címtárával kiegészítve

1290-Ft helyett 1080 Ft

-10%

3490-Ft helyett 3060 Ft

ERŐSÍTSD MEG A SZÍVEDET! LUTHERREL AZ ÉVEN ÁT

Határidőnapló 216 oldalon,
A/5-ös méretben, Luther-idézetekkel,
bőséges jegyzetelési felülettel,
jelzőszalaggal.

**A megrendeléseket január 18-tól tudjuk teljesíteni.
Az evangélikus könyvesbolt leltár miatt zárva tart,
nyitás január 18-án, hétfőn.**

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK A BOLT.LUTHERKIADO.HU OLDALON.

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.